

Highland Songs

1578 Nigair Nas Dhombra

Lamentations

Written soon after the
Battle of Culloden
By Alexander Macdonnell
of Argyleshire a learned
Schoolmaster.

Numerous Copies of this Collection
were burnt by the hands of
the Common Hangman in Eden-
burgh in 1752 by order of
Government.

The copies that escaped that
conflagration are therefore highly
prized - and very scarce.

A I S - E I R I D H

N A

Sean Chánoin Albannaich ;

N O,

An nuadh Oranaiche Gaidhealach.

Le ALASTAIR MAC-DHONUILL, Bailli Chana.

Ris am bheil coimh-cheangailte,

EIDER-THEANGAIR am mineachadh ann
am Beurla gach cruaiigh fhacall a tharlas
anns an leabhar so.

Clo-bhuailt' ann

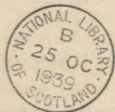
D U N E I D I U N N,

Go feim an Ughdair.

M D C C L I.

"Of all languages ancient or
modern not one is richer in words
more elegant in expression than the
Irish" — see Gibbons's *Life* Works, vol 5.

Hall, 149. k.

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

DO AN UASAL ONARACH,

BHALTAIR MAC-PHARLAIN,

Triath CHLANN-PHARLAIN.

UASAIL OIRDHEIRC,

IS e ar stuiddearra mor doì'-chíof-
aicht', agus ar n eolus neamh-
chummannta, anns gach ní a
bhuineas do dh' fhaolum agus do
sheanchas; go sonraicht', ar gaol
gun choi'-meas do ná nithe sin a
bhuineas do ar duthaich agus do
ar canoin mhathaireil féin, a bhros-
taich me chum an obair so chuir fo
ar dídionn. Uimefin tha me doch-
usach go fuiling sibh fo ar tearmann
i, chum gur luaithite ghabhar speis
agus

agus tlachd dh' i, ann meafg gach dream a thuigeas a chanoin fo. Oir, feadaidh me radh gun bhrosgul, nach b' urrainn i bhi ni ba shábhailte fo thearmann neach air bioth eile.

Tha ar cliu mor agus ar n alladh chomh-lan-shoilleir cheana, as nach ruig mise leas ann fo toiseachadh ri mheadachadh; a bhar gur fìor chinnteach me, nach bheil ni air bioth is graincile, agus is fuathaiche libhs', na ní sin a bhiothas cofoil ri brosgul no miodul. Agus ann lan dóchus, go faidh an obair mheanbh fo, ar dion agus ar comaradh,

Tha me le mor spéis agus urram,

ar feirbheiseach fìor umhuil,

ALASTAIR MAC-DHONUILL.

The P R E F A C E.

THE following work is presented to the public for two reasons. One is, the hopes the author entertains, that the publication of those poems wrote some time ago, for the amusement of a private gentleman, may afford some entertainment to those versed in this ancient and comprehensive language; and raise in others a desire to learn something of it, if they can be brought to think, that it may possibly contain in its bosom the charms of poetry and rhetoric, those two great sources of pleasure and persuasion, to which all other languages have owed their gradual advancement, and, in these improving times, their last polish and refinement.

The other reason of their publication at present is, to bespeak, if possible, the favour of the public, to a greater collection of poems of the same sort, in all kinds of poetry that have been in use amongst the most cultivated nations, from those of the earliest composition to modern times; their antiquity either proved by historical accounts, or ascertained by the best tradition; with a translation into ENGLISH verse, and critical observations on the nature of such writings, to render the
b work

work useful to those that do not understand the GÀLIC language. And if such a series can be made out, besides the general agreeableness of the thing itself, nothing perhaps will better contribute to discover the progress of genius, through all its different degrees of improvement, from extreme simplicity, to whatever height we shall happen upon examination to find it, amongst this people; and from thence we shall be able to judge, what further improvements it might have received, had the same happy circumstances concurred in its favour, to which other languages, whether living or dead ones, have owed their success. An agreeable inquiry, surely! and one would think not displeasing, even to the inhabitants of the lowlands of Scotland, who have always shared with them the honour of every gallant action, and are now first invited to a participation of their reputation for arts, if that too shall be found, on an impartial scrutiny, to be justly claimed by them.

Nor need it surprise any one, that this genius should be found among a people so remote from the commerce of nations famous for arts and sciences, and now relegated to an obscure, neglected corner, who considers, that the CELTIC nation, of which they are a small, but precious remain, once diffused itself over a great part of the globe. From its bosom

bosom have issued the conquerors of Rome, the planters of Gaul, Britain, Ireland: still found subsisting in this last, in Wales, in some parts of Spain, and along the coast of France; once great and flourishing in Asia; and peculiarly distinguished, in having one of the holy epistles of the great Apostle of the Gentiles addressed to them. A people so extensive and numerous, could not fail of having made considerable improvements amongst them, though many of their monuments are lost, and the greatest monument of all, the language, entirely neglected.

It would be agreeable, to trace the progress of their genius as far as it is now possible to discover it, through all its modifications and changes; to observe what different tinctures, as one may say, it has received, from the many different climates, people, and customs, through which, as so many strainers, it has passed. But as this is a work of a much longer detail than can be executed in this place, we shall leave the further prosecution of this notion, to a more favourable opportunity. We cannot however but testify our surprise, that in an age in which the study of antiquity is so much in fashion, and so successfully applied to so many valuable purposes, whether religious or civil, this language alone, which is the depositary of the manners, customs, and

notions of the earliest inhabitants of this island, and consequently seems to promise, on an accurate review of it, the most authentic accounts of many things useful for us to know, should remain in a state, not only of total abandon, but, which is more astonishing, in an age so happily distinguished from all others, for freedom of thought, love of knowledge, and moderation, this people and this language should be alone persecuted and intolated.

As for what concerns the following poems, and their author: As they are published in the GALIC language, only those that understand that tongue, are competent judges of them; and he submits them to their censure and indulgence; all his ambition being, to approve himself a lover of his country, and an inoffensive man.

For the more easy perusal of this work to those who are not expert in reading the language, though perhaps their mother-tongue, the following general rules are laid down, called by our grammarians the pronounciation of the secondary mutes. bh is always pronounced as a v consonant: as, from Brú (a belly), Do bhru (thy belly), must be read as if written Do vru. ch as the Greek χ, or as the Scots pronounce the ch in the words character and chaos: as, Mo chlann (my children),

children), must be read as if written Mo_χlann. dh before a vowel, whether in the beginning or middle of a word, has the same pronunciation with y. So, Dhosan (unto him), and Cradhach (tormenting), must be read as if written Yosan, Craya_χ. fh is never at all pronounced. So, O fhir! (O man!), Fhuil fein (his own blood), must be read O 'ir! 'uil fein. gh is commonly pronounced as dh: so that these two letters are often used indifferently. mh is pronounced as a v consonant. So, Mo mhallachd dhosan (my curse unto him), must be read, Mo valla_χd yosan. ph is always pronounced as in the English. sh is pronounced as h alone, though s be commonly equal to the English sh. So, Sean (old), is to be read, Shean: but when the sense is changed, as if one was saying, O a shean duine! (O old man!), the s is not to be pronounced, but read as if written O a hean duine! But being (as we call it) the possessive letter, it must always be used. th has the like pronunciation. So, A theine loisgich! (O burning fire!) must be read A heine loisgi_χ.

It is likewise to be observed, that s loses its sound after t. So, Feadh an tsaoghail (through the world), is to be read, Feay an taoyail. And also all the vowels that have this accent (') above them are to be pronounced

ced long, in whatever part of a word it may occur.

No pains have been spared to render the language as plain and intelligible as reasonably can be expected. And in order to make the force and sound of the syllables approach as near as possible to that of the English, and to the more usual pronunciation of the generality of the highlanders, some quiescent letters formerly used in the Galic are thrown out; letters are frequently transposed; and some are changed, especially in words whose terminations are bh, instead of which, n and on are commonly used. As these innovations are intended for obtaining the ends above mentioned, it is hoped none will take them to be any trespass upon grammatical rules.

De AUCTORE testimonium.

Optime quem tellus genuit montana poeta,
 Zoilus (euge!) tuum memo momordit opus.
 Quis negat antiquam patriæ splendescere linguam
 Ingenii mirâ fertilitate tui?
 Te licet eripiat fatum, tua fama manebit,
 Atque tuas laudes secla futura canent.
 Græcia Mæonidem jactat, Latiumque Maronem,
 Tu quoque Montanæ gloria gentis eris.
 Mædonaldorum cognomine nate vetusto
 Nobilium, vates ingeniose, vale.

D. M——.

AN CLAR-INNISEACH.

Taobh.

M oladh an ughdair do 'n tsean chanoin Gbailie	1
<i>Guidhe, na urnaidh an ughdair, do 'n Cheol- rai</i>	7
Moladh Moraig	11
Mio-mholadh Moraig	26
Oran an tSamhraidh	36
Oran a Gheamhraidh	43
Oran na Fineacha Gaidhealach	51
Oran nuagh	59
Moladh air piob mboir Mhic-cruimein	65
Oran rioghoil a bhottuil	75
Mult-ain-tfucair	82
Oran a rinn duin'-uasul d'a chéile, &c.	94
Oran-luaigh no fúcaidh, &c.	98
Oran Mhorbhair Mhic-Siomoin	103
Oran do Ranull óg Mac-Mhic-Ailen, &c.	109
Oran a rinneadh a bhliaghna 1746	116
Oran nam bodach	123
Oran árrait	134
Oran do 'n gairir am breacan uallach	139
Oran úr	144
Oran Baoil	147

Marbhrainn

<i>Marbhrainn do pheata Colum</i>	_____	15
<i>Marbhrainn na h Aigionnaich'</i>	_____	15
<i>Oran do 'n gairir Tinneas na h urchaid</i>		15
<i>Oran air sean aois</i>	_____	16
<i>Marbhrainn Rì Tearlach I. le Montrose</i>		16
<i>Le Montrose an uair bha e-fein sa bheinne bàis</i>		16
<i>Le Montrose do 'n pharlamaid, eidir-theangaicht'</i>		
<i>le</i>	_____	16
<i>Oran do 'n gairir an Airce</i>	_____	17
<i>Moladh a Ghaimbeulaich dhuibh</i>	_____	18
<i>Comh-radh, mar go b' ann eider caraid agus</i>		
<i>namhaid an Uisgebheatha</i>	_____	19

A I S - E I R I D H

N A

Sean Chánoin Albannaich ;

N O,

An nuadh Oranaiche Gaidhealach.

Moladh an úghdair do 'n tsean chánoin Ghailic.

GUR h i 's crìoch árrait
Do gach caint fa 'n ghréin,
Go 'r smuainti fháfor
A phártachadh ri chéil' ;

Ar n intinnin a rúsgadh,

Agus rún ar crí,

(Le 'r gniomb, 'f le 'r giúlan,)

Súrd chuir air ar dí.

'S go laoigh ar beoil

A dh' iobra Dhia na 'n dúl,

A

'S

'S i h ard chrióch mhór,
 Go bi toirt dósan cliu.
 'S e 'n duine féin,
 'S aon chréatair réasont ann,
 Go 'n d' thug toil Dé dh'a,
 Gibht le bhéul bhí caint :
 Go 'n chum e so,
 O 'n uile bhrúid go léir ;
 O ghibht mhór phríosóils',
 Dheilbh na íomhaidh féin !
 Nam beirte balbh e,
 'S a theanga marbh na cheann,
 B' i 'n iargóin shearbh i,
 B' fhearr bhí marbh no ann.

'S go h ioma cánoin,
 O linn Bhabel fuair
 A' sliochd sin Adhamh,
 'S i Gháilic a thug buaigh.
 Do'n labhradh dháicheil,
 An urram árd gun tuairms',
 Gun mheang, gun fháillinn,
 Is urra cách a luaigh.
 Bha Gháilic ullamh,
 Na glóir fíor ghuineach crúaigh,

Air feadh a chruinne

Ma'n thuileich an Tuil-ruagh.

Mhair i fós,

'S cha teid a ghlóir air chall

Dh' aindeoin gó,

Is mio-rúin mhór na 'n gall.

'S i labhair Alba,

'S gallabhodaiche féin;

Ar flaith, ar priunnfai,

'S ar diucanna gun éis.

An tighe comhairl' an Righ,

'Nuair shuigheadh air béinn' a chúirt,

'S i Ghailic líobha,

Dh' fhuasgladh snuim gach cúis.

'S i labhair Colum,

Alloil a chionnmhóir,

Gach mith, is maith,

Bha 'n Alba beag is mór.

'S i labhair gail, is gaidheil,

Neimhchleirich, is cléir,

Gach fear is bean,

A ghluaisfeadh teang' am béul.

'S i labhair Adhamh,

Ann a phárrais féin,

'S ba shiubhlach Gáilic
 O bheul álainn Ebh,
 Och tha bhuil ann !
 'S uireasach gann fa dhí,
 Gloir gach teanga
 A labhras caint seach i.
 Tha Laidiunn coimhliont',
 Torrthach, teann na 's leoir ;
 Ach sgalog thráilleil
 I do 'n Ghailic chóir.
 Sa 'n Athen mhoir,
 Bha Ghréigis córr na tím,
 Ach b' ion d'i h ordag
 Chuir fa h ór chrios grinn.
 'S go mín, slim, bóidheach,
 Cuirteil, ró bhog líobh',
 An Fhraincis lóghar,
 Am pailis mór gach Ríogh ;
 Ma thagras cách orr',
 Pairt d' an ainbhfeich' féin,
 'S ro bheag a dh' fhágas
 Iad do dh' agh na cré.
 'S i 'n aon chánoin
 Am béul na 'm bárd 'f na 'n éisc,

'S fearr go caineadh,
O linn Bhabel féin.
'S i 'f fearr go moladh,
'S a 'f torrthunnaiche gléus,
Go rann no laoidh,
A tharraig gaoth roi' bhéul.
'S i 'f fearr go comhairl',
'S go gnomhach chuir go féum,
Na aon teang' Eorpach,
Dh' aimhdheoin bósd na 'n gréug.
'S i 'f fearr go rosg,
'S air chosamh a chuir duain ;
'S ri cruaiigh uchd cosgair,
Phrofnachadh an tfluaigh.
Ma choinne bár,
'S i 'f tábhachdaich bheir buaigh,
Go toirt a bháis
Do 'n eugcoir dháicheil chruaigh.
Caint laidir, rithteach,
Is neimhliotach fuaim ;
'S i feadhóil, sliochdor,
Brioscghlorach, mall, luath.
Cha 'n fheim i iasad,
'S cha mhó dh' iarras uath' ;

O 'n tsean mhathair chiatoch,
 Lan do chiadamh buaigh !
 Tha i-féin doannan,
 Saibhir, maoineach, slán ;
 A tighean-taisce,
 Dh' fhoclabh gasda lán.
 A' chánoin, scappach,
 Thaippi, bhlasta, ghrinn !
 Thig le tarstar
 Neartor, o beul cinn.
 An labhairt shíolor,
 Líonor, 'f mílteach buaigh !
 Shultor, bríoghor,
 Fhíorghlan, chaoi nach truail !
 B' i 'n teanga mhilis,
 Bhionfhoclach, 's an dán ;
 Go spreigeoil, tioram,
 Ioroltach, 'f i lán.
 A chánoin cheolor,
 Shóghor, 'f glórmhor blas,
 A labhair móirfhliochd
 Scóta, is Gaidheil ghlais.
 'S air reir Mhic Comb,
 An t ughdar mór ri luaigh !

'S i 's freamhach óir,
 'S ciad ghrámair glóir gach sluagh.

*Guidhe, no urnaigh an ughdair, do 'n Cheol-
 rai, &c.*

A Cheolraí mhór tha 'n tamh go h árd,
 Seallamh a níos ;

Nach cluinn sibh ar daltan air lar,

Ag atach a chios ?

E lúdhadh a ghlún' ris a pháirc,

'S a shuilin a suas,

G afnachadh uirafán báird,

Gun cháird a nuas.

Laogh a bheoil le criodha tiom

D' an iobuirt go cruagh :

Freasdlabh do 'n altair 'f an tím ;

Diolabh dh'a duais.

A naonair, inghinn' Jupiter áird,

'S Mhenemhoséne chaoimh ;

Géidibh m' aignidh le 'r piobanabh áidh

'S deilbhim meadrach nach claon.

A Chlio, mhaiseach, thaobh barrachd t aos,

'S

'S do bhreth roimh chách,
 Cha 'n iarram d' a d' bhuaghans' ach braon,
 'S bi'dh m' achoini páit.
 Urania, tilg chugam d' a d' stóir,
 Na dh' fhosglas mo bhéul,
 Sgaoil mo ghlasan le t cochraichin óir ;
 Taisbein do dhéirc.
 Chaliopé, a reil-iuil na'n duan,
 Réitich mo shnuim ;
 'S cuir facaill thoite, ghéur, chruaigh,
 Go luath nam chuim.
 Euterpe a bhertis na rann,
 An amalaidh ghrinn,
 Locair go snafda gach siolladh d' am chaint ;
 M' fhaobhar 's mo rinn.
 Erato, a chiste na maoin,
 Fíleonta deas, gleus mo mheòbhair,
 'S thoir dhomh d' a d' thaisg,
 No dh' fhonus treis.
 A Mhèlpimone, air m' uireasbh fóir,
 As t uluidh lán mhaoip ;
 O 'n dh' fhonus lium páirt do 'n th' agad do
 chórr,
 Cha bhí m' achoinin daor.

A Herpficore, a mhuime na'n duan,
 'S páirt do chuile na frí,
 Cuir crambos taitneach nam chluais,
 Am bi cruas agus brígh.

A Pholihimnia, 'f gealchraicneach cruth,
 Go tu 'f oige 'f an tsreth,
 Do chomoradh milis, fileont seach stuth,
 Sirim go feth.

A Thalia, le t ola ro thlá,
 Suath roithin mo ghléis ;
 Lig fiubhal is gluafad le t fhaobhar 'f le t ádb,
 Go labhairt d' am bhéul.

Appollo, tha m' intinn chomhrag,
 Ri speilg do chreig ;
 Fags' i gun dáil, fothluibte mar ghad
 Coiniulach bog.

A Mhinerbha, oide na sgol,
 'S a chéidse na fil ;
 Cuir aon dusan facall am char,
 'S tuilleadh cha sir.

Na tugabh dhomh saothair ni glagan 'f a
 chluais,

'S do thuigse bhio's fás ;
 Mar chaochcnuasaich cruinn a ni fuaim,

Gan eitiann na lár.

Gabhaidh sibh-pféin, go h ard ar staid,

Ri íobairtin beag,

Nochdaidh mise mo chomus go lag,

'S éugcoir mar creid.

Tha spéirin mo chomuis, cumhung na 's leoir,

Go farfaing mo mhíonn,

Go balla thogail ar sté cho'-mhór,

'S clach-shnaite d' am dhí.

Caint-shnaída d' am dhí, go straighte mo
thoil,

Tha me falamh do sgit ;

'S ni gun fultaint ealain gun sgoil,

Air fuibsec mar mhil.

Gur h aimhgheur mo phenn, 's neamhscait-
each mo bhil,

Mo cheann cha mhol ;

Mo phaipeir is m' inc tha iad lán do chron,

'S uireseabh sin.

*Moladh Moraig. Air fonn Piobaireachd.**Urlar.*

S Truagh gun me 's an choill
 'Nuair bha Moraig ann,

Thilgimit na crainn
 Co ba bhóich againn :
 Singhinn a chúil doinn,
 Ar a bheil a loinn,
 Bhimit air ar broinn
 Deadh na rósanan ;
 Shreugaimit sinn-shín,
 Mireag air ar blíon,
 A buain shobhrach míonbhui
 Na cófagan :
 Thennimit ri strí
 ; thaoghlaimit 's an fhrí,
 ; chaillimit sinn-shín
 eadh na strónagan.

Urlar.

Suil mar ghoirmdhearc driúchd
 ann an ceo mhaidin ;
 Feirg' is gil' na d' ghnúis
 ar bhla óirseidin.

Shuas choi'-min ri plúr ;
 Shios garbh mo chuluidhcheiuil ;
 Grian na plaineid coúrs,
 A measg oighiannunn ;
 Réulla glan gun fnaúir
 Measg na rionnag-uill ;
 Sgathan-maise air flour
 No bóichid u ;
 Ailliugan glan úr,
 A dhallas ruisg go'n cúl ;
 Ma's ann do chriaghaich ú
 'S abhar móir-iunaidh.

Urlar.

O' n thainig gné do thúr
 O m' aois óige dhomh,
 Nir facas créatair dhiu,
 Ba chomh-glórmhoire ;
 Bha Malli 's dearbha caoin,
 'S a gruaigh ar dhreach na'n caor ;
 Ach caochlaideach mar ghaoi,
 'S i ro óranach ;
 Bha Pegi fad an aois,
 Mar bhith sin b' i mo ghaol ;
 Bha Marfáili fíor aottrom,

Lán neonachais ;
 Bha Lili a taitne rium,
 Mar bhith a ruigs bhi fiuin ;
 Ach cha ba shá buirniunlaid,
 Do 'n Mhoraigs' iad.

Siubhal.

O ! 's coma lium, 's coma lium,
 Uile iad ach Mórág ;
 Rioghainn dheas chulach
 Gun uireafabh fólum ;
 Cha 'n fhaidhir a tiunnail,
 Air mhaife no bhunailt,
 No 'm beufamh neamchumonta,
 Am Muile no 'n Leoghus.
 Go genmni deas furanach,
 Duineoil gun mhórchuis ;
 Ar thaogha na cumachd,
 O mullach go brogamh ;
 A néul tha neamhchurri,
 'S a h aignidh ro lurach ;
 Go bríodalach, cuireideach,
 Urramach, scolta.

Siubhal.

O guiliugag, guiliugag,

Guiliugag

Guiliugag Morag !

Aice ata chluaidh

Go cuiridh na 'n óigfhear' ;

B' é 'n t aidhir 's a fulos,

Bhi sínte ri t ulaidh,

Seach daonnan bhi fuireach

Ri munuran pósaidh.

D' am phianadh, 's d' am ruagadh,

Le buairidh na feola ;

Le aiflingin connain

No colna d' am leonadh ;

'Nuair chidhinn ma m'choinnimh,

A ciochan le coinnil,

Theid m' aignidh air bhoilich,

'S na theine dearg fólais.

Siubhal.

O fairigan, fairigan,

Fairigan Morag !

Aice ata chroiteag

As toite 's 'n Eorpa ;

A ciochan geal criostoil,

Na faice tu ftoit' iad,

Go 'n tairnidh go beagnair',

Cenn-eaglais na Róimhe.

Air

Air bhuige 's air ghile,
 Mar lili na lónan ;
 Nuair dheana tu 'n dinnidh
 Go 'n cinnidh tu deonach ;
 An deirgiod, an grinniod,
 Am minead, 's an tinniod ;
 Go 'm b' áfainn chur spionpaidh,
 Agus spioraid a feoil iad.

Urlar.

Thogaimit ar fonn,
 Anns an ógmhaidinn ;
 S Phebus 'dath na 'n tonn,
 Air fíobh órensin ;
 Fa'r céil cha bhíodh conn,
 Ar sga' dhoir' is thom,
 Ginn air daradh trom
 Le 'r cuid gorraileis ;
 Direach mar go 'm bíodh
 Maoiseach 's boc a frí,
 Cronrúaig a cheile dían
 Timchiull óganán :
 Chaillimit ar clí
 Ag gairechdich linn-shín,

Le bras mhacnas dian sin
Na h ógalachd.

Siubhal.

O dastram, dastram,
Dastram Morag !
Rioghainn bhoi bhastralach,
Leacruiteach rósach ;
A gruidhin air lasadh,
Mar an lafairchlach dhaite,
'S a deud mar a sneachda,
Cruinn-shnaite an dlu órdo.
Ri Venus chomhtlachdor,
An taitneachdainn fheolor ;
Ri Dido cho'-maifich,
Cho'-snàfor 's chomh-córr r'i ;
'S e thionsgain dhomh caithibh,
'S a laodaich mo raithin,
A bhallag ghrinn ladhach,
Chuir na gaithionfa m' fheoils'.

Siubhal.

'S mar bíthinn fa ghlasamh,
Cruaigh phaisgte le pósadh,
Dh' iobrainn criogha mo phearsann,
Air an altairse Moraig ;

Go 'n liobhrain gun airsteal,
 Ag stóilibh a cas e ;
 'S mar gabhadh i tlachd dhiom,
 Cha b'fhad a sin béo me.
 O 'n urrum, an urrum,
 An urrum, do Mhóraig !
 Cha mhor nach do chuir i
 M' fhuil uile as a h órdo ;
 Go 'n d' rug orra ceumtuiflidh,
 Fa iomachd mo chuiflion,
 Le teas is le murtachd,
 O mhochthra Diadomhnaich.

Siubhal.

'S tu réulla na 'n caillion,
 Lán lannir gun cheo ort ;
 Fíor chomhnart gun charraid,
 Gun arral, gun bhéolam ;
 Choi'-min ri cloigh eala,
 'S choi'-geal ris a ghaillinn ;
 Do shengshlios féamh fallain,
 Thug barrachd ar móran.
 'S tu Bainriogh na 'n ainir,
 Cha sgallais an cómhradh ;
 Ard foinné na d' ghallan,

Gun bhallart, gun mhórchuis ;
 Tha u coimhliont na d' bhallamh,
 Go h insgineach athlamh ;
 Caoin, mechire, farast,
 Gun fhathrom, gun rópal.

Urlar.

B' fhearr go bithinn sgaoilt'
 As na córdamhsa,
 Thug me tuilleadh gaoil
 A's ba chóir dho' dhuit ;
 Go d' thig fa dhuine taom,
 Go droch ghniomh bhio's claon,
 Cuireadh é cruaign-shnuim
 Air o 'n ghórraich sin :
 Ach thug i fo mo chiall,
 Uile uam go trian ;
 Cha 'n fhaca me riabh
 Tiunnail Móraigs',
 Ghaid i uam mo chrí,
 'S shlad i uam mo chlí,
 'S cuiridh i 's an chill,
 Fa na fódamh me.

Siubhal.

Mo cheist agus m' ullaidh

Do 'n chonnairc me d' shéors' u,
 Le d' bhroilleach gealthuireid,
 Na mullaichion boidheach ;
 Cha 'n fhaidh me do dh' fhurus,
 Na ní mionaid uat fuireach,
 Go d' tha buarach na dunach
 D'am chumail o d' phófadh.
 Do bheul mar an tífirist,
 'S e milis ri phógadh,
 Choimhdearg ri bhermilion,
 Mar bhileagan rósán :
 Go 'n d' rinn u mo mhilleadh,
 Le d' Chupid d' am bhioradh,
 'S le d' shoidion caol biorach,
 A rinn cíohtrram fa m' chóta.

Siubhal.

Tha me lan mullaíd,
 O 'n chonnaig me Morag,
 Chomhtrom ri cloch-mhuillinn,
 Air lunnabh d'a féoladh :
 Macsamhailt na cruinniaig,
 Cha 'n eil anns a chruinnidh ;
 Mo chrí air a ghuin leat,
 O 'n chonnaig me t órchul

Na shlamagan bachullach,
 Casurlach, córnach ;
 Go fainneagach, cleachdagach,
 Dreachlubach, glórmhor ;
 Na reullagan cearclach ;
 Mar usgruichion dreachor,
 Le fudar 's an fhafon
 Grianlasda, ciabh órbhoi.

Siubhal.

Do shlios mar an canach ;
 Mar chaineal do phogan ;
 Ri Phenix cho'-ainnibh ;
 'S glan lannir do chóta :
 Go múirneneach banoil,
 Gun árdan gun stannart ;
 'S i córr ann an ceneal,
 Gun ainnis gun ótus.
 Na faichte mo leannan
 'S an mhathshlogh Diadómhnaich,
 B' i coltas an aingil,
 Na h earradh 's na cómhradh ;
 A pearfá gun talach
 Air a gibhtin tha barruichd ;
 A'n, ti dh' fhág u gun ainimb,

A rinn do thalamh rud boidheach.

Urlar.

Tha saoghal lan do smaointinin feolar,
 Mamon bi'dh d'ar claonadh
 Le ghoisnichion ;
 A cholunn bheir oir'n gaol
 Ghabhail go ro fhaoin,
 Ar striopachas, air craos,
 Agus strotholachd :
 Ach cha do chreid me riabh
 Go'n do sheas air sliabh,
 Anon te bha choi'-ciatoch
 Li Móraigs' ;
 A subhailcion 's a ciall,
 Mar go 'm biodh baíndia.
 Leugh i crí am chliamh
 Le cuid órrachan.

Siubhal.

Ar comhairle na ceilibh or'm.
 Diod eile a h eir no ní me ?
 Tha 'n rioghainn ba tearc ceileireadh,
 A sheinnedh air an fhídeig ;
 Tha 'n fhaidhir a lei't eile so,
 Air tior-mór no 'n oilenibh ;

Coimhiumlain,

Coimhiumlain, 's coimheireachdoil,
 Coimhteiridneach, 's coimhbíogoil.
 'S ní cinntéach gur ní deireasach
 Mar ceilir fo air Síona,
 Me thuitim an gaol leathphairteach,
 'S mo cherenion am dhiobhail ;
 Cha 'n eil do bhúrn a Seile sid,
 No shneachd an Cruachan eilideach,
 Na bheir aon fhionnachd eiridneach
 Do 'n teine a 't' ann am ínsigin.

Siubhal.

'Nuar chuala me ceol leudanach
 An fheadain a bha 'g Moraig,
 Rinn m' aignidh damhsa beudarach,
 'S é freagra dh' á le sólas ;
 Séamh úrlar, fochdair, leudurra
 A puirt, 's a meoir a breabbadaich ;
 B' e sid an oirfeid euggurra,
 Do 'n bhéus na creuga móra.
 Ochóin ! a feadan bailleugach,
 Cruaigh sgailleugach, glan céolor,
 Nam bionn-phort stuirteoil trileonta,
 Ré mindhíonach, bog ró chaoín ;
 A márfal comhnart staideoil fin,

Se lúthor grafor caismichdeach ;
 ior chruinnlúath, brisg, spalppara,
 a clialú braschaoin sporfoil.

Siubhal.

Chinn próis, is stuirt, is sprachdolachd,
 m ghnuis 'nuair bheachdaich guamag,
 feinn an fheadain ioroltaich,
 ard iolach ann am chluasabh ;
 suain-cheol, fíotha mireneach ;
 fearstoirmeil, poncoil, mionaideach ;
 a b' fhoirmeile nach fíredhmit,
 r mhirid ri h uchd tuasaid.

'm buille meoir ba lommorra,
 go pronnadh a phuirt uairich !
 na h uilt ba luthor cromaidhin
 r thollabh a chrainn bhuaghaich !
 gun slaoidmheoirich, gun ronnaireachd,
 brisg, tioram, fochdair, collaideach ;
 deal-lúdag na 'n gearracholluinnin,
 a craplú, loinneoil, guanach !

Urlar.

Chaisgimit ar n íot
 glain fhíon a sín,
 bhuaillimit go dian

Air

Air gloir shíobhalta ;
 Tuilleadh cha bhíodh ann,
 Gos an tigidh am,
 A bhí cluich air dam,
 Air na tíodhan sin :
 Dh' ólaimit ar dram,
 Dh' fhógradh uainn gun taine,
 Gach ní chuireadh maill
 Air bhí míogchuífeach ;
 Maidh'dean na'n ciabh fann,
 Shníomhanach na 'n clann ;
 Mala chaol, dhonn, cham,
 Channach, fhíonolta.

An crúnluath.

Mo cheann tha lán do sheillenibh
 O dheilich me ri d' bhriodal ;
 Mo shrón tha stoipte a dh' elebor,
 Na deil, le teine dímbis ;
 Mo shuilion tha choi'-deireasach,
 Nach faic me gné gun telescop,
 'S go d' bhíodh méadachd beinnidh ann
 'S ann h eirinn gur a fríd é.
 Dh' fhalbh mo chédfi corporra
 Go docharach le bruadar,

'Nuair shaoil me fortan thorchairt domh,
 'S me 'm thorroichim air mo chluasaig :
 Ar dufgadh as a chaithrem sin
 Cha d' fhuair me ach ion failéus d'e,
 An ionad na maoín bearraideach
 A mheal me go seachd uairion.

Ach, ciod thug me go glan fhaireachadh,
 Ach carachadh rinn Cluanag :
 'S co so, o thus, ba Mhorag ann,
 Ach Siona an órfhuilt chuachaigh ;
 'Nuair thúr i go 'n do lagaich me,
 'S go féimin rag chuir stalcaidh ann,
 Go 'n d' rinn i draoidheachd-cadoil domh,
 Rinn cruaiigh fíor rag d' am luaidh'.
 Bha chleasachd sa choi-fíonolta,
 'S coimhinnleachdach mancuairt d'i,
 Nach faodainn shín thaobh siobholtachd,
 Gun dligheadh críon thoirt uam dh'i ;
 Go 'n thiuntaidh me go h ordoil r'i ;
 'S go 'n shaoil me go 'm b' i Mórág i ;
 'S go 'n d' aifig me na pógan d'i,
 'S cha ro' d' a coir dað uaith'.

D.

Idio-mholadh

*Mio-mholadh Moraig, aird Airo fhonn an
cheudna.*

A Mhuideortaich dhuidh dhána
 Na geurfhocail,
 Sguir do d' bhurt 's do d' tálmhagadh
 Pleideasach ;
 Támh do d' sgeig dhíom trá,
 'Neo rigim Ailen Bárd,
 'S gach fili go bheil cás
 An Duineadann diom ;
 Bheir iad ort go sgáin,
 'S go fail u uil' o d' chnaimh,
 Na d' mhaol-lóbhran granna
 Maol déistinneach ;
 Sin an duais atá
 Agadsá na d' ghrádh,
 'S na d' mholadh magoil bá
 A bhalaoidh bhéulfharfuing.

Urlar.

'S maith gun bhith 's an choill,
 'Nuair bha Morag ann ;
 A bhainpheacach sin gun loinn,

Lán do dh' fhotus int' ;
 An dubhfhaclach gun sgoinn,
 'S a subhailcion ar foill ;
 A caoin, 's a h ascaoin roint',
 Lán do ghóifnichion ;
 Ma ghabhar i mar chí,
 Tha sgeamh amuidh gle líobh ;
 Ach, fa sin tha míltion
 Do dhóibhertion :
 'S coimhlionor car na crí,
 'S fear tha air a tí,
 'S mín mhachraichion na rioghachd
 Do nóinenibh.

Urlar.

'S ioma craobh 's an choill
 Tha fíor loineagach,
 Blath is cairt a crainn
 Go fíor fhóghraghach ;
 Ach gearr i fíos gun mhaill,
 'S fiach i as a broinn,
 'S gheibh u fioclan-goir'
 Agus cóson int' :
 Cha dean faor go brách,
 Féum d'a bun, no bárr :

Fhuid chríon gun stá,
 B' i an t-olc boigheach i ;
 Leagar i gun dáil,
 Spealltar i air blár,
 'S loifgir i go fás i
 Na beoghriosaich.

Urlar.

Shaoil me go ba mhoidiunn
 A Mhorags',
 An Sírens' a rinn m' fhoill
 Anns na fronagan ;
 An té s' a bhá na troit,
 Ri mile fear man d' rinn
 Mise, 's an cheart oich ad
 Dad cómhraidh r'i ;
 B' iad rionnagan an áigh,
 Fa'n d' rugadh mise blá,
 Nach deachas fad air raidin
 No feola l'é ;
 'S milteach fear a cháigh,
 Go nach d' fhuair iad páist :
 Feur cha chinn go brách
 Air na mor-raidin.

Siubhal.

Siubhal.

An apa ghéarr bheagnarach,
 reagarach, leomach ;
 arracaideach, dhreigeifeach,
 eisgeulach, dhólach ;
 atlachdor, fgeigeifeach,
 amparach fheúfgehorpach ;
 anntach air fheásgaichion,
 eudfhaclach, ghódoch,
 airneag ghorm, bhalltartach,
 annartach, róiceach,
 rioscghlórach, anartach,
 angaideach leóiceach ;
 uafuil na barail,
 gun int' ach fíor cháileag,
 coir a breatha fíot shalach,
 Fhaillein an ótraich.

Siubhal.

Cruinn aodann a mhunci
 crupadh ri chéile ;
 ailin ar lasadh
 laifidh na 'n éilion,
 cailidair prabach,
 mhala, gun rasg orr ;

'S a h urla lán chlaision,
 Go caisreagach féitheach.
 Craiciunn a ciobhuill,
 Ar a righ go h éidich,
 Mar laoighdean ar cómhlaidh,
 Fíor neonach a speuthar :
 A ceanna'igh uile neamhthaitneach,
 Lán do mhío-loinn mio-thlachdor ;
 'S a h anail air malcadh
 Le brachan a déudaich.

Siubhal.

Brú thana mar dhruma,
 Neamhchulach air séididh ;
 Chomhcruaigh ris an unga,
 Gun chumachd air bréine ;
 A da chiarsporan fhalamh,
 Mar chochuill da mharaig,
 Air son chioch ag an arrachd,
 'Siorfan-galoir d' an teumadh.
 Corp uinfin gun soltachd,
 Mar go locradh tu déile ;
 Choimhtioram ri clossaich ;
 No sean ofnach air sgréubhadh ;
 'S bi'dh rúbail, is roccuil,

a dhoire na h oiteig,
 e iumghaoth na 'n cnocan
 a bhotamh na céire.

Urlar.

Ciod e so chuir am cheann
 oladh Moraigs' ?
 Striopach ceal na n crann,
 heall am dhochus me ;
 nall i me le caint,
 chlár i me gun tainc,
 'n sbaoil me nach ro' anns
 Roinn-eorp ach i ;
 h fuair me solus úr,
 huit lannan far mo shúl,
 gap 's a sgaoil, gach dúbhradh,
 gach ceothoireachd ;
 'idir me bhean bhreun,
 fíor dhaithibh pféin ;
 amairg neach nach dean streup
 an fheolorachd.

Siubhal.

Cochdshron neamhloinneoil,
 r fhoinn ar a h úrluinn ;
 a pluicion gorm, goilleach,

Garbh,

Garbh, doireach, le múruich a' na triall.
 A bheuddugag choireach ;
 'S fìor bhéudag na clainne,
 A fuair a h arach 's a h eilean
 A sgoil-deilis na fiursachd.
 Poll-búiridh nam balaach,
 Ann an caithrem na dámhair,
 'S ioma fiol chaidh na d' chroits',
 Go nach loitichir bárr dhith ;
 Cha chinn coinneach no toradh,
 Ma chloich bhì'or a roladh ;
 O 'n sguir mise d'a d' mholadh,
 Duisgim donus no dhá dhuit.

Siubhal.

A bogadh nan togradh,
 Cha 'n obadh i míltin ;
 Bhì faircheadh a crottaig
 Air fodur b' e mílseir ;
 Dh' aithnit eibhnis, is fogan,
 Moran miogchuis, 's fodain,
 Na h urluinn bhrìc rochdaich,
 'Nuair dh' fhoisglaid na brísnion.
 Na 'm biodh sár shodair
 Do bh—d—r maith dílis,

Na ghalop, 's na throtan,
 A rotadh a fíothuill ;
 Bhíohh Morag ro thoileach ;
 Lán úgaig is goíthlim ;
 B' fhurust fhaicinn nach b' oil lea
 Bhí foithlidh a h íochdair.

Siubbál.

Do dh' oirlichion aorri
 Foimh'sim baobhag na 'n Gaidheal,
 O mhullach a baisté,
 Áos traiste g' a fáilibh ;
 A fhuich-shron phluccanach roidi,
 Le sean droch clap air groddadh ;
 A falt gadmúnnach forcach,
 Óite doideach air éraiceadh ;
 Air pealladh, air ftioradh,
 Air filidh, gun chíreadh ;
 Air na sporabh d'a spioladh,
 Air piorradh na 'n íngnín ;
 Air ochd gathair a síridh,
 Air org 's blá anns gach innis,
 Air ach fag ionad gun sgioladh :
 Air cuile-gine na friotha.

E *Urlár.*

Urlar.

Gearr-mhattagan nan árd,
 Ordag bhréun-laodhrach,
 Le lorc-chuagan sáil-chuspach
 Déifinneach ;
 Dearg-ghagach na 'n cárn,
 Mhuthuirneach air crámh ;
 Lán ain-fheoil a da spáig
 Fa na sleifnimh aic' ;
 Tarr breac, gobhlach, fás,
 Airnion a chinn áird,
 Fíor shimileir na sgáth
 Air na h éabhlagan ;
 Garbh-ghaoifneach 's tiugh cárr ;
 Dubh-shradach gun státh ;
 Fíor bhotrumaid na sárchailion
 Beisteimhil.

An crúnluath.

Gaol an-abaich dona,
 Le foilis an dólais,
 Thug mise ann a's droch-uair
 Do rosáid na h Eorpa ;
 Go b'fhéarr lium mo chrochadh
 Nó dol anns na rochdabhs' ;

Mo riadh ma m' lochdabh,
 S mo lotadh le dóruinn ;
 Na suathadh ri t' fhallsachd,
 Fhior chaufair na rioghachd ;
 Mo ghlacadh a chlisgidh,
 Le d' riobachan mílteach ;
 's íad na bréugan bhi d' mholadh,
 Faiche-bhoula na sgoil-fhear',
 Gun mhaoin glain' ann d' cholainn ;
 Cruaill thoileoil na míltion.

'S tú báinriogh nan cailean,
 Ma d' chal ag luchd diombais ;
 Le daradh do phollaig
 Do 'n cromadh tu síos doibh ;
 Ar árri go colluinn,
 Col ma oisinn do thollain,
 Do dh' fhear air a tholladh,
 Air bhoil go gibht stríopaich,
 Le t' aillein mín sgonnan,
 Meth, foinni, 's e fíor-chruaigh ;
 Da dhoirneig chruinn loma,
 Do dh' ion bollachan lion leis ;
 Tric bha giardharadh toman,

'S conachd fríd air do dhonnaig :
 'S dlu aiflinge connain
 D'a d' ronnadh le fílidh.

*Oran an tSamhraidh. Air fonn, Throug
 the wood ladie.*

AN deis dho' dufgadh 's an mhaidin,
 'S an deallt air a choill,
 Ann a maidin ro shuilleir,
 Ann a lagan beag doilleir,
 Go 'n cualas a feadan
 Go leaddurra seinn ;
 'S mac-talla na creugan,
 D' a fhreagra brón bhínn.

Bi'dh am beime deaghboltrach,
 Uroil dofrach nan cárn,
 Ri mao-bhlás driuchd céteoin,
 Marr ri caoin-dhéarsadh gréine,
 Brúchdadh barraich roi' ghéugamh,
 S an mbios cheatochfa Mháigh :

A míos breac-laoghach buailteach ;
 shainneach, bhuaghach, go dáir

Bi'dh gach doire dlú uaigni
 B truscan uain' ump' a fás ;

Bi'dh an snobhach a díreadh
 is gach fríobhaich a 's ísle,

Loi' na cuislinnin sniomhain,
 go meadachadh blá :

tuach, is smeorach 's an fheasgar,
 einn a leadain nam bárr.

A míos breac-uigheach, braonach,
 reabhach, mao-rosách, aidh !

chuirios sgeadas neamhthruailli,
 air gach áite d'a dhuaichneachd ;

dh' fhogrus sneachd le chuid fuachda,
 gheur-ghruaim nam beann árd ;

ag mead egil roimh Phebus,
 heid 's na spéirimh na smál.

A míos lufanach, mealach,
 curach, faileneach, blá ;

'S é go guccagach, duilleach,
 Luachrach, dítheneach, Iurach,
 Beachach, feilleanach, dearcach,
 Ciurach, dealltach, trom, tlá ;
 'S i mar chuirnennin diamond,
 Bhratach bhoisgeoil air lár !

'S moch bhio's Phebus ag óradh
 Ceap na mór-chruach 's nam beann ;
 'S bidh 's an uair sin le sólas,
 Gach ean bionnfhoclach boidheach,
 Céumadh mearbhuillion ceolar,
 Feadh phres, ógan, is ghleann ;
 A chorruil chuirteach gun sgreaddann,
 Ag pór is beadurrach greann !

'S an am tighin do'n fheasgar,
 Coimhfheasgradh aon am,
 Ni iad coimh-sheirm, sheamh, fhallain,
 Go bailleach, bionnghobach, alloil,
 A feinn go luichleasach daingiuinn
 A measg uir-mheangain na'n cranni ;
 'S iad fein a beichdil go foirmeil,
 Le toirm na'n organ' gun mheang.

B' dh gach créatair do laigid
 ol lé fuigeort do 'n choill ;
 ' dh an dreathunn go balcont,
 birmeil, talccorra, bagont,
 or chuir fáilt ar a mhaidin,
 e rifeid mhaifich, bhuig, bhian ;
 agus róbin d'a bheusádh
 ar a ghéig os a chinn.

Gur glan gaill-fheadan richard
 seinn na'n cuislinnin grinn,
 an bárr nam bilichion bláthor,
 an dos na lom-dharag árda,
 aiodh 's na glacagan fásaich
 cubhrai failidh no fion :
 d' phuirt thriolonta, shiubhlach,
 ronnar lúthor le díon.

Sid na pairt a 's glan gearradh,
 a 's ro eallonta roinn ;
 cuireadh m' intinn go beadradh,
 alú t fheadain ma'n eadradh,
 am do'n chrodh bhi d'a leigidh,
 innis bheittir 's an choill ;

'S tu d' léig air baideil ri cionthar,
An grianan aonchafach crainn.

Bi'dh bradan fén-gmhear ná fíor-uifg,
Go brisg, slinnleimneach, luath ;
Na bhúidhné tarrraighealach, lannach,
Go h iteach, dearg-bhallach, earrach,
Le shoiflein airgid d'a earradh,
'S mionbhreac lannireach tuar ;
'S e-fein go cromghobach ullamh,
Ceappadh chuileog' le chuain.

A bhealltuin bhog-bhailceach, ghrianaeh,
Lónach, lianach, mo ghráigh,
Bhainneach, fhinn-mheagach, uacrach,
Obhnach, loinnideach, chuachach,
Ghruthach, slamanach, mhiosrach,
Mhiodrach, mhiosganach lán,
Uanach, mheannanach, mhaoineach,
Bhocach, mhaoiseach, lán áil !

O 's fíor éibhinn r'a chluintinn,
Fann-ghéum laoih anns a chróth !

Go h úroil, míonbhallach, áluinn ;
 Druim-fhionn, gerr-fhionnach, fáili,
 Cennfhionn, colgrasgach, cluaif-dearg,
 Tarraigheal, guaineifeach óg,
 Go mogach, bogladhrach, fáfor,
 'S é léim ri báirich na 'm bó !

A fhobhrach ghealbhoi na 'm bruachag,
 Gur fannaigheal, snuaghor, do ghnúis !
 Chinneas badanach, cluasfach,
 Mao-mhín, bagonta luaineach ;
 Gur tu rós is fearr cruadal
 A ní gluasad a h úir ;
 Bí'dh tu t eideadh a 's t earrach
 'S cách ri falach an súl.

'S cúbhrai fáilidh do mhuineil,
 A chríof-chombchuluinn na 'n cárn !
 Na d' chruinn bhabbuidion ríobhach,
 Lóinneach, fhad-luirgneach, sglobhach,
 Na d' thoim ghiobbagach, drechmhín,
 Bharr-bhoi, chasurlach, árd ;
 Timchiull thulmasan díobhair
 Ma'm bí 'm biadhíonain a fás.

'S go bì froinifin boifgeoil
 A thilgis foineal na 's leoir,
 Ar gach lúbhghort do neonan,
 'S do bharramh shaimmirin lóghar ;
 Marfain is leafachan foilleir,
 Do dh' fheuda-coille na'n cós,
 Timchiull bhoganan loinneoil,
 A 's tric an eilid d' an cóir.

'Nois treigidh coileach a ghuccag,
 'S caittein bruccach n an craobh,
 'S theid go mullach na sliabhchnoc',
 Le chirc ghearr-ghobaich riabhaich,
 'S bi'dh d' a fuiri go cúirteil
 Am pillimh cúlghorma fraoich :
 'S ise freagra le túchan.
 (Pihuhú tha u faoin.)

A choileich chraobhaich na'n gerr-sgiath,
 'S na falluinne dui',
 Tha dubh is geal air miosgadh,
 Go ro oirdheirc na t itich ;
 Muineal lainnireach, sgipi,
 Uaine, slis-mhín, 's tric crom !

Gob na 'm poncunnan milis
Nach faicht a fileadh na ronn !

Sid an tururaich ghlan, loinneoll,
A 's árd coillioig air tom,
'S iad ri bururus seamh, céatoch
Ann a feasgar bog céiteoin :
Am bannal gel-sgirteach, uchd-ruagh ;
Mala ruiteach, chaol, chrom ;
'S iad go h uchd-ardach, earraigheal,
Ghrian-dhearesgni, dhruim-dhonn.

*Dran a Gbeamhruidh. Air fonn, Tweed
side.*

THarraig grian riogh na 'm plainéd 's na
réull',
Go sign chancer Diaceadaoin go beachd,
A riaghlas comhthrom ma 'n criochnaich é
thriall,
Ma-mhios-déug na bliaghna ma seach ;
Ach gur h e an darra, Diafathurn na dhéigh,
ghrianstad-shamhraidh, aondéug, an la 's
faid ;

'S a sin tiuntaidh e chúrfa go séamh,
Go fef-ghrian a gheamhruidh gun stad.

'S o dh' imeich é 'nois uainn mancuairt,
Go 'm bi fuachd oir'n go 'm pill e air nais,
Bi'dh gach aon la dol an giorrad go feim,
'S gach oiche do reir dol a fad :
Struighidh luibhion, is coill, agus feur,
Na fais-bheo ion-éuguidh iad as ;
Teichigh snodhach go friobhaich na 'n crann,
Suighfidh glaoghain an suigh-bheathaasteachd.

Seachdaidh géagan glan cúbhrai na'n crann,
Bha 's an tsamhradh trom-stráicht' le meas,
Go toirleim an toradh go lár,
Go fgriosfair am bárr fár gach lios.
Guilidh feadain is creachuinn na 'm beann,
Sruthain chriostoil na'n gleann le trom sproc,
Gaoi na fuarain ri meacuinn go'n cluinn :
Deoch-thunta na maifeach 's na 'm boc'.

Luidhig brón air an talamh go léir,
Go 'n aognaich na slébhiti 's na cnoic ;

Grac

Grad dubhaidh caoin-uachdar na 'm blár,
 Fal-ruisgte, 's iad fáillinneach bocht.
 Na h eoin bhuchullach bhrec-iteach, ghrinn,
 Sheinnidh baifgeonta, binn, am barr dhos,
 Go 'n teid a ghlas-ghoib ar am béul,
 Gun bhodha, gun téud, 's iad nan toft.

Sguiridh búirdéiseach sgiathach na spéir
 O' an ceileiridh grianach car treis,
 Cha feinn iad a maidnén' go h árd,
 Na feasgurrain-chrábhach 's an phres :
 Codul cluthor go'n dean anns gach cós,
 Gabhail fasgadh ann frógamh na'n creg' ;
 S iad ri iuntrainn na 'n gathanan blá,
 Bhiodh ri dealaradh o sgáileadh do theas.

Cuirir daltachan frian-bhoi na rós
 Car mhin-chioch na 'n óir-dhitheir beag,
 Ainion guccagach lili na lón,
 Na fluran, 's gheal nóinein na 'n eug :
 Cha deobhlair le beachainn na 'm bruach,
 Fróghaidh fuarachd car cuairt iad na sgep ;
 S cha mhó chruinnicheas feillein a mhál,
 S thar gheal-úr-ros chrann garraidh cha srep.
 Téarnaigh

Téarnaidh bradan, is sgadan, 's gach iasg
 O t iarguinn go fiaghrunt na'n loch ;
 'S go fan air an aigen dubh-dhonn,
 Ann an doimhneachd na fonn is na slochd :
 Na bric tharr-ai-ghealach, carr-ghobhlach
 fhliom,
 Leumadh mearradha, ri usgraichion chop,
 Nan cairtealamh geambraidh go 'n támh,
 Meirbh, sábhach, o thámh u fa 'n ghlób.

Chas is ghreannaich gach tuluch, 's gach
 tom,
 'S doite lom chinn gach fireach, 's gach glac ;
 Go'n d' obhraich na sjein' feoir,
 Ba lufanach, feoirneanach brat :
 Thiórmaich maodhunnan, 's ruaghaich gach
 fonn ;
 Bhéic an fhairrge 's ro thonn-ghreannach
 gart ;
 'S go 'n sgreitich an duldachd gach long,
 'S theid an camhlach nan long-phort a steachd.

Néalaich paircion is meadoir go bás,
 Thuit gach fásach, 's gach aite fa bhruid ;
 Chiaraidh

bharaich monaidh nan íosuil 's nan áird :
 theirig dathanan grafor gach luig :
 h' fhalbh a faileadh, a musga, 's a fonn ;
 h' fhalbh a maife far lompar gach buig ;
 naidh an éanlai go caoithioran truagh,
 feag, smeorach, is cuach, & druid.

fhraoich bhadanaich, ghaganaich úir,
 am b' ola 's d' am b' fhudar a mhíl,
 le bhlá ghrian do 'bhalet 's gach uar,
 giollachd do ghruaige le sgil ;
 am mhaidin thiughair 'nuair bhoisgidh a
 ghnúis
 bhuidhinnin driuchdach na 'n dril,
 fhior chúbhrai 's go'm b' éibhinn an smúid
 dh' eiridh far chuirnein gach bil.

Go'n theirig sudhtal'mhunn na 'm bruach ;
 fhalbh an cruafach le 'n trom-lubadh flat,
 nit an t ubhull, an t firis, 's a phéur,
 sireadh bodha ar a ghéig anns a bhad.
 fhalbh am bainne o 'n eallach air chúl,
 'm bi leanaba ri ciucharan bochd ;

'S go 'm pill a grian go sìgn thaurus na
buagh,

'S tréun a bhuaghaichis, fuachd, & gort.

Theid a ghrian air a thurus mancuairt,
Do thropic chapricorn ghruamaich gun stad.
O'n tig ferrinn chruinn, mheallanach, luath
Bheir a mullach na 'n cruaitichion sàd ;
'Thig tein'-aeir, thig torunn na dhéigh,
Thig gailliunn, thig eireadh, nach lag,
'S cinnidh uisge na ghlainechimh cruagh,
'S na ghlas-léugamh, mín, fuairlicneach rag

A mios nuarronta, garbh-fhrasách dorch
Shneachdach, cholgurra, stoirmshionach bith
Dhísleach, dhal-churach, chauthach, fhliuch
chruaigh,

Bhiorach, bhuaghurra, 's tuathghaothach cith
Dheigheach, liath-rotach, ghlibshlembh
gharbh,

Chuireas sgiobairion fairrge na rith :

Fhlichneach, phutuinneach, ghulneach, g
tlás :

Cuiridh t anail gach cáileachd air chrith.

A mios crattanach, cafadach, lom,
 A bhio's trom air an tsonnbhrochan dubh ;
 Churruiceach, chafogach, lacunn is dhonn,
 Chrísneach, stocainneach, chom-chochlach,
 thiugh ;

Ghrógach, mheattagach, pheiteagach bhán,
 Comacach, aranach, chaiseach, gun ghruth ;
 Le miann bruthaiste, mairt-fheoil is cáil ;
 Ma bhio's blá nach dean tair air gné stuth.

A mios brottogach, toitteneach sóigh ;
 Ghionaich, stróthoil, fhior gheocoil go muic ;
 Lattich, lághanaich, chabbaistich chórr,
 Choitich rómasaich, róiceoil go sult :
 Ma an taobh-amuigh go do thudh sinn ar com,
 Air an fháilidh gheur-tholltach gun tlus,
 Féadar dram ol mar línige cléimh,
 Ghrad fhadas tein'-eibhinn 's an uchd.

Bi'dh greann dhubh air cuid mor do 'n
 Roinn-eorp,
 Lagaich sgéaraih órdhá do theas,
 Do sholus ba shólas ro mhé,
 Air fraghare air lóchrann geal deas ;

Ach 'nuair thig e go gemini a rís,
 'S a lannir 's gach ríoghachd go 'n cuir,
 'S bui foilsen na 'n coirein 's no meall,
 'S riochdoil fiobh na 'n oir-pheall air a mhuir.

'S theid gach salmadair ball-mhaifeach úr,
 An crannaig chúbhrai chraobh-dlúdhuilleach
 cas,
 Le 'n feol féinn a sheinn hymns 's a thoirt cliu,
 Chiunn a phlanaids' a chúrsadh air nais :
 Go'm bí coishir air leth anns gach géig,
 An dascabh éibhinn air ré-shlios na 'n flat,
 A toirt lag íobuirt le 'n ceileir' d' an triadh,
 Air chaol ehorrabh an sgiath anns gach glaic.

Cha bhí créatair fa chupan na spéir,
 Sin nach tiuntaidh ri spérid 's ri 'n dreach,
 'S go 'n toir Phébus le buaghan a bhláis,
 Anam-fás doibh is cáileachdan ceart ;
 'S ní iad aif-éridh choitcheann a 'n uaigh,
 For na mhiotaich a fuachd iad asteachd,
 'S deir iad (guiliog-doro-hidola-hann,
 Dh 'fhalbh an geamhradh 's tha 'n samhradh
 air teachd.)

Oran na Fineachan Gaidhealach,

A Chomuinn ríoghoil rúnaich,
 Sar úbhlachd thugabh uaimh,
 Biodh ar roisg gun smuirnein,
 S gach cri gun tréas gun lúb ann ;
 Deoch-flainte S—— S——,
 Go muirneach cuir mancuairt !
 Ach ma ta gíomh air bioth n' ar stamaic,
 A chailis naomh' na truail.

Lion deoch-flainte T——,
 A mhéirlich stráic a chuach ;
 ' í síd an íocshlaint' áluinn,
 Thaitbhheothaichidh mo cháileachd,
 Seo d' a bhiodh am bas or'm,
 Gun neart, gun ágh, gun tuar.
 Gíogh na 'n dúl a chuir do chámblaich,
 Air'n thar sál ri luas.

O ! tog do bhaideil árda,
 Chaol, dhionach, sháir-gheal nuagh,

Ri d' chrainnghri bídheargh, láidir,
 Go tairdeal na 'n tonn gáireach ;
 Tha Eolus ag raitin
 Go feid e rap-ghaoth chruaigh,
 O'n aird an oir ; 's tha Neptun dílis,
 Go mineachadh a chuain.

'S bocht ata do chairdion
 Ag ro mhead t fhárdail uainn ;
 Mar álach maogun mhathair ;
 No beachainn bhreac a ghárraidh,
 Ag sionnach 'n deis a fáfaich,
 Air fáilinn feadh na 'm bruach.
 Aifig casagach le d' chamhlach,
 'S leaghais pláigh do shluaigh.

Tha na dee ann an deagh rún duit :
 Greas-ort le súrd neainhmharbh,
 Thar dhronnag na 'n tonn dú'ghorm,
 Dhriom-robach, bharr-chas, shiubhlach,
 Ghleann-chlaghach, chenn-gheal, shugh-
 dhlú,
 Na mothor cúl-ghlas, garbh ;

a cuan-choiren greannach, stuagh-thorth-
ach,
crom-bhileach, molach, falbh.

Tha muir is tír choimh-re dhuit,
ar dean u fein a fearg ;
birtidh iad na 'n ceudamh,
a 'n laomabh tiugha, tréuna,
Brittinn, is a Eirinn,
a d' standard breid-gheal dearg :
ghaisfi sgaitteach, ghuineach, rioghoil ;
aréuchdach, fhíor-luath, gharg !

Thig do chinneadh féin ort,
a tréin-fhir láomsgair gharbh,
'm bearaichibh go reubadh ;
'n leoghainnimh go creuchdadh ;
'n nathraichibh graid-léinneach,
otus géur le 'n calg,
'n gaithimh faobharach, rinn-bheurra,
mor éuchd le 'n arm'.

Na 'm brattaichimh lán éidichde,
delis géur gun chealg,

Thig

Thig Donullaich, nan déigh sin ;
 Choi'-dílis duit ri d' léine ;
 Mar choin air fásdadh éile ;
 Air chath-chrith géur go fealg ;
 'S mairg paimhde do 'n nochd iad fraoch,
 Long, leoghann, craobh, 's laimh-dhearg.

Go neartaich iad do champa
 Na Caimpbeulaich go dearbh,
 An Diuc Earragháidhealach mar cheann orr
 Go móralach mear prionnsoil ;
 Go b' e bheir air iunsaídh,
 B' e síd an tionsgnadh fearbh,
 Le lannamh lotach, dú'ghorm, toirteil,
 Sgoltadh chorp go 'm balg.

Go tairbiartach, glan, caismeachdach,
 Fíor tharttarach na 'n ranc,
 Thig Cluaini le chuld Pearsonach,
 Go cuanna, gleusda, graidhbherteach ;
 Le spainnichimh tennbhertichte,
 'S cruaiigh feid ri scailcidh cheann ;
 Bi'dh fuil d'a dortadh, 's smúis d'a spealltadh
 Le sgealpaireachd ar lann.

Druididh

Druididh suas ri d' mheirghe,
 ch meirbh an am an áir,
 lannghill-leoin nach meirgich
 m ri uchd do sheirbheis ;

'm brataichoin 's sruagh feirg orra,
 an leirg mar thairbh gun sgáth :
 foirne, fearoil, niomhoil, arroil,
 quilleach, allamh lámh !

Go tig na fiurain Leodach ort,
 r sheochdain 's coin fa spaig ;

'n tuireamh lanngorm, tinnisneach ;
 chorraighleus strép gun tiomachus :
 réisimeid fíor ionnolta,
 fáth gioraig dol na dail ;
 a bi iomad bóchdan fuilteach, foirmeil,
 eid le stoirm go bás.

Thig cuirinnin Chlannchamsbroin ort,
 eid meanmnach síos na d' spáirn ;

fhoirionn ghuineach, chaithrimeach,
 camhfhiobhach an am tarruige :
 lann ghlais mar lasair dealanaicht,
 gearradh cheann, is lámh ;

'S mar luas na dreige, 's cruas na creige,
Chluinnte sgreid na 'n cnamh.

Gur cinnteach dhuibh d'ar coinneachadh,
Mac-coinnich mor Cheanntfáil' ;
Fir laidir, dhana, choinneolta,
Do'n fhior-chruaigh air a foinneachadh,
Nach gabh fiobh no somultachd,
No sgreabh roi' theine bhlár ;
'S iad go nárach, fuileach, foinni,
Ar bhoil go dol na d' chás.

Gur foirmeil, próiseil, órdoil,
Thig Tóiseachain na 'n ranc,
Am márfáil státoil, cómhurt ;
Go piobach, brattach, srólbhui :
Tha riogholachd is mórchuis,
Gun sóradh anns 'n dream :
Daoine laidir, neartor, crodha,
'S iad gun ghó, gun mheang !

Thig Grantaich go ro tharttarach,
Neamhfhadhbheirteach do d' champ

Air phrioblosgadh go cruadal,
 Go snaidh cheann, is chluas diu;
 Chai'-niomhoil ris na tígiribh,
 Le fehdri díannhear, dán',
 Chuiris iomad fear le sgreidil,
 A bhreabadaich go lár.

Thig a rís na Friseálaich,
 Go sgiopi le neart garbh;
 Na feochdamh fíor-ghlan, togarrach,
 Le fuathas bhlar nach bogaichar;
 Na comhlan fearradha, cosgurrach,
 Na mairg neach do nochd iad fearg;
 Na spuir ghlas ag dlús an dèrich
 'dhan éilibh dearg.

Nan gaisri ghaisgeil, lasgurra,
 Thig Lachunnaich gun cháird;
 Na foigh'dibh dearga pòinseonda;
 Na claidheach, sgiathach, cuinsfearach;
 Na gunnach, daggach, iunsaichte,
 Gun chuntus ac' air ár;
 Na sol nan deannamh 'n aodainn pheileir,
 Na sìochd o theine cháich.

Gabhaidh páirt do t-iorgháills',
 Clann-fhionntoin 's oirdheire cáil:
 Mar thuinn ri tír a fíor-bhualadh;
 No bile lafrach dian-loisgeach;
 Nan treudamh luatha, fíor-chonfach,
 Thoirt griosaich air an námh:
 A dream chathach, Mhuileach, Shrathach,
 'S maith go sgathadh é namh.

'S mór a bhío's ri corp-rúsgadh,
 Na 'n clofaichin 's a bhlár,
 Fiaich anns a roccadaich,
 Ag itealaich, 's ag cnocaireachd;
 Ciocras air na cosgurrach,
 Ag ól 's ag ith a sáth.
 Och 's túrfach fann a chluinntir mochthra,
 Ochanaich na'n ár!

Bí'dh fuil is gaor d'a fhuidridh ann,
 Le lú-chleasán ar lámh;
 Meangar cinn, is dúirn diu;
 Gearrar uilt le smúifri;
 Ciofnaichir ar biui,
 D'an dúbhlosgadh, 's d'an cramh;

Crúnar le poimp T—— S—— :
 S F—— P—— fa shail.
 ron nuagh. *Air fonn, Choille-chraggaidh.*

THA deagh shoifgeul feadh na 'n garbh-
 chrioch,
 áird air armamh comhraig ;
 áird ri dairirich deanamh thargaid'
 ro 'n dual ball-chruinn boidheach ;
 dhui na feargabh le cam earraghloir,
 uaigh fíor chealgach S——,
 's sgeul dearbha thig thar fairrge,
 ceart ro gharbh d'ar fóirin.

Thig thar ler le gaoi anoir'n,
 bradh deal ar dóchuis,
 le mhílte fear, 's le armamh geal,
 —— ullamb, mear, 's é dóchaisgt :
 ac R—— S——, T—— S—— ;
 dhre a c—— th' air fógra ;
 'n dean gach Brittinnich lán ubhlachd,
 an glún' d'a mhórachd.

Ni na Gaidheil bheodha, ghafda,
 Eri bhras le frólamh ;
 Iad na ciadabh uim' ag iathadh,
 'S coltos dían chuir gleois orr' :
 Gun fhíobh 's iad fiata, claidheach, sgiathach,
 Gunnach, riastach, stróichdeach,
 Mar chonofadh leoghannabh siadhuich,
 'S acras dían go feoil orra,

Déanamh ullamh chum ar turuis,
 'S biobh guineach, deonach ;
 So an cumusg, am bi na buillion,
 An deantar full a dhórtadh :
 Och a dhuin' is slíonor curaidh
 Is fíor sturroil cóimhstri,
 A leigir far eille mar chuillein,
 Dh' fhaotainn fuil air S

'S ioma neach a theid air ghaifgidh,
 Tha fíor lag na dhochus,
 Gos a nochdar standard bratdhearg,
 An R—— chearts' tha óir'ne,
 Go do bhíodh e na fhíor ghealtair,
 Gur cruaiigh rag go bhróig e,

art chomhghairge ris an lafair,
 losgadh falbhuan iorna.

Mhoir is sgairteoil, foirmeil, baggont,
 adheil ghassa, throdha ;
 ach aon bhrattach síos do 'n bháiteal

'n gruaigh laisde róif-dearg ;
 gun fhiomb, gun fheall, gun ghaisidh ;
 boghoil, beachd-bhorb, proiseoil ;
 neamh-lápach ri rinn gaisgidh,
 áinnich ghlas nan dórnámh,

'S binn linn plapraich na'm breid brattach,
 rantraich bras ri mór-ghaoi,
 glachdamh gaisgeich na'n céim staidéoil,
 stuirteil, scairteil, móisíon ;

lann ghorm sgaiteach, do shár-shlachdan
 gur go frachdadh shrón' áige,
 bac eruachain an fhir bhrattaich,
 cuir tais air fógra.

'S furbi tálceont, 'scumpa pearsa,
 ceun-laoch spracoil, doid-gheal ;

Piob

Piob d' a spalpadh, suas na achlais;
 Mhosglas lasan gleois duinn :
 Caismeachd bhras bhinn, bhroddadh aigneadh
 Go dian chafguirt slóigh leis ;
 Chuireadh torman a phort baifgeoil,
 Spioraid bhras n'ar póramh.

Bíobh suntach, luthor, béumach,
 Sgriofach, geur go feolach,
 'S bi'dh Mars creuchdach, cogach, reubach,
 Anns 'n speir d' ar feoladh :
 Soirbhichidh gach ni go leir libh,
 Ach sibh-fein bhi deonach :
 Marfailibh gun dail, gun eislein,
 Luthor, eattrom, ceolor.

Marfailibh, gun fheall, gun airsteal,
 Gach aon bhrattach' bhoidheach ;
 Cuideachd shuaicheonta na'm breacan,
 'S maith go casg na tórachd :
 'Nuair a ruisgis sibh na claisich
 Bi'dh smuis bhreac feadh feoir libh ;
 Gaorr, is inchinne na spaddul,
 'S na-liath-shad feadh mointich.

Sliochdraich

Gíochdraich, sláhdraich, nán cruaigh
 shlacan,
 agra basgur fhiunnfor ;
 air a theid a ruaig gun stad libh
 a fad a chluinntir,
 Adrich bhluillíon, scoltadh mhullach,
 go bun an rumpuill ;
 lig orr' uile mar mhoim tuile ;
 ní cha 'n urr' iad tinnntadh.
 Is ioma fear a dh' oladh lionta,
 nte an R — s' tha oir'ne,
 algadh ghlainichion ag gríosaich,
 cur beinn air S — ;
 's onaraiche anois an gníomh,
 cuigceud míle bóla ;
 gearr aon síola a dh'fhuil 's an fhrí,
 galoin fhíon air bhórdamh.
 Gearbhaidh bechdi sibh bhí ceart d'a,
 grad le'r síoghamb ;
 ar mnáin, clann, no beirteas,
 ar stad-feachd n' ar dóchus ;

Ach

Ach gluafad intinneach, luath, cinhteach,
 Rioghoil, liont', a mhórchuis roisid
 Mar an raineach a dol síos duibh, iad sgrá
 Sgríofadh dían luchd cleóchdan

Ar ceathairne ghruamach, niomhoil,
 Lán do mhíre cruadail ;
 'S mísg dhearg chatha, go bárr rath orr',
 'S craobh dhearg dhath nán-gruaighimh ;
 Iad gun athadh síos le'n claidhin
 Ri síor sgathadh chruachdan ;
 Lotar dearganaich le'r gaithin,
 'S le'r síor chrathadh cruaghach.

'S beagan stuigh, a 's tric thug buaigh,
 An iomúirt chruaigh a chomhraig ;
 Deanaimit gluafad gun dad uabhuinn,
 'S na biodh fuathas oir'ne ;
 Doirtidh uaislín an taobh-tuath,
 Mac-shíom na ruag, 's Diuc-Gordan,
 Le marc-shluagh a 's nuarraí gruaim ;
 'S ruaim aimhí fhuar nam poramh,

bladh oir pìob mboir Mhic-cruimein, d'an
 ainm an òiseach. Air fonn, Mairi niant
 Deorsa. Tha chead cheathramh, mar go'm
 b' ann air a dheanamh leis a phiob do 'n
 aughdar.

S Ioma Baintighearn' bha spéseoil,
 Ma'n chéile bh' ag Móraig ;
 'n áirir me-fein diu,
 gach te tha d' am sheorsa :
 aol e phiob anns gach gríd,
 a b' fhearr a prís cheolor ;
 buaghannabh móra ;
 gaisgidh ri cómhrag :
 fhad bhio's bíog, no aon díorr ;
 gne chlí, am chomhrads',
 gun an fhorc a bhi m' mheoiribh,
 mol me ri m' bheo u.

Lium a 's muirneach 'n am éri,
 aigh sgal éibhinn do sgórnain ;
 ail-beatha do chréafoig,
 a séididh ro' d' phóramh ;

Cinnidh as, port nach tais,
 Lán do thlachd fog-hradhach,
 'S e fonnor mear boidheach,
 Go h inntineach lóghar :
 Ceart is blas, ciasmeachd bhras,
 'S úrlar eas comhnart,
 Gun rasgaich, gun chrónan,
 Gun slagh'daireachd mheoirion.

'N am do 'n ghréin dol na eididh,
 'S tric leat éri a d' sheomar,
 Go truiscanach céatoch,
 'S ribin gle-ghrinn do 'n tfról ort :
 T ard ghlaodh suas, sgairteoil fuaim,
 Maidin fhuar róta ;
 Dhol 's an ruaig chomhraig,
 Bheirt' a sluagh beo leat ;
 Gur spreodadh cruaiigh, t ailiarms luath,
 Neach is tuar gleois air :
 Go 'n toir me-shín boidion
 Go miol me re m' bheo u.

Corp mionchraicneach glé ghlan,
 Lán do shéideagan cruadail :

o chhead sgairt, neartor, eattrom,
 o sglaidh ceudaṅ o fuar-ghreann ;
 e mór sgairt, theid go grad,
 a airm 's am brat buailte,
 e foirmeolachd uallach,
 e craoibh-feirge nan gruaighimh ;
 e ainneach glas cúil na 'n clais,
 e ar gach bachd-cruachain,
 e grad-ullamh go tuasaid,
 e sgal siunnsoir d' am buairidh.

'S mór tha mhaife 's do mhisnich,
 do dheagh ghiftin na t úrluinn :
 e siseil, sturtoel, fíor sgippi,
 e gur neamh-mhiota cur giuig ort :
 e eic nam buagh, 's ághor gruaim,
 e dh' fhágus sluagh créuchdach,
 e marbhadh, 's go réubadh,
 e caithrim na 'n géur lainn :
 e ab 's i suas 's díonach nuall,
 e archruinn, luath, leumnach ;
 e airm thriolonta bhlasda,
 e fíor bhafdalach béicil.

'Nuair a nochdar a bhrattach,
 B' ait linn basgur do shiunnsoir ;
 Le d' bhras shiubhlaichion crappach,
 Teachd le creattraich o d' chruinnlu,
 Caismeachd dhlú, 's pronnmhion lú,
 Teachd le rún réubaidh,
 Ghearradh smúis agus fhéithin,
 Le d' sgolaghaoir ag éibheach ;
 Co do 'n tfluagh nach cinn luath,
 Fa d' spor cruaiigh gléusta ?
 Cha 'n eil anam an créafoig,
 Lan do mhifnich nach séid u.

Chuiridh crappaich do bhras mhear,
 Gach aon aignidh go cruadal :
 Do thorman dionach le lasgar,
 Aird-bhinn chaismeachd an fhuathais,
 Lús is spíd, luas le clí ;
 'S inór neart fíor chuanda,
 Go sathadh, 's go bualadh,
 'S go cuirp chuir an uaighimh :
 Béic na 'm píob, sí chuir díth,
 Sìor sgrìos gnìomh-luaineach :

Riabh ri h uchd bualaidh,
S crann aghor 's an ruaig u.

Molam ceol agus caismeachd ;
Crann taitneach mo rúins' u ;
Chuiridh t iolach fa d' bhrat-bhreid,
Rinn-cholg gaisgidh n' ar fuilin.
Riogh na 'n ceol, 'n am na slógh,
Bhi na mór eaidh,
Go stroiceadh, 's go réubadh,
Ehuir chorp as a cheile :
Ri h uchd gleois 's bras do mheoir,
Le t anafadh ghloir-ghleusta,
Dol-arnadhairt go sgairteil,
S leanáilt bhras 's a retreuta.

Rinn u Oinid do 'n chlárfaich,
Gearbh mar rácudul fíghlion :
Ciuil bhochd, mhosgaideach phrámhóil,
Air son shean daoine is nionag :
Ri h uchd goil, b' fearr aon sgal,
D' thuill mhear fhíonolt,
D' am brosnadh 's d' an gríosadh,
Ann an caithrim thoirt gríosfaich :

Toirm

Toirm do tholl, phronnadh phone,
 Cruinn-chruaigh lom-dhionach :
 B' fearr 's an am sin do bhrothluinn,
 Na uile oirfeid na criostachd.

Torman siubhlach dhos fáinneach,
 'S milis gáirich is crónan :
 Búirein cuile is binn ard-ghaoir,
 Teachd o fhaslaichion céol-chaol :
 Siunnsor donn, 's foirmeil fonn,
 Sgiobhach bonn, ro-ghrinn,
 Gun ghaisidh, gun ótus,
 'S rifeid gheur chomhnurt :
 Brat min trom, plapraich crom,
 Shioda lom cróidhearg,
 Mar shuaichiontas comhraig,
 'S é strantraich ri mor-ghaoi.

B' ait bhí 'g amharc na t éadann,
 'N am bhí feididh do shroine :
 Thā Márs gaisgeil na éididh
 Ri síor shéitrich fá d' choitin.
 'Nuair chuirir suas do ghlaogh cruaiigh,
 Roi' 'n bhraf-shluagh choímh-stritheach,

Cinnidh daoine na leoghannabh
 Tuileachdach beodha ;
 Fi'dh bras ruaim, ghuineach ruagh,
 Anns gach gruaigh fheolor ;
 S le mor lasgar do bhras-phort,
 Cha 'n ath iad bhi deonach.

B' e sid an gothadh fíor ladhach,
 Dol air naghart 's a mhárfail ;
 An d' chorp cumail stadhaidh,
 Dol fradharc do námhad :
 Ioma fear, bheir fa near,
 Fhacail mhear, ghráfor,
 A spreódadh 's na blaramh,
 E mear-ghaoi do mhalaidh :
 Robhadh trom, gach aon phonc,
 Bhig o d' chom gáireach ;
 Or bhrofnachadh teine,
 E tarraing sgoinneoil air chláidhin.

Chuiridh tusa le d' bhuaghan,
 Moir dhearg chruadail 's gach inntin :
 Mubhla tu le d' thoirm uallaich,
 Ach ball-uaful 's cha díobair :

Dhamhsadh

Dhamhsadh brás, ar thoirt as
 Le fíor bheachd míochuis,
 Gach cri a bhío's ríoghoil,
 Na 'n comabh gun díbleachd :
 Theid air ghléus, gach aon chré,
 Le misg-chath ghéur, dhílis ;
 'S le brosdadh do bhras-phort,
 Go 'n casgradh iad míltion.

Gur a suibsec fíor thorrthach,
 Corp sothghradhach na píoba ;
 Lom-lán loinne ma broilleach,
 Sios go coileir a fídeig :
 Buill do chuirp sheinneas puirt,
 Le Ceol-stuirt bhiogoil ;
 Roi' t ochd uinneogon fíonolt,
 Thig arm-chaismeachd na míli :
 'S toirm do bruit, ri fíor chluich,
 Am barr do dhuis ríobhaich :
 Seoid a mhosgladh na 'n gaisgeach,
 Le foirm bhras-phort d' an gríosadh.

'S coimh-tíudh gach orraichion séitreach,
 Ma d' ghnúis cheatoích a bórcadh,

a meánbh-chuileogon céiteoin;
 a bhoc a récill air lónan :
 radh do chom, choisneas bonn,
 le d' fhreth tholl ordoil,
 eachd na thailmich bhinn, bhoidheich,
 oimh ochd dhorsa do sheomair ;
 uineal crom, phronnas pronn
 airt, le fonn comhraig :
 lia a 's tartarach tadhal,
 cabbraich, staghadh; is móisín.

Suas 'nuair niotor do spalppadh
 rin an achlas do chéile ;
 oi' d' chaol ghaothaire snafor,
 ao na d' phearsainn d' a séideadh ;
 coir na rith air bhalla-chrith,
 iad ri frith-léimrich
 air siunfor donn gleusta,
 binn goithlim a chléibh sin ;
 earrafan bruit, gaoirich duis,
 on tuisleadh d' a bhéusadh,
 air slinnen borb an fhir-bhrattaich,
 athan gasd agus bréid ris.

An crann ma 'n crannaich na céudan,
 'N am cruagh gheur thoirt a truailibh,
 Lán airm agus eididh,
 Ghuinneach, ghleusta, go cruagh-chúis :
 Crith go féim, air gach treiun,
 Lán do shéid ghruamaich,
 Le d' lafagan buaghach,
 'S parradh af-caoin 's na sluaghamh.
 Mars na léim anns a spéir,
 Air each dearg céum-luaineach,
 Na laimh a chlaidheamh d' a chrathadh ;
 'S misg-chatha na ghluafad.

Mhoire 's ionmhuinn lium féin u,
 Seach an céile bh' ag Deorfá ;
 A bhan-chruimeneach bhéusach,
 Mhaifeach, bhréid-ghlan gun ótus :
 Bean gun bhéud, 's i gun eud,
 Lan do shéid shólais,
 An geal-ghlaccamh t fhir phofda,
 D' a d' chriondadh, 's d' a d' phógadh :
 O ! 's fortan cruagh nach bheil t fhuaim,
 Am chluais feadh 's ba bheo me :

fol is caismeachd mo chríodhs',
bhain-sgiathanach ghlórmhor !

*an rioghoil a bhottuil. Air fonn, Let us be
jovial, fill our glasses, &c.*

Idhmit súbhach, 's ólair deoch linn,
Osnaich 'n ar fochur cha támh,
Smaintich'mit ar bochdainn,
bad 's a bhio's an copan lán.

'S airticil mór do chreud Bhachuis,
Mídsinn go ceart anns an dram ;
Mheanailt air bhí 'g ól go súrdoil,
's an cinn stúirdein 's a cheann.

Olaimit glainichion lána,
Mí slainte an tSeumuis ata uainn ;
Mírimit da shlaint' an cáraid,
Mída a T—— stráic a chuach.

Mí 'ta stamac anns a chuideachd,
Mí dhéidh a chuids' d' ar míann,

Siapadh é 'mach as ar carabh,
Mar go caruinnichd e síol.

Cuireadh ar cupachan farsta :
Aisig eas an corn mancuairt :
Faicir éibhinneachd air lasadh,
Le fíor sgairt 'n ar beachd, 's 'n ar gruaigh,

Biodh ar crioghachan a damhsa,
Linn an drams' a dhol na thruaill,
Mar go 'm b'imit 's a cheart amsa,
Dol do 'n champ a dh'fhaotainn buaigh,

Do'n digh' bhrioghor, neartor, bhlasda,
'S mílse no míl bheach go póit,
Líon a foidheach sin amach dhuinn,
Do 'n stuth bhlasdor sin 's a stop.

Seinnir órgain, béumar stuic dhuinn ;
Crúnaimit le cup an Rí ;
Ganain gach dainginn a béicill,
Bì'dh tein'-éibhinn anns gach tír.

Do 'n iocshlainte naomha sin, Bhachuis,
 cuir buideal pailt d' ar coir,
 Go'n tairgimit íobuirt thaitneach,
 Do Dhia creachach sin an óil.

'S ioma fearsta falachi tlachdmhor,
 Tha 'm mac na brach ri luaigh ;
 Linn sin e na leannan do mhíltion,
 'S na mhilsein príseil do 'n tluagh.

Sgolaidh e ghruaim far a mhuigein ;
 Ní e fiudhuntach fear cruaign ;
 Ní e cruadalach fear gealtach,
 'S os an teid e feachd no 'n ruaig.

Ní e cainteach a fear toftach ;
 Ní e brosgulach fear dúr ;
 Ní e suireach a fear nárach ;
 'S fágaidh e dán' a fear diuid.

'Nuair theid e 's a mhala shoisgeil,
 Fairnidh e moisein go cliu ;
 'S fosglaidh e na glasa díobhuir,
 Cuir mac a mbiothuir nach fiu,

Ni e pogach a fear ailleont
 Nach fuilgeadh cailin do chóir;
 Sparraidh e damhs' anns na cassabh,
 Nach d' rinn riabh aon stap d' an deoin.

Fagaidh e neamhsantach acrach;
 Toinnidh e cas a fear slim;
 Bheir e caitein air fear slemhin;
 'S ni e spreádhóil a fear tiom.

An t airgid a bha d' a sticleadh,
 'S a sporan na chripleach riabh,
 Bheir a relíof dh'a a príoson,
 Le fuaifgladh' cruaiigh-snim na 'n iall.

Ni e aoigheoil a fear doichleach;
 Ni e socharach fear teann;
 Ni e duin' uafal do 'n bhalaoch;
 Ni e fathromach fear fann.

Ni e saor-chriodhach fear duinte,
 'S faoisididh e rún a chrí;
 Creididh an lag gur a laidir,
 Gos an dearbh e chail 's a strí.

Tairnidh

Tairnidh e mulad go aiteas ;
 Ciuntaidh e airsteal go fonn ;
 Mionach na sporan go spiol e
 Le ghob biorach chrìomas lom.

Thigeadh meanmna, 's falbhadh airsteal
 air chairstealabh auinn do 'n Róimh ;
 einnmit órain cheolor, ghasda,
 puintach, bhras, nach lappach gloir.

'Nuair bheirir a bottul a staipeal,
 a chromar ri cap a cluas ;
 eibhinn a ghogoil la earraich,
 gogur fearraig ris a chuaich !

'S mils' no ceilearadh smeoraich,
 le luinneag ceolor air géig,
 ceatraich shrideagach do sgórnain :
 gattan a 's bóiche fa 'n ghréin !

'S binne na luinneag coin-búchuinn,
 giodh ri túchan am barr thonn,
 gailig do mhuineil is giuig ort ;
 gille-chiuil dhuisgeadh fonn.

'S binne nó cluig-chiuil ad Ghlas'cha,
 T' fhuaim le bastul dol 's a chórn ;
 Sid an fhailt' a ghleusadh m' aignidh,
 Mac na brach a teachd le póig.

Líon a fuas an tflige-chreachainn ;
 Cha 'n ion a seachnadh go dram :
 'S ole a Gháilic orr' an creachann ;
 An tflig' a chreach sinne a t' ann.

'S binne t easraich dol 's a chupan,
 Copadh usgraichion go d' bhéul,
 Na coimh-sheirm organ' is chruition,
 An talla druite le 'n cuid téud.

'S binne no ceol coillich choille,
 Bhiodh ri coillig air an tom,
 Dúrduil a bhottuil ri glaine ;
 Crónan loinneoil thailleadh bonn !

Teicheadh liun-dubh as ar communn ;
 Falbhadh gainne ; 's pailt ar n ór ;
 Na biodh spéuclair oir'n go ganntar,
 Fheadh 's a bhio's an dram 'n ● fróin.

Ólaimit sinn-shín a h ainbhfhíoch,
 Le macmeanmn' a brandi fhualr,
 Oh' ain-deoin ceannaichd, 's asgul earraich,
 Cúram sparraimit 'n a h uaigh.

'S an tobar shlánaithe sin Bhachuis,
 Athraig'mit uile ar ciall ;
 Cha spioraid bheag, bhochda, chruipt'
 S dócha cuid bhi aca 's fíoch.

Biodh ar ceann'aigh uile an ceart-uair,
 homh-ruiteach ri dreach na 'n rós;
 Nuair a theid ar fuil air ghabhail,
 e beirm ladhaich Mhic-an-toís.

Gur dionnfaireach, spiofsuirneach, t fhái-
 leadh,
 teaf-ghradhach do shnag roi' m' chliabh ;
 adadh bláis air feadh mo mhionaich ;
 ar ro mhioragach do thriall.

Gur guccagach, coilleagach, brisg-gheal,
 uicheoil, neimh-mhisgeach do thuar,

'N a d' shlamhrunnibh criostoil a d'òrtadh,
Ri binn-chronanaich am chluais.

Sgaóilimit o altair Bhachuis ;
A chleirich taisg a chailis uat ;
Dh' fhalbh ar fuachd ; 's ciod e 'ta dhí oir'n ?
Thugaimit baidse crion do 'n tfuain.

Ach fresdil finn air ghairm na maidne,
Le t ioc, 's le d' bhalom lan bhuagh,
'S thoir dhúinn aon ghloic-nid 'n ar leaba,
A bheir crith-chlaiginn oir'n mancuairt.

*Oran a rinneadh do bhail' arrait ann an Ard-
namórchuan, do 'n ainm Coirembuilinn, agus
do dh'aultan a tha rith roimb a bhaile
sin, do 'n gairir, Ault-an-tsiucair. Air
fonn, The lass of Patie's mill, &c.*

DOL thar Ault-an-tsiucair,
A maidin chúbhrai chéit,
'S paidiren geal dlú chneap,
Do 'n driúchd ghorm air an fhéur,

Bha richard 's robin-brú-dhearg
 a feinn, 's fear dhiú na bheus ;
 goic moit air cumhaig chúl-ghuirm,
 (gug-gúg) aic' air a ghéig.

Bha smeorach cur na smúid dhith,
 r baccan cuil lea fein ;
 a dreadhunn-donn go súrdoil,
 a rifeid chiuil na bheul ;
 an briccein-beith' is lúb air,
 le 'g gleusadh lú a théud ;
 a coileach-dubh ri dúrdan ;
 a chearc ri túchan ré.

Na bric ag gearradh shúrdag,
 a plubraich dhlú le cheil',
 a boibh-leimnich mear le lu'-chleas,
 a búrn, le múirn ri gréin ;
 a cabbadh chuileog' siubhlach,
 a 'm bristidh lúthor féin :
 a dom-lann-ghorm, 's ball-bhreac giuran ;
 a nainnir-chuil mar léig.

Mil-dheocladh sheillein strianach,
 Le cronan 's fiata strann,
 'N an dithimh baglach, riabhach,
 Ma d' bhlaithibh grianach chrann :
 Straibh-dhriucain dhonna, thiaichdi,
 Fa shinion ciochan t fheoir,
 Gun thiochd-ain-tír no bhiadh ac',
 Ach fáilidh ciatoch rós.

Gur milis, brisg-gheal, búrn-ghlan,
 Meall-chúirneineach, 's binn fuaim,
 Bras-shruthain Uilt-ain-tsiucair,
 Rí torman siubhlach luath :
 Gach bioloir, 's luibh le 'n úr-rós'
 Ag cintinn dlú ma bhruaich ;
 'S e toirt dhoibh bhpaghan súghor,
 Go 'n sui'pheathachadh mancuairt.

Búrn tana, glan, gun ruaghan,
 Gun deathach, ruaim, no ceo,
 Bheir anam-fáis, is gluafaid,
 D'a chluanagan ma bhórd.
 Gaoir bheachainn bhui, 's ruagha,
 Rí dioggladh chluaran óir,

cir-mheala d' a chuir suas leo,
 an ceir-chuachagan 'n a stóir.

Gur sólas an ceol cluaife,
 ard-bhairich buair ma d' chró :
 moigh chenn-fhionn, bhreac, is ruagha,
 a freagra nuallan bhó ;
 bhain-áireach le buaraich,
 am buachuill' dól d' an cóir,
 b' bleoghun a chruidh ghuail-fhinn,
 air cuair a thogas cróic.

Bí'dh lóchrainn mheal' a lúbadh
 a frábh, 's brú air gach géig,
 do mheafabh milis cúbhrai,
 a 'n úbhlun 's na 'm péur :
 a duilleogan a liugadh,
 fallus cúil dín féin ;
 clann ag gabhail túchaidh,
 an iomailich dlú le 'm béul.

B' e cronan t easlain frúluich,
 an dúrduil mhúirneach mhaidh ;

'S do bhoirchibh daite, sgúm-gheal,
 Tiugh, flúranach, dlu, tlá :
 Le d' mhantull do dheallt úir-mhin,
 Mar dhúradh cúil ma d' bhlá :
 'S air calg gach feoirnen dúir-fheóir,
 Gorm niamhainn dhriuc a fás.

Do bhrat lan shraddag' diamond,
 Do bhraon ni foils' air lár ;
 A charpet 's gasda foineal,
 Gun a coi'-fine White-hall :
 Ma d' bhearradh gorm-bhreac coillteach,
 Ann chinn a loinn le ál,
 Na sobhraichion mar chaillibh,
 Na 'n coilleiribh na d' sgá.

Bi'dh guilig eala a túchan,
 'S eoin bhúchuinn am barr thonn,
 Ag inbhir Uilt-ain-tsiucair,
 Snamh lú'-chleassach le fonn ;
 Ri feinn go moiteoil, cuirteoil,
 Le muineil-chiuil, 's iad crom,
 Mar mhála píoba 's lúb air ;
 Ceol aoifi, ciuin, nach trom.

'S grinn an obbair ghrábhail,
 An nádor air do bhruaich,
 B' d' lurachain chreabhach, fháfor,
 Tam buicein bhán orr' shuas :
 Ach faimmir, neoinen, 's máfag,
 An-bhreachd air lár do chluain ;
 Air réullain róit an dearsádh,
 B' spanccain áluinn nuagh.

Bí'dh cruinn, 's am bárr mar sgárlaid,
 B' chaorabh aluinn ann ;
 B' roibhion bachlach, árbhui,
 B' aoisgnidh árd ma d' cheann ;
 B' dh dearcán, suithin súghor,
 B' dom lúbadh an luis féin,
 B' uinn, sechdi, blasda, cubhrai,
 B' call an drúis ri gréin.

B' comh-lan mo lios ri pharrais,
 B' gach cnuas a 's fearr an coill ;
 B' rélich arbhar fáfaidh,
 B' r piseach árd 's sgoinn :
 B' breachdor, mineor, fáfor,
 B' na cinn go fás na loim ;

'S coimh-reamhar, luchdor cáileachd,
'S go sgáin a ghrán o dhruim !

Do thachdar mar' is tire,
Ba thiochd-ain-tir leis fein ;
Na 'n treudabh feidh 'n a d' fhritheamh ;
'S na d' chladach 's milteach éisg ;
Na d' thraigh tha maorach líonor ;
'S air h uisge 's fíor-bhras léus,
Ag oghanachamh ríobhach,
Le morbha fíor-chruaigh géur.

Gur h úróil, síochdor, cuanda,
Groidh-each air t fhuarain ghorm,
Le 'n iotadh tarraing suas riut,
Le cluintinn nuall do thoirm :
Bí'dh buicein binneach 's ruaghag,
'S mion-mhin-bhreac, cluaif-dearg, óg,
Ri h ionaltradh go h uaigneach,
'S ri ruiddeis luath ma d' lón.

Gur damhach, adhach, laoghach,
Mangach, maoiseach, t fhonn ;

Do ghlinn le seilg air laomadh,
 Do gharbhlach-chraobh 's do lom :
 Tur h áluinn barr-fhionn, braonach,
 Do chanach caoin-gheal thom,
 Na mhaibenibh caoin, maoi-mhín :
 Na d' mhointich sgaoi-chearc' donn,

B' e sid an sealladh éibhinn,
 Do bhruacha glé-dhearg rós,
 S iad daite le gath gréine,
 Mar bhoisgnich léug-bhui óir :
 S' iad sid an geiltridh glé-ghrinn,
 Cinn déideagan measg feoir,
 Do bharrabh luibhion ceatoch :
 S foirm bhinn ag téud gach eoin.

O lili ríogh na fluran !
 Thug bárr mais' air úr-ros gheag,
 Na bhabbaidion cruinn, plúir-mhin,
 S a chrún geal, úr mar ghréin :
 Do 'n uisge ad Ault-ain-tsiucair,
 S e cúbhrainn d'a o bheud ;
 Na rionnagan ma lúbamh,
 Mar reullain-iuil na spéur,

Do shealbhag ghlan 's do luachair
 A bórcadh suas ma d' choir :
 Do dhítben lurach, luaineach,
 Mar thuairneagan do'n ór :
 Do phreis lán neada cuachach,
 Cruinn chuarfgagach ag t eoin :
 Barr braonain 's an tsail-chuachag,
 Na 'n dos an uachdar t fheoir,

B' e síd an leughas léarfainn,
 Do luingis bréid-gheal, luath,
 Na 'n sguadronabh feoil-bhréid-chrom,
 A bordadh geur ri d' chluais ;
 Nan giufaichibh beo-ghleusda,
 'S an cainb go léir riu shuas ;
 'S Caol-muile fuar d'a reubadh,
 Le anail speir fa thuath.

'S cruaign a b—— fuair me,
 O'n fhuaran 's blasda g——,
 An caochan 's mó buaghan,
 A ta fa thuath 's an Eorp ;
 Líon ach am bola suas d'e,
 'S do bhrandai fhuair na 's cóir ;

Am puinte milis, guanach,
A thairneas sluagh go ceol !

Muim' altrom gach poir uafuil,
Nach mith lè fuàchd na speir,
Tha sgiath fa 'n aird a tuath orr',
D'fhag maith a buair, 's a féur ;
Fonn deaf-oireach, fionn uaibhreach ;
Na spéuclar buan do 'n ghréin :
Le spréidh theid duin' a suas ann,
Chomh-luath ri each na léim !

'S aol is grunt d'a dhailibh,
Dh'fhág nádor tarbhach iad ;
Air a meinn go'n toir iad arbhar,
'S tiugh, starbhanach ni fás ;
Bi'dh dearrasanaich shearr fhioclach,
D' a lannadh fios am boinn,
Le luinneaga binn níónag ;
An ceol a 's míle roinn !

An Coir' is fearr 's an dúthaich,
An Coir' is súghor fonn ;

'S e Coiren Uilt-ain-tsiucair,
 An Coiren rúnach lom ;
 'S go lom, gur molach, úroil,
 Bog mhéador dlú a thom,
 Am bheil mil is bainn' a brúchdadh,
 'S uisg' rith air siúcar pronn.

An Coire féarrachach, uanach,
 Meannach, uaigneach áigh ;
 An Coire gleannach, uaine,
 Bhleachdach, luath go dáir ;
 An Coire coilleach, luachrach,
 An gair a chuach 's a Mháirt ;
 An Coir' a faidh duin'-uasul,
 Biaft dhubh is ruagh na chárn !

An Coire broccach, taobh-ghorm ;
 Torccach, faoili blá ;
 An Coire lonach, naofgach,
 Cearcach, craobhach, gráidh ;
 Go bainneach, bailceach, braonach,
 Breacach, laoghach blár :
 Ann sultor mart, is caora,
 'S a 's torach laoimsgir bárr !

An Coire am bi na caoirich
 Na 'n caoigidimh, le 'n al ;
 Le 'n reabhad 'g gabhail faoisgnidh,
 A 'n craicnimh maoi-gheal tlá :
 B' iad sid am biadh, 's an t aodach,
 Na t fhaoin-ghleannabh 's na t aird ;
 An Coire luideach, gaolach,
 'S e lán do mhaoinibh gráis !

An Coire lachach, drácach,
 'M biguilbneich 's trai'-gheoigh og ;
 An Coire coileachach, lán-dabhach,
 'S moch, 's is an-moch spórs :
 'S tím dhomh fgur d' an áiribh,
 An Coire 's fáfor pór ;
 Go h infeach, doireach, blárach,
 'S iomacach, cáifeach bó !

*Óran a rinn duin'-uasul árrait, d'a chéile
nuadh phosda. Air fonn, Dh'fhalbh 's an
easgar an t óg ba deise, &c.*

AIR Ault-ghartan, ghlachdas brádan,
Bain-iasg gasda, lán-mhaifeach:

Am breac a 's ciatoich' ann mo bheachdfa,
'S dreach mín snechd-ghéal sáile dh'i.

Bean ghlan, bhaf-bhán, chaoin, sheamh,
chaschruinn,

Na 'n calg-rasg donn gáireachdach.

Chaigh na duilin chum an dúlain,
Dh'fhiachainn dúbhrachd ceardadh orra:

Air a sóinneadh do sgeamh glórmhór ;
'S cloch-iuil mhór ghaol-tháirneach í.

Dreach an aingil, fíobh na h ainnir,
Chuir am m' anam gáirdicheas.

'S ann o 'n reamhair fuair me 'n euchdog ;
Phenix, cud na gaidhealtachd.

Airrichdir

íirrichdin prísoil no 'm bas mín-gheal ;
 béafach, minneil cáileachdan.

uaras léug air bhruachamh Eitimh,
 faodail cheatoch aluinn i.

léug na foineal, 's fearr no 'n diamond ;
 n gabh loinn a párlamaid.

deideag shoithibh, E—— is C—— ;
 gur neamh-dhoithibh m' áilleagan.

léul a 's binne, déud a 's gile,
 túl a 's finne fáinichion !

Iao mar spiorus dearg bhermilion ;
 riarach, milis, márranach !

geal mar íbhi, deud cruinn Dido,
 tairc na spísri fáileneach !

Da leig bhughach, mbeallach, ghuamach,
 túil a 's buairich faitichion !

Luifg neamh-luaineach, 's módhar gluasad,
 B staiddeil suairce t abhaiftion.

íodhoil, cúrtoil, 's bairdi giulan ;
 S lán bain-diuc o páirtinnibh,

Geug

Geug na míog-shul, 's mór mo phris diot ;
Fuair me-shín na d' pháiste h u.

Thárr me 'n ulaigh, 's cha bi munar,
'S féarr no tuillidh fáibhiris.

Fuair me moran, mo thoil mhór leat ;
Fuair me ór na h Aisia.

Fuair me óg u, fuair me t óigh u ;
Fuair me boidheach, áluinn u.

Mo thaipp dhreachor, shona, thlachdmhor,
Mhaifeach, ghlachd-gheal, lán-ghasda !

Aignidh fonnor, banoil, tromdha ;
'S líonor conn fa páirtinnibh !

Caomhag mhaoineach, 's cha b' i'n fhaoineag ;
'S caoin, ciuin, faoilteach, failtichion.

'S réumoil, rummoil, ciallach, gruntoil,
Mo shonn, suntach, sár-thuigfeach.

Béul dearg toftach, lan do shoistin,
Nach gearr focall earr-loisfeach.

Do chúl péucach, or-bhui, péurlach,
'S aingli, céatoch, cláideagan !

'S dalladh learfainn fealltainn geur orr',

'S gathain ghreine a dearfadh air !

Amaladh, téudach, fann-bhui, feudach ;

Cúl nu géige bla-mhaifich !

Tuir gheal chriostoil, plúir-mhín stoite,

Ciochan toite bán-chraicneach.

'S sgappach gléi'teach, uirneach, déirceach,

Traisceach, béufach, crábhach i.

Goslos Venuis, snuagh na h——bh——t ;

'S genmni éagfamhuil talontan.

Muineal mín-gheal, glaine-triodach,

Chíte fíon a tearnadh leis.

Gairbhe is míne, shuas is shios orr',

'S donnaigheal mheinneach nárach i.

'S briarach, síofolt, sóchdair, fíonolt,

Bean is miogach fáitichin :

'S i go tosdach, fíor-shaor sóchdair ;

Gan dad moit no árdain inte.

'S fonnor, muirneach, ceolor cúirdeach,

A gheal-uifeil laimh-ghníomhach.

Slan go faic me-shín mo leannan,
Ann' am m—— áird-chreigich.

*Oran-luaigh no fúcaidh, a rinn duin'-uasul d'a
leannan, air dhi dol thar fairrge. Air
fonn, Agus ho Mhórag, no hó-rou, no hó-
rou-ghealladh.*

A Mhorag chiatoch a chuil dualaich,
Gur h é do luaigh a th' air m'aire.

'S ma dh' imich u nunn thar chuan uainn',
Go ma luath a thig a thairis.

'S cuimhnich thoir leat bannal ghruagach,
A luaighis an Gló ruagh go daingiunn.

O! cha liginn u do' n bhuailidh,
Ma falaich am buachar t anart.

De cha leiginn u go cualach ;
Obbair thruailli sin na 'n caileag.

Gur h í Morag ghrinn mo ghuamag,
Ag am bheil cuailen barr-fhionn.

S gagganach, bachlagach, cuachach,
 Ciabhag na gruagaiche glaine.

Do chúl peuchdach síos na dhualabh;
 Dhalladh e uaislin le lainnir:

Síos na fheoirnenibh ma d' ghuaillibh,
 Leadan cuaicheneach na h ainnir:

Do chúl peurlach, ór-bhui, luachach,
 Timchiull do chluaisé na chlannamh.

O, Mhorag! go bheil do chuailen
 Ormsá na bhuaireadh gun sgainnir.

Ó go nach iar me u ri d' pháisadh,
 Go'm b' e mo run a bhi, marr ruit.

S ma thig u a rís am lúbamh,
 S e 'n teag a rúin ní ar sgaradh,

Lennidh me chomh-dlú ri d' sháilibh,
 As bairneach ri sgeir mhara.

Shiubhail me cían leat ar m' eolas,
 Agus spailp do'n stroichd ar m' ain-eol.

Go leannain u feadh an tfaoghail,
 Ach us' a ghaoil theachd am fharraid.

Go 'n chuiridh air mhifg le d' ghaol me;
 'S mear aottrom a ghaoir ata m' bhallambh.

'S a Mhorag 'g am bheil a ghruaigh chiatoch
 'S glan a fiaradh th' ann d' mhalaidh.

Do shúil shuilbher, shochdair, mhódhar,
 Mhireagach, chomhnart, 's i meallach.

Déud cailce snafda na rioghainn,
 Snaite mar dhífn' air a ghearradh.

Moigh'diunn bhoidheach na 'm bos caoine,
 'S iad chomh-mao ri cloidh na h eala.

Cíochan léaganach na 'n guceag,
 'S failidh a mhufca d'a h anail.

'S ioma oig-fhear a ghabh tlachd dhìot,
 Eidir Arcabh agus Mannuinn.

'S ioma leannan a th' ag Móraig,
 Eidir Mòrror agus Aruinn.

'S ioma gaisgeach deas do ghaidheal,
 Nach obbadh le m' ghradhfa tarrainn :

A reachadh le sgiathabh, 's le cláidhin,
 Air bheag sgath go bial na 'n canon :

Chonnortaichidh

honnortaichidh dol na 'n óirdnibh,
 'hoirt do chórach, 'mach a dh'ain-deoin.

iomad ármunn láfdoil, tréadhach,
 ann Duncidiunn, ann ambaroil,

fa faiceadh iad gné do dhuais ort,
 dheanadh tarrainn suas ri d'charraid.

Go chion a dheanadh leat éri,
 go Chaipin fein Mac-mhic-ailen :

Go 'n theann é roi' roimh chách riut,
 's ní e fás e, ach thig thairis :

Gach duine, tha 'n Uibhist 's a Muideort,
 's an Arasaig dhubh-ghorm a bharraich ;

an Cana, an Eige, 's am Mórro ;
 leisimed chorr ad Shiol-ailen !

N am Alastair, is Mhontrós',
 go 'm ba bhóchdain iad air ghallamh.

Gan d' fhairich la Inbher-lóchaí,
 go ba stróichdich ann le lannamh.

am Peirst, an Kilsythe, 's an Alt-éiriunn,
 Dh' fhag iad Réubalaich gun anam.

Alastair

Alastair mor Ghlinn-ea-cobhann,
'S bragad coimheach Ghlinn-ea-gàradh.

Mar sin is an t Armunn fleiteach,
Go d' a tha e-fein na leanamh.

Dh'éiridh leat a nall o'n Rúta,
Antram lu'-chleafach na 'n seang-each.

Dhruididh, na gaidheil go leir riut,
Go b' e dh'eiridh leat no dh'fhanadh.

Shuigh, deich mìle dhiu air clé dhuibh,
An cogadh Ri féurlus nach mairinn.

'S ioma Cló air 'n tug iad caittein,
Eadar Cattamh, agus Anuinn.

Bha cách diulta teachd a luagh dhuibh,
'S chruinnich iadfan sluagh am bannail.

O ríogh ba mhaith 's an luagh-lamh iad,
'Nuair a thairnidh iad na lannan !

Huile Cló a luaigh iad riabh dhuibh,
Dh'fhag iad e go ciatoch daingiunn :

Teann, tiugh, daingiunn, fite, luaite,
Daite ruagh, air thuar na fala.

reas-thairis le d' mhain luaghach,
 theid na gruagaichins' marr riu.

*ran mhorbhair Mhic-Siomon, Cenncinnidh na
 Frisealach, deis a chuir go bás ann Sasgunn.
 Air fonn, Hap me with thy petticoat.*

S Lionor blanc a th' aguinne
 Am Brittin suas ri lionadh,
 nach déantair gun ghníomh chláidhin,
 go ceart go brách a scriobhadh;
 tur h ann diu ar n áilliugan,
 ard ármunn sin a rioghachd;
 Mac-Siomoin mór a bháfaicheadh,
 le P——d na mio-ruin.

Mo chion an úrla bhlá-mhaifeach,
 ba cruai gh is tlá 's na tiomabh;
 air réir 's mar bhiogh an t abbar ann,
 na stailin ba phriomh mheinn duit;
 na bhras ri h uchd do námhad u,
 nuair tháirnte na lainn líobha;

Ba bháigheoil caoin ri d' cháirdibh u,
 Gun árdan ach uiríoful.

Ba bheirtich an tigh stórais sin,
 Do ghliocas córr bha príosoil ;
 So scar tuagh an Rogaire,
 O'n choluin, choir bha rioghal :
 Braon de-laog'd do thrócaireachd,
 A dh'órdaich Dia na fírinn
 Cha 'n eil an uchd an F——r,
 Mac D——sa ris'an st——ch.

O bhalaich sin Dhunbalaich ad !
 Searbh shaileir no 'n cam ghiúdun,
 Go 'n stúr u 'n Reulla-lainnireach,
 Fa thuath ba bharrand iuil duinn ;
 Ma gheibh ufa mathonas,
 Na d' pheaca-brath gun sgiursadh,
 'S cinteach lium go 'n shabhaladh,
 Do lan dearbh-bhrathair Judas.

T fhíor mhaighisteir cliú-thoiltiunnach,
 Le foill go 'n d'rinn u phógadh,

Go smal chuir air na foinealabh,
 An diamond sin dheagh Lobhit :
 Och 's Judafach an tfloitereachd,
 A rinn u air bhríob óir oir'n !
 Gur h ioma neach a dh' fhoineachdas,
 Co 'n troiteir rinn an dóibheirt.

O Léug na buaghan foilleire !
 Fhíor chainniull gach deagh sheanchais !
 Ba líonor cuimhil ghoireafach,
 Chinn sgoinneoil ann a t inébhinn :
 Ri cogadh bha u misneachoil,
 Deagh-ghiftiunnach áird-mheanmnach ;
 An síoth ba torrthach gliocas duit ;
 'S b' fhíor phíosochoil do leanbhainn.

Fíor mhíre geal na cruaghach u,
 'S a chruadal nach d' rinn lúbadh ;
 Gun dad do mheasgadh truaillidh,
 Na d' mhéinn uafuil deis na fúirneis ;
 Ba choimh-sean do bhualadhs',
 Agus suaichiontas do chuinnidh,
 Nach Criostuine chuir tuairgnidh ort,
 Ach sluagh sin Bhellibúba.

O Reulla geal na cuirteolachd !
 Chinn lan do shúrd garg rioghoil ;
 Thug gradh do'n T—— St——ch,
 'S bha dúrachdach d' a shínfreadh ;
 Go 'n thuit u a d' mhairteoir cúramach,
 Ais-leath a chrúin 's do rioghachd :
 'S t anam glan air úbhlachadh,
 Thug u do Dhia na firinn.

Gur grinn am bás ri 'n d'fhuirich u,
 'S a dh' fhuilig u go ciatoch ;
 Gur mór na gifte bunailteach,
 Séamh, furusach, thug Dhia dhuit,
 'Nuair liobhair u go furanach,
 Do chorp d'a ghuin, 's d'a riasladh ;
 Le d' chreidimh daingiuinn curaidfeach,
 Do mhuineal do na biastamh.

Och, och ! na leoghain thréidheach sin !
 'S na spioraid thréuna chruaghach,
 Nach bogaich bás go h éugcoir iad ;
 Croich, géurogan, no tuaghan :
 Och 's glórmhor, glan, aird-eibhneafach !
 'N ais-éiri san Dialuain sin,

'S d——h 's crith le déifdin orr',
A réicill as na h uaighibh.

'S líonor caochan cubhrai mear,
'S bras shiublachain na t fhion-fhuil,
Nach rig me leas bhi 'g urachadh,
Scríobh úghdair síos do fhriobhach ;
Fuil Stiubhartach a Chrúin ad,
Air a dúbladh na d' chorp príosoil ;
'S gach fuil a 's uaisle flúrana,
Go léir 's fiu 's an rioghachd.

Gur Baroil a measg mhuccairion
Nach bheil biadh mhuc 's an tfaoghal,
A dh'fhágas comh-lom-luchdór iad,
'S chomh-fultor ri feoil dhaoine ;
Tha D——s' is a chuid U——c——n,
Déis na mhurt e dh'uaislibh,
Am muineil cho'-garbh sturronda,
'S gur gann is urra tuagh unt'.

Tha scairteachd 'g glaodhach diubhultais,
Ard dlú, mar bha fuil Abel,

O chreuchd na Mairteoir cliuiteach ad,
 Thig gort, is sgiurs, is pláigh oirbh :
 Air gach ball do 'n t júry ad,
 A shuidh an cuir d'an díteadh ;
 Gach fianais fhallsa dhúbuilte,
 Go sgiurfar é trí-filte.

O! 's garbh a dhiular fást so,
 Air abhaichibh na 'n Réubal,
 'Nuair thig am P——sa flathachas,
 'S fearg chathanach na éadann ;
 Le faobhar a lann crathanach,
 Go sgathar síos go féur iad ;
 Bi'dh croich, is tein', is claidheamh r'ibh,
 Gun fhaidhidinn d' ar céusadh.

Car deas do 'n chuibhill bhasorsa,
 'S na fuilig ár na Críostui ;
 Thoir as an Epheid sglabhaich sinn,
 Go fonn Chanáan prisoil ;
 Air neo, sgríos Riogh P——sa,
 Le claidheamh, plaigh, is griosach ;
 'S cuir Maois is armait thábhachdach,
 Thoirt bairlinn d' a bheir cíos deth.

Tha sinne déis ar fáraiche,
 Ar náraich' 's móran sgíós oir'n;
 An drábhag a t'air márruinn d'inn,
 Air feadh na 'n cárn air síothladh;
 Le mhead 's tha dh'fhíobh ro'r naimhdibh
 oir'n,
 'G ar sealg a ghná 's na h íncabh:
 Go 'n d' rinn iad tráille grána dh'inn.
 O Th——ch fair reliobha.

*Oran do Ranull óg Mac-Mhic-Ailen, Tighearna
 Chlannranuill, &c.*

MO chion na chonraig me m' chadul,
 Ranull óg chaidh linn do Shasgunn;
 Marceach múinte na 'n steid brasa,
 Nach géarr fed no frann 's an bhaitteal.

Gur toil lium an Cóirneal slisgheal,
 Do 'n tigeadh na h airm go sgippi;
 Claidheamb, gunna, sgiath, is pioistol,
 'S eileadh cruinn an cáradh sgiobult.

Leoghann

Leoghann guineach, calma, luineach,
 Tuil-bheim sgríos-mharbhach 's a ruaig u;
 Beithir bhéumunnach 'n am fuathais,
 Phas a chúrs an Coláist cruadail.

Fuair u t fhadhairt anns na bláramh,
 'S a chruadal an cogadh Th——ch;
 Chleachd u adhartachd na d' pháist',
 Gun suil do laghad air gábhadh.

Fá mo mhulaid 'bhi as t aoinis;
 Ba mhiann lium bhi, faicinn t aodainn,
 Tha gun stoirm, gun fhéith, gun fhaoileach;
 Urla chruaigh an uair na 'n caonnag!

Ba staiddeoil, neimh-ghriofagach t abháist,
 Ag gluafad go teine do námhad:
 Mo ghaol an céim sochdair, státoil,
 'S tu le sgairt a brosnadh marfail.

Cha ro' ailis ort ri ghraitin,
 Anns a chogadh ad Ph—— T——ch;
 U gun mar;ai-bhith gun fhaillinn,
 Mar ba bheag linn t fhiobh 's na bláramh.

Ghabh

Ghabh am P——fa cal' na d' Dhuthaich,
 Dh' erich u leis le lan durachd;
 'S 'nuair bhristidh a rís air le bhiui,
 Phill air nais go t fhasga cliuiteach.

Ghabh u na phearsainn 'thead liubhuirt,
 'S go 'n lean u ris ré na h uidhe;
 U fein 's do dhaoim'-uaisle dliodhach,
 'S thug sibh fábhailt uaimh e rís.

'S go d' a tha me ann mo dhúthaich,
 'S beag a so deir (*how do you do*) rium;
 'S buileach a chaill me mo chúrsa,
 Me gun phump, gun chairt, gun stiuir or'm.

Nach mio-fhortonach a chúis so?
 Go 'n a dheilich m' eideadh-cúil rium;
 M' eideadh-uchd, mo sgiath 's mo lúireach;
 Ann am Muideort thug e chúl rium.

Ach, car aon bhliaghan ní me furus,
 Dh' fhiach am pill mo ghaol o thurus;
 Ma thig esin gheibh me cummail,
 'S ní me criodhoil, failteach, fuireach.

Na faicinn a tíghin m' iundrain,
 Chead Choirnel a bha 'g a Ph——fa,
 Chinninn chomh aottrom ri fionn-airc;
 'S dhamhfáinn gun lot air rinn cuinnseir.

Tha u garg, is ciuin na d' nádor;
 Tha u mín, is garbh, na d' cháileachd;
 'S go feamh farast u ri d' chairdibh,
 Tha u a d' lassair bhuirb ri d' naimhdibh.

'S ioma falachan prisoil, boidheach,
 Tha na 'n cillinibh fa d' chóta,
 Nach nochd u do shiolach ótraich,
 Gos an tachair urra choir ort.

'S beag iunadh odha do shean-'ar,
 Scoileir 's an diadhaire beannaichd;
 Soigh'd-fhear garg am blár na 'n deannal,
 Buaghan móra, glic, do leanailt.

'S ioma fruthon mear lan uabhair,
 A bras rith roi' d' chuislibh uaful;
 B' éadar dhuit bhi lan do chruadal,
 'S rioghoil a stoc as na bhuaineadh!

'S ioma fonn a dh'éiridh suas leat,
 Na faiceadh iad gne do dhuais ort;
 A bhrosnaicheadh an airm ma d' ghuailibh,
 D'a d' dhiubhuilt air luchd d'a d' thuairgnidh.

'S leat fein Clann-ranuill na cuantaich,
 Luchd na spáinneach géura, cruaghach;
 Dol na 'n dáil is fearg na 'n gruaighibh,
 Cha ba ghealltachd fuireach uatha.

Dh'éiridh leat an t Armunn sleiteach,
 Fiuí lasgurra na'n géur lann;
 Bhiodh go trodach, lotach, beurra,
 'S tric thug (hog) air bodaich bheurlach.

Go 'n druididh a rís ann do charraid,
 Cinneadh uifeil Ghlinn-ea-garadh,
 Sid na laochraí luthor, mheara,
 Ris nach deanadh naimhde fanailt.

Thigeadh Clann-Donuill Chinn-tire,
 Do t iunsaí nam beathraichibh míliont:
 'S maírg a chafadh ri fraoch mín-dearg,
 Teachd le 'n uile thoil d'a d' dhídiunn.

Dh' eiridh Clann-Donnuil a Fhraoich leat
 O Ghleannan-cumhung na 'n aonach ;
 Fir gharg, ghafta, thaippi laomsgar,
 Nach d'rinn riabh le taise maomadh.

Sheoladh Iarl Antrum a Erin, n,
 Cuig-ceud-deug do dh'fhearabh treuna :
 Fearg is friodh an gnúis na 'n trenfhear,
 Nach fag fuighiull béim le'n géur lainn.

Thig Clann-Donuill an t sleibh ruaigh as,
 Guinich allamh, ullamh, ghruamach ;
 Gur mairg a chasadh ri 'n tuafaid,
 'S iad na 'n armabh ri h uchd buailte.

Thig Clann-Donuill rose na'n laogh as,
 Comhlan sgaiteach ri h uchd caonaig,
 Na h aigiunnaich chumpa thaoibhgeal,
 Bhuailidh sgaile le tartair faobhair.

Thig Clann-Donuill Chnoc-a-chlaidheamh,
 Na donnghallaich mheara ladhach ;
 Fir shurdoil', lu'-chleassach, chathach ;
 'S coi'-niomhoil dhúr ris an nathair.

Thig

Thig na Galloglaich o'n Bhanna,
 Le slachdanabh dú'ghorm, glana ;
 Ne iad smuis is feoil a spannadh ;
 Sin, is tiugh na slógh a thanadh.

Go 'n tig Clann-Donnachaidh go ghruam-
 ach,
 Fineach gasta, an achdainn chruaghach,
 Nach h ob cuirp, is cinn a spuachdadh ;
 'S leantalach an tím na ruaig iad !

Marfailidh Abbaich go h ionólt,
 Marr ri chuid eile d' an cinneadh,
 'S ma 'n duraig iad a chui pillidh,
 Ni iad leon na 's léoir is millidh.

Thig gun urfgadh Clann-an-tfaoir oir'n,
 Sheafámh an tuafaid Chlann-ranuill ;
 'S ma gheibh iad caoladh do dh' aobhair,
 Ne iad fuil na's leoir a thaofgadh.

Thig Rodhaich, Rosaich, is Clann-Reamh-
 air,
 Thig na Barraich, thig 'n céudan ;

Cha bhi Ranull óg na eiginn,
'Nuair thig uile chinnidh fein air.

Co anois a bhauileas an dallag,
Air Ranull óg Mac-Mhic-Ailen ?
Gur maireg a thairnis as carraid,
'S na feoid ad ma ghuailibh air tarrainn.

Bi'dh tuillidh 's a choir a leim ort,
Mar a h eadraig t fhíor fhuil fein ú ;
Ach 's cinteach ma chuiris tu feim orr',
Tha do chairde farfaing, feum-sgaoilt'.

Oran a rinnidh a bhliaghna 1746. Air fonn
Let history record, &c.

'S Fuar featrannach gach ló,
Gach oiche dorcha doinshíonach ;
'S tursach donn gach lo,
Murti trom le ceo :
Ach mosglabh suas a shlóigh,
'S ar n airsteal trusamh chum air chairsteal',

S carstamh uaibh ar brón :
 Cha léig ri muir 's ri spéir,
 Si bhí ag Eolus, 's ag Neptun,
 S thig gach tlachd na déigh.

Thig foin-shion leis an R——
 Teichidh sneachd is éiridh uainn ;
 Fograr dóruinn shion,
 Thig fólas falbhaidh pían :
 Gach feorfa do gach fíon,
 Thig o'n Fhr—— na thunnachabh ;
 S go caisg sinn uile ar n íot :
 Gheibh sinn tuil d' ar miann,
 S mar naimhde dh' fhág sin uireafach,
 S dlu chuiris sinn ar líon.

O sheanachainnibh na 'n clann,
 Suas deanamh echdri éfeachdach !
 O sheanachainnibh 's an am,
 Glacamh dubh is peann !
 Bo a bliaghna chórr,
 An tilg a ghrian le meubhlás biachor
 Gaithain chiatoch oir'n :
 Bi'dh driuchd air bharr an fheoir,

Bainn'

Bainn' is mil gun luach, gun mhargadh,
Airgid agus ór.

Na gabhabh fioth o Dh——s',
Le 'r dochus neartor fírinneach ;
Creidimh dían 's a chóir,
Go 'n tig reliobh na 's leoir ;
Na biodh ar dóchus fann,
Gur h ann air réir mar chuiris sibh,
A bhio's ar buinnig ann :
O fuirichibh a Chlann,
'S chi sibh ar n uil' uireasán,
D' a bhuinnig le cruas lann !

Ciod e do chearts' air crún,
Ach adhaircin bhi sparradh ort ?
'S coimh-sean ri d' chóir o thús,
Bríos óir-cheard bha Renfriú :
Ach bha ion-faileis ann,
Do thruftur do dh' aét parlamaid,
A dh' fhoil an crun ma d' cheann :
Ach tog so leat na d' fgé ;
An t Uilliam rinn an t aéts' dhuit,
Go 'm b' eugcoireach e-fein.

Dean aithri thursach gheur,
 S grad thoir air n ais na th' agad uat;
 Dean aithri ghuineach 's géill,
 S le Br——bh——c toilich t fhéim:
 Cum agad do chuid féin,
 S leig uait cóir an atharraich,
 Gun chlaidheamh gun dad fréup;
 Dia, daoin', is nador tréun,
 Bídh ann a léig ma 'n oidhr',
 Thoir dachaidh, choibhris ceart a threud

Craobh-sheanchais teughlaich riogh,
 Na h iochdarain bídh eolach uimp';
 Craobh-sheanchais teughlaich riogh,
 Bídh map dh'i 'n iomad tír;
 S ma chuirir car am bí foinn,
 S an tsnaithe dh'ireach oidhreachdoil,
 Go 'n toir fa near an fhoill:
 Ach gairmidh Dia le sgoinn,
 Chum an ionaid dhleasdannaich,
 Ceart oidhre deas an loin.

Cha 'n eil an leith-sgeul ann,
 Ach faobhadh fann mi-dhiongbhalta;

'S i an éugcoir shoiller th' ann,
 Do neach a bheirte dall :
 Ma 's creidimh an aon chúis,
 Chiunn nach d' fhuair e oideachd,
 Anns an teagasg a rinn Luth ;
 O ma 'm b' e sin an cás !
 Cum na chuir sibh shin-sean-'air,
 Go mio-ruineach go bás ?

Cha 'n eil ar goal d'ar Ríogh,
 Ach mar air an tsiúrfaich choitchionta ;
 'S euglach staid ar Ríogh,
 Cuairt thoirt d'a 's bhi sgí :
 Go 'n d'fhogair sibh a rís,
 Le'r n iumalas sliochd a mhairteoir sin,
 Le ascaoineachd ar crí ;
 'S na dhiaigh sin go d' thug uaibh,
 Do dh' Anna crun a sinfiorachd,
 Go 'n phoinseonaich sibh luath.

O 's caol an teud a Dh——s' !
 Air na sheinn u go tri rioghachdabh ;
 Gur mealta an t aict le 'n chleóc,
 Iad ufa, ná d' R—— oir'n

Tha leth-cheud pears' is córr,
 Is faigse fuil is tagraichion,
 Na usa 's á Roinn-eorp ;
 Ba leathoireach lag, cam,
 Am mear boiriunn o na bhuineadh u,
 B' fhior iumullach 's a chrann.

O 'n culluch sin R—— D——s',
 Mac na cr——n Gearmailtich !
 'S é chairdeas rinn 's a dhaimh,
 Gaol fiaich air a chnáimh ;
 Go 'n d'fheann e sinn o' r béin ;
 Ghlac is chreach an cealgaire,
 'S go 'n mharbh e sinn go léir :
 Na daoine cha leis féin,
 'S ann uime sin gur coma leis,
 Go d' phronnaimit a chéil'.

An leanabh nach leis féin,
 Go d' dheanta da leath chomhthrom dh'é,
 Cha tiomaichd e le a phéin :
 A chri gun tuis, gun deur :
 'S amhuil sin mar tha,
 Go d' chuir' a h-uile briottainneach,

Gun mhein, gun chead go bás;
 O nach leis féin am páist,
 Cha ghluaist' a neach nach b'athair dh'a,
 Go fabhur no go báigh.

Greos-ort a Sh——s chaoimh,
 'S tu 's R——'s is a athair talmhi dhuinn
 Fa'n athair neamha naomh';
 Gabh tlus ri d' chlainn 's bi caoin :
 'S o 's leat féin a Chlann,
 Cuir casg air croich 's air géurogabh,
 Tha reubadh dhinn no 'n ceann ;
 'S cuir do threud fa lann ;
 'S na leig a bhí d'ar géurleanbhainn,
 Feadh garbhlaich, fleimh, is bheann.

Mo chionfá S—l—s ruagh,
 Ceart oidhr' an fhior R—— dhleastaannaich ;
 Chad toir sinn duibhs' fuath,
 Go 'n cuirir sin 's an uaigh ;
 Cha dean croich no tuagh,
 Glacaireachd, no creachannan,
 Gu brách ar fracadh uat ;
 Tha 'n diog ad ceangailt shíos,

An caigiunn ris gach anam dhinn,
Chomh-daingiunn ri Beinnshíont'.

Och a Ri na 'n dúl,
Na leigs' neart a ghná thar cheart;
Ochoin aon Dia 'ta d' thriuir,
'S ann duit is léar gach cúis !
Tog dhinn a mh—c is a euing,
'S a h ál breac, brothoch, oirceneach,
Le'n cuid chrom-shoc thar tuinn :
'S cart go glan White-hall,
Air ciunn an teughlaich rioghoil sin,
Bha sinfreadh ann an tamh.

*Oran a rinneadh do dha bhodach árraid a bha
ann an Ardnomorchuan, a chotharraich iad
fein le bhi cur ri striopachas ann an aois an
ceithir-fichid bliaghna. Air fonn, Black Jock.*

CAit am bheil tiunnail,
Na Dúchas' ann Albainn,
Go breugan, 's go bradachd,
'S go ascaoineachd earbuill ?

R'ar n ógrai 's r'ar fleasgaich,
 Go d' fhaodair bean earbsa,
 Tha ar bodachain sheiddeach
 Cho'-bras ri boc-earba :
 Na lodragain cheigeach,
 Is leidiche fiasag,
 Go fuiri choi' leuddurra,
 Bheuddarrach easgai ;
 Ma gheibh iad an comh-throm,
 Is lugh' air ar bannal,
 Pósda no saor,
 Go'n dean iad a spannadh.

An urrum air chocondachd,
 'S bhroggondachd, ínsgin,
 'S air bhraiseneachd mhogach,
 Do bhodaich na tíres' :
 Gur torconda, froggonda,
 Loggaifeach, grís-fhiunn,
 Na tarraichdenich hoggach,
 'S géur bhrodach na 'm brísnibh :
 Na faighidh iad fá,
 Air nionaig air fodar,

Le b el-mheilliridh sm ucach,
 'S na h urdul do fhoddar,
 Go 'n deanadh iad hoggraich,
 Le huinich, 's le gloggraich ;
 Gun cheneal na 'n  uigh,
 Ach d ufeolachd bogaidh.

Gur neonach do shean daoin',
 A bhi ar am buaireadh,
 An caileachd air tuitim,
 'S a cuisli n d eis fuaraich ;
 A fuilion air brusgadh,
 Agus cus do dhroch thuar orra ;
 Moran dhi fuilt orr',
 Agus tuisleadh na 'n cluasamh :
 Ach theirinn a ch aileachd,
 Bha na 'n  ardamh go 'n  slibh,
 Chaidh cruinn a dh'aon aite,
 Chuir st aillinn na 'n  sben :
 Ach tha so na shar-fhorton,
 Do m' ghoisti Gill-eusbuig,
 Fuair Aonghus mar phofa,
 Bhi broddadh a ghedd dh'a.

Bheir

Bheir fo do'n Chleir oilbheim,
 Agus doraraich do dh'urchaid,
 Go 'n thuit iad air riatachd,
 Fir lia Ardnamorchuan :
 'S ni sgreamhoil, fíor bhiafóil,
 Ain-miannach, ro bhruideoil,
 Dh'fhear' caite le bliaghnamh,
 Dhol a riarachadh úislinn.
 Cha 'n fhaidh iad, 's cha 'n iarr iad,
 Gné fios do 'n cuid úlaidh ;
 'S ann a thoill iad an riasladh,
 Agus piantuinne dúbuilt :
 Mhoire nach iadsan
 A smirte le clapa,
 Gun fhoirin d' an urchafg,
 Gun phurgaid d' an aiceid.

Ciod e bharoil a t' agabh
 Aiy tappachan óga,
 'Nuair tha sean daoine laga,
 Nan caignibh ri pogadh ?
 Na nionagan bais-gheal,
 D' an glaccadh nan crógamh ;

'a mheinn na fear glasa,
 's nam bracairneach cróin-fhionn;
 'e sid fonn an díombais,
 'a 'n chliomat bhrás riatach,
 'tha bhí cailleach gun fioltachd,
 'go do chrion i le ciadamh;
 'go bodach glas rómach,
 'go do robh na shean rugga;
 'oimh-lia ris an Rón,
 'ach e shólas dol chuca.

Ach Aonghas Mhic-Ailen,
 'a 'n iairte an ath thein' ort,
 'gun urchair na d' charthaidh,
 'niodh sid dhuit na dheireas;
 'o 'n iomairidh tu seachdain,
 'ar a ghoinnid do dh'úine,
 'a faighidh tu fuaigladh,
 'ne luaidh no fhudair:
 'a 'n cogadh ad cruaiigh ort,
 'a 'm buailidh do bhiui,
 'ar lamhach, 's air cruadal,
 'agus ruaigh-mheirg air t fhiusi;

Go 'm biodh an ruaig ort,
 Agus luafgan air t anail;
 Dium, is mi-mheas na gruagaich,
 'S bu bhuan duit a sgannuil.

Gur neonach a fonn
 A thachair 's na bailtibh ad,
 'S mios a chinnis druim iomair,
 No úrlar na 'n claision unt'.
 'S comh-dároil na sean tairbh,
 Ri tri-bhliaghannaich acuineach;
 'S go maith feur na 'h Coiren,
 Is seachd fona feur Fhaifgidil:
 Marsg air na bodachamh,
 Bhuiridh na beirtich leo,
 Thairgidh mál dúbuilt,
 'S bundaiste gersminn asd';
 Le staodhrum, 's le mosradh,
 'S le bodradh n' an tailceneach,
 'S briofuirneach, froggoiseach,
 Cochullach, tapplaichion.]

Tha cleachdadh mio-nadorr,
 'N drafd ann a 's tírs',

Na h oigfhir nan codul,
 Na sean daoin' ri fuiridh ;
 Leasgaich nan torraichim
 Rom anns na leapannabh,
 Na bodaich ri briodail
 Fionag 's na plaidichibh :
 Ach 's neonach lium, f'in
 Ad a striocadh do 'm battairi,
 Le'n gunnaichibh grís-fhionn,
 Gur mi-chiataoch acuinn orr',
 Ag na gunnairibh spliaságach,
 Giar-shronach, brach-shuileach,
 Le'n cuilbher gun urchair,
 Gun chuimsé nan glaccabhsan.

'S grann' a mhísneach do bhodach,
 Dol air chogadh 's na cúiltibh,
 Gun a dhag a bhi cochda,
 Na ghlog le cion úillidh ;
 'S chuinnser le droch mheirg,
 'Eann stoipt' na dhúbala,
 Le dall-phrábadh doilleir,
 Gun choinniull, gun chrúisgen :
 Do anail droch bholtrach,
 Tar osnach air fháilen ;

'S a ghruaighion air roccadh,
 Mar arcuinn mairt arfai ;
 A chraiciunn chomh-lacunn,
 Ri pait na miolmhágain ;
 'S a chairen le ain-fheoil,
 Air feannadh le craimbinn.

Sibhs' ata pósta,
 'S a nionagan úiseoil,
 Go d' thuit dhuibh le h órdo,
 Bhi an taobh sin do 'n dúthaich,
 Gabhabh uam bairlinn,
 'S bithigh sibh cliuiteach ;
 Na creiddibh bhi fábhailt,
 Gun ar gaird a bhi dlú dhuibh :
 Tha na bodaich mi-ghenmni,
 Le meanmn' air am buaireadh,
 Cha 'n athí iad do shean-mhnaoi,
 Do lean'ban no ghruagaich ;
 Go 'n a ghaid iad an comus
 O deichnir air fhichid,
 'S beag iunadh an sgonnain,
 Bhi lomlan do spiolcadh,

An urram do Aonghas,
 Go deargadh le accuinn,
 Go 'n thiuntaidh e an toghar,
 Agus Ailen an t ath-toghar :
 Gur gleuſta na liathainich,
 Giabh glas na racanaich,
 Go cur, is go cliathadh,
 Cha 'n iarradh iad eachraí oir'n.
 S mar a cuirir deagh ſhriana,
 Eis na fiagh-ſtéadan acaſan ;
 S feadar deagh-ghlaſan iarainn,
 A dheanamh is cearcaill dhoimh,
 A ſparrar go daingiunn
 Ma chaoild' gach céile,
 S ma iochdar gach caileig,
 Ma 'n toirir orr' éiginn.

Nach neonach a ſpioradſa
 Chinn anns na bodachamh,
 Gun bhraon do ghne fhiona,
 Gun aon (tea) ach brochana ;
 Gun chupachan ríobhach,
 Go fuarachadh dheochanna,

Ach a phoit thoirt o 'n ghriosaich,
 Agus sineadh le lodar orr' :
 Na 'm biodh uisgeachan príosoil,
 Dol a síos anns na corpabh sin,
 'S beathanna brioghoil,
 Dh' fhagadh lionta, dearg, tortoil iad,
 Ba bhrais iad na coileach,
 No buicen dearg daraidh ;
 'S na ba chreatairion coill iad,
 Dheanadh cleamhnas ri daraig.

Nach spoth sibh na bodaich,
 Ma 'n truaill iad an talamh,
 Tha salunn, salbitir,
 Agus nitir nan tarramh ;
 Sparramh an glocaín,
 Sean chlochan na stalón,
 'S fotha, feammabh na pocain,
 Le 'n cochuilibh gearraibh ;
 Gu bheil iad chomh-bochoile,
 Lochdach le 'm ballamh,
 Go fiolachadh (bhastards),
 Choimh-lionor ri gainibh :

Mhoire nach iadsan
 A cheangail nan caignibh,
 Mar thachras air fàidheach,
 Do mhaddrai air ghafradh.

'S ioma te dh' fhalchas
 A h aodann le tonnaig,
 Ma 's terrig a bhliaghna,
 O fhaoisgnidh ar sgonnain;
 Na mnain na laomabh,
 Ag caoineadh ma 'm pollag',
 Chiunn am buinnig le faoineachd,
 Air son gaol na sean chroman.
 Gur a h oilteil an taom,
 Sean daoine an déis cromaidh,
 Am bathais air maoladh,
 'S an aois air an lomadh;
 Ain-mianna feoilchlaointe,
 'G an tarraing go connan:
 Le gearrsgin nach gear sibh
 Afd' an da bholla.

Ann a maidin ar n aimsreach,
 Go 'm banaibi ar solus,

'Nuair

'Nuair th' agamh chomh-anmoch,
 Lan da lampa do dh'ola ;
 Sean daorach ar n anbrais,
 Cha 'n fhaodar a mholadh ;
 Go 'n therig ar n aogasg,
 'S go 'n a chaochail ar solaidh ;
 Nar tomamh le gaoisid,
 'S an aois air ar roladh ;
 Go 'n phreasaich ar n aodainn,
 'S go 'n dh'aognaich ar boladh ;
 Go 'n tharraing an taog,
 A shaoil air ar gnúisibh ;
 'S cha mhór nach do ghearradh
 Leis snaithen ar cúrsa.

*Oran árrait. Air fonn, Good night, and
 God be with you, &c.*

*P. M*ile marbhphasg air an tsaoghal,
 'S carach baoghalach a dháil ;
 Cuibhiull an fhortoin oir'n air caochladh,
 Cha do chleachd sinn moim roimh chách :
 Tha

Tha sinn anois air ar sgaoileadh,
 Air feadh ghleann, is fhraoich-beann árd;
 Ach teanailidh sinn fós ar daoine,
 'Nuair a dh' fhaodas sinn go blár.

Misneach mhaith a mhuintir ghaolach,
 'S gabhaidh Dia dhinn daonnan cás:
 Cuiribh dóchus daingiunn, faoilteach,
 Anns an aon ti ni dhuinn stá:
 'S buanaichibh go rioghoil, adhrach,
 Traisceach, uirneach, caoincneach, blá;
 'S biobh dilis d' chach a cheile,
 'S duinair suas ar creuchda báis.

Ach 's feadar dhomhs' anois bhí falbh uaibh,
 A gháidhealamh calma mo ghraidh:
 Ba mhor m' earbsas' as ar fonadh,
 Go do dh'fhonadh dhuinn 's an ár,
 'S iomad ancomhthrom a choinnich
 Sinn, 's an choinnimh bha gun ágh:
 Ach gabhaidh mis' anois mo chead dhiot,
 Uine bheag; ach thig me trá.

Leasaichidh me fós ar callsa,
 Churainnibh gun fheall, gun sga;

A dhilfi dliodhach, rioghoil, tréuna,
 A dheanadh éuchd ri uchd na 'm blár :
 'S cinn is coluinn chuir o chéile,
 Sinn', 's sibh-fein a scaradh fás ;
 Ach togabh suas ar misneach gleufta,
 'S cuirim fein r' ar creuchdamh plásd'.

G. A mhoire sinne a t' air ar céusadh,
 Air dhí céille, finn gun cháil :
 T—— St—— Mac R—— S——,
 A bhí na eiginn anns gach cás ;
 Gur h e sin a rinn ar léireadh,
 Gur a féadar dh' a go fág :
 Sinn na dhéigh gun airm, gun éididh.
 Falbh 'n ainm Dhé ; ach thig a ghráigh.

Ar mile beannachd na d' dhiaigh,
 'S Dia do d' ghlei'gh anns gach áit' :
 Muir is tír a bhí choimh-ré dbuit :
 M' uirni ghear leat fein os áird ;
 'S go do fgar mio-fhorton déurach
 Sinn o cheile, 's ceim roi' 'n bhás :
 Ach foiri libh a mh—c R——, S——
 Shúgh mo chéille thig gun cháird.

Chaill

Chaill sinn ar sduir, 's ar buill-bheirte;
 Dh' fhalbh uainn ar n achdaire-báis;
 Chaill sinn ar compas, 's ar cairtion,
 Ar reil-iuil 's ar beachd gach la:
 Tha ar cuirp gun chinn, gun chasan,
 Sinn mar charcaifibh gun stá;
 Ach gabh us' a ghraidh do t astar,
 Dean gleas taipi, 's thig gun dáil.

P. Beannachd go léir le Cl—n-D——l,
 Sibh a dh' fhoirin or'm na m' chás,
 Eidir oilenibh, is mhoir-thir,
 Lean sibh deonach, rium gach trá:
 'S ioma beinn, is muir, is mointeach,
 A fhiubhail sin air chorsa báis;
 Ach theasraig Dia sinn air fuar-fhoirneart,
 Na 'n con frónghao'ach 'bha 'ir ar fáil.

Sibh a rinn fa laimh na Tríonaid,
 Míse a dhíon o mhío-ruinn cháich:
 Mo dhearg naimhde, neartor, líonor,
 Chuir a lion feadh ghleann is árd:
 A mhead 's a thaisbin sibh d' ar dílseachd,
 'S coir nach dío-chuimhnich go brách;

A bharr, gur sibh is luath' shín rium,
Tioc air tír 's an Talamh-árd.

G. Ochan, ochan, cruaiġh an dearmad,
Bhi 'g ar tearbadh uaibh gun bhás :
B'i 'n fhior éibhinneachd, 's am beirteas,
Bhi d' a t fhaicinn gach aon lá :
Bí'dh ar ruiġg lan tim a frasadh ;
Ar cri lagchúiseach gun cháil,
Go 'm pill us' a rís air nais oir'n.
Beannachd leat le neart ar gráidh.

P. O tiormaichibh a suas ar fúilín,
Chomuinn rúnaich 'fuair ar crádġh,
Bí'dh sibh fás, maoineach, muirneach,
'N ar gáird dúbailt' ma White-hall,
'Nuair a bhio's na Reabail lúbach,
Ri bog chrúban feadh na 'n carn,
Go 'm bi síbhs' an caithrim ciúrta,
Lafdoil, lu'-chleafach, lán áigh.

*Oran do an gairir, am Breacan uallach. Air
fonn, Hei an Clo dubh, ho an Clo dubh, hei
an Clo dubh, b' fhear an Breacan.*

B' Fhear lium breacan uallach,
Ma m' ghuailibh, 's a chuir fa m' achlais;
No go do gheibhinn cóta,
Do 'n chlo is fearr thig a Sasgunn.

Mo laochan fein an t éididh,
A dh' fheamadh an crios d' a ghlasadh,
Cuaicheneachadh éilidh,
Déis éri go dol air astar.

Eilidh cruinn na'n cuaichen,
Gur buaghail an t earradh gaisgeich;
Shiubhlainn leat na fuarain,
Feadh fhuairebheann; 's ba ghasd air faich u,

Fíor chulaidh an tsoigh'd-fhir,
'S neamh-ghloiceil ri uchd na caismeachd;
'S ciatoch 's an adbhans u,
Fa shrantraich na 'm píob 's na 'm brattach.

Cha mhios anns an dol fios u,
 'Nuair scríobar a duille claisich ;
 Fíor earradh na ruaige,
 Go luas a chuir anns na casamh !

Ba mhaith go fealg an fhéigh u,
 'N am éirí do 'n ghréin air creachunn ;
 'S dh' fhalbhainn leat go lodhar,
 Diadómhnaich a dol do 'n chlachan.

Laighinn leat go ciorboil,
 'S mar earbaig go 'm briosgainn grad leat,
 Na b' ullamh air m' armachd,
 Na dearganach 's mosgaid ghlagach.

'N am coilich a bhí dúrdan,
 Air stúcañ am maidin dhealta,
 Ba ghaista t fheim 's a chúis sin,
 Seach mútan do thrustar cafoig.

Shiubhlainn leat a phosadh,
 'S far feornein cha fhroisinn dealta ;
 B' i síd an tsuanach bhoidheach,
 An óigbhean ba mhor a tlachd dh'i.

B' aigiontach

B' aigiontach 's an choill u,
 D' a m' choireadh le d' bhlás 's le t fhasga,
 O chathudh, is o chríon-chur,
 Go 'n diona tu me ri frasachd.

Air uachdar gur a sgiómhach
 A laigheadh a sgiath air a breacadh;
 'S claidheamh air chríos ciatoch,
 Air fhiaradh os ciunn do phleata.

'S deas a thigeadh cuilbheir,
 Go fuilibhiorra leat fa 'n asgcuill;
 'S a dh' ain-deoin uifg' is urchaid,
 Na tuilbheim go 'm biodh ar fasga.

Ba mhaith anns an oich' u;
 Mo loinn u mar aodaich-leapa:
 B' fhearr lium na 'm brat lín u,
 Is príosoile mhín tha 'n Glas'cha.

'S bagonta grinn bóidheach,
 Air banais is air mód am breacan;
 Suas an éileadh-sguaibe,
 'S dealg-gualainn ag cuir air fasdaidh.

Ba

Ba mhaith an la 's an oich' u,
 Bha loinn ort am beinn 's an cladach,
 Ba mhaith am feacd 's a fíoth u:
 Cha Rìgh a fear a chuir as duit.

Shaoil leis go do mhaolaich, fò
 Faobhar na 'n Gaidheal taippi;
 Ach 's ann a chuir e géir orr',
 Na 's béurra no deud na h calltainn:

Dh' fhag e iad lán mío-ruin,
 Choi'-cíocrasach ri coin acrach;
 Cha chaisg deoch an íotadh,
 Go b' fhíon e, ach fíor fhuil Shagfunní.

Go spíon sibh an Crí asainn,
 'S ar brollaichion síos a shracadh,
 Cha toir sibh asainn T——,
 Go brách gòs an téid ar tacadh.

R' ar n anam' tha e fuaite,
 Teann, luaite cho'-cruaigh ri glasan;
 'S uainn cha' n fhaodar fhuasgladh,
 Go 'm buainír a fear ad asainn.

Cleas na mnai-siula,
 Gheibh tuillinn ma 'm beir i a h afaid :
 An ionad a bhi 'n dium ris,
 Go 'n dúbuil d' a fear a lasán.

Go d' chuir sibh oir'ne buarach,
 Thiugh, luaite, go 'r falbh a bhacadh,
 Ritheidh sinn chomh-luaith',
 'S na 's buaine na feigh a ghlasraich.

Tha sinn 's an tsean nádor,
 A bhá sinn roimh am an aéta ;
 Am pearfanna 's an intinn,
 'S 'n ar riogholachd cha teid lagadh.

'S i 'n fhuil bha 'n cuisl' ar sin'ridh,
 'S an insgin a bha n'an n aigneadh,
 A dh' fhag dhuinne mar dhílib,
 Bhi rioghoil. O sin ar paidir !

Mallachd air gach seorsa,
 Nach deonaicheadh fós falbh leatfa,
 Cia dhiu bhiodh aca cómhach,
 Nò cómhruist, lom go 'n craicinn.

Mo chion an t óg fearraigha,
 Thar farraige chaidh uainn air astar :
 Dúthrachd blá do dhúcha,
 'S an uirni go lean do phearsa.

'S go d' fuair sibh lamh-an-uachdar,
 Aon uair oir'n le seorsá tappaig,
 An donus blár ri bheofán,
 Ni feoladair tuilleadh tappaidh.

Oran úr. Air fonn, Black Jock.

O T—— mhic Sh——,
 Mhic Sh——, mhic Th—— !
 Leat shiubhlainn go h eadtrom,
 'N am ébhich 'bhi marfal,
 'S cha b' ann leis a phláigh ad,
 A thármaich o 'n mh—c.
 Bheireadh creiddibh is reuson
 Oir'n éri mar b' ábhait,
 Leis an ailleagan cheatoch,
 'Shliochd éfeachdach Bháncho:

Mo ghragh a ghruaigh áluinn,
 A dhearfadh or'm stuirt.
 U 'g iomachd go fúrdoil,
 Air tús a bhataili,
 Cha fhroisinn aon drúchda,
 'S me dlúth air do shailibh :
 Me eidir an talamh
 'S an t aeir a seoladh,
 Air iteoig le h aidhir,
 Milg-chath, agus shólais ;
 'S caismeachd phib'-móra,
 Bras-fhroiceadh am puirt.

O 'n éibhinneachd ghlórmhor,
 An t'ólais a b' airde !
 'G ar líonadh do spionnadh,
 Air sliinneinibh Th——,
 Go 'n calcadh tu árdan
 Ann cáileachd ar cuirp :
 Do láthaireachd mhórchuífeach,
 Dh' fhógradh gach fáillinn,
 Go 'n tiuntadh tu feodar
 Gach feola go stáillinn,

T

'Nuair

'Nuair sheal'mait go sanntach,
 Air faurra do ruisg.
 Go ghnúis torrach do chruadal,
 Do dh' uaisle, 's do naire,
 Nach taiseicheadh fuathas,
 Roi' luaidh do námhad :
 'S mar deanadh fir shagfann
 Do mhealladh, 's do thréigfin,
 Bhiodh an crún air a spalpadh,
 Le d' thapadh air S——,
 A dh' ain-deoin na béiste,
 Leis an d' érich na h uile.

Go 'm b' fhoirmeil lium torman
 Na 'n organabh aluinn !
 'S tein'-eibhinn a lasadh
 Go bras-gheal air fraidibh !
 'S na croisibh ri h árd-ghaoir,
 Mhóir Th—— ar Prionns' !
 Gach uineog le foineal
 A boisgeadh le dearfadh,
 Le solus na 'n coilibh,
 'S deas moigh'dionn d'an smúladh ;

'S gach ní mar a b' arrai
 'G cuir fáilt air le puimp !
 Na canoin ri búireich,
 'S iad ag stúradh an fháilidh,
 Ag cuir crith air gach dúthaich
 Le muiseag na 'n Gaidheal ;
 Agus finne go lú'-cheasfach,
 Múirneach lan árdain,
 Am marfáil go múinte,
 Ard-shuntach m' a sháilibh ;
 'S gann bha chudum 's gach fear dhinn
 Tri chairsteil a phuint !

*Oran Bachoil. Air fonn, The bucket you
 want, &c.*

HO rou mo bhobug an dram,
 Ho rí mo bhobug an dram,
 Ho rou mo bhobug an dram,
 'S e chuireadh an soddan na m' cheann.

Ho rou ghaolach an liunn,
 Ho rí mo ghaolach an liunn,

Ho rou mo bhobug an liunn,
'S e dhúisgidh dhúinn urram gach foinn.

Och óch ! mo shólas am puinns,
Ho rou mo shólas am puinns,
Ho rí mo shólas am puinns,
'S tu chuireadh an togail fa m' chuim.

Fheara 'n ar fuighe ma 'n bhórd,
Le'r glaineacha crioghoil 'n ar dórn,
Na leanamait righin air ól,
Ma mill sinn ar bruighinn le ból.

Na toftachan figgeanta fial,
'G an aiseag go rige mo bhial;
Ba mhireagach stuiggidh, is triall,
Am marfal le ciogguilt roi' m' chliamh.

'S tu chuireadh na curaid's 's an tfluagh,
'N am cogaidh ri h aodainn na 'n ruag,
Go 'n olaimit sgaile dhiot go luath,
Ma sguidfemait flacain a truail'.

'S tu dh' fhagadh sinn taippi 's an tóir,
 'N am tarraing na 'n glas-lann ri froin,
 'Nuair thilgte na breacain do 'n tflógh,
 'S a truaill, bheirt amach claidheamh-mór.

Go tu mo leannan glan úr,
 Cha phóg me go dílinn u 'n cúil ;
 Ach phógainn, is dbeobhlainn u rúin,
 'Nuair thig u 's Jacobus na d' ghnúis:

An t ainm sin is fearr ata ann,
 Ainm Sheimis a chuir air do cheann ;
 'S e thogadh a fogan fa m' chaint,
 'S a dh' fhagadh go blasda mo dhram.

Fadaimit teine beag fhíos,
 Na lafraiche ciuin a ní gríos,
 A gharas ar claguinn, 's ar crí,
 'S dh' fhógras ar n airsteal, 's ar sgíos.

Gur tu mo ghlaineag ghlan lom,
 Mo leannan is cannaiche fonn ;
 Go d' rinne tu dh' fheammainn na 'n tonn,
 Gur mór tha do cheanal na d' chom.

O fair a ghaoil channaich do phóg,
 Leig clannadh d' a t anail fa m' fhróin,
 Gur cubhrai lium fannal do bheoil,
 No tuis agus mire na h Eorp.

O aifig a ghlaine do phóg !
 Cuir speirid 'n ar teangamh go ceol ;
 An íocshlainte bheannaichte choir,
 A leafaicheas anara is feoil !

*Marbhairim a rinneadh do pheata Colum, a
 mbarbhadh le aubhag.*

'S Turfach mo sgeul ri luaigh,
 'S gun chách d' a d' chaoi,
 Ma bhás an fhir ba leanaboil tuar,
 'S ba mheanbh ri chlaoi.
 'S oil lium bás a Cholum chaoimh,
 Nach b' anagrach gnás,
 A thuitim le madadh go 'm béus,
 Dobhran na 'n cárn.

'S tu 's truaidh linn do bhás na 'n ean ;
Mo chrágh nach beo,
Fhir a b' iteagach, miottagach triall,
Go ba mbeirbh do threoir :
B' fheimeil' do Naoi na cách,
'N am bhárcadh na 'n stuagh,
Ba tu 'n teachdair' gun feach'ran d' a,
'Nuair thraigh an Cuan :
A dh' idreachdainn do dh' fhalbh an tuil,
Litir gach fear ;
Dúbhull is Colum go'n chuir
Deagh Naoi thar lear ;
Ach chaidh Dubhull air feacharan-cuain,
'S cha do phill e riabh ;
Ach phill Colum le iteagaich luath,
'S a fhreagra na bhial.
Air thús, cha d' fhuair e ionad d' a bhonn
A seafadh e ann,
Gos do thiormaich Díle na 'n tonn,
Far mullach nam beann :
'S ann sin, a litirsín leagh an duine bba glic,
Go 'n thiormach a bhailc,

'S go faigheadh a mhuirichinn, cobhair na 'n
teirc,

Agus fuaigladh na 'n airc.

Le neart cha spúilte do niod,

Go do thigte d' a d' fhlad;

Bhiodh do chaisteal fa bhearrabh na 'n creg,

Ann an daingnichibh rag :

Bha do mhodh-siolaich air leath o chách,

Cha togradh tu suas,

Ach a durraghail an taca ri d' ghrágh,

'G cuir cogair 'n a cluais.

Cha do chuir u duil ann airgid no spréigh,

Na féist am biodh sígh,

Ach spioladh, is criomadh an t'íl le d' bhéul,

'S ag ól a bhúirnn :

Aodach, no anart, síoda, no síol,

Cha cheannachadh tu 'm bú;

Bhiodh t éididh do mhín-iteacha gorm,

Air nach drúidheadh an drúchd :

Cha do ghabh u riabh paidir no créud,

A ghuidh na 'n dúl;

Gaigheidh, cha 'n eil t anam am péin

O chaidh tu 'nunn.

Cha

*5 lines of this
John Taylor*

Oran do 'n gairir, Tinneas na h urchaid. Air fonn, Tha me-shin suarach ma ghruaman an tsean duin', &c.

GO bheil Tinneas na h urchaid,
 Ar feadh Ardna——n,
 Ri fìor ghabhail phurgaid,
 Chuir tururaich na 'n cean orr'.

Na fìr lan do 'n ghalat,
 Go rig' a smior-cailleach ;
 A fearrabhuill air faileadh ;
 Grad chailidh iad feamm ris

Na mnain air sgiolagh ;
 'S an airnion air fileadh ;
 An clap air am milleadh ;
 'S am brilleinibh feannta :

An Cogois d' an criomadh ;
 'S am mionach d' a sginneadh ;
 A fuilin d' an dinneadh ;
 'S am binid air teanntadh :

An criodha d' a bhioradh ;
 'S an tilgidh d' a shireadh,
 'S a laigse d' a philleadh,
 Go minig d' an an-toill.

Teudan is gusgeuill,
 D' a tharraíng o 'm buffamh ;
 'S am meillion ro ruiteach ;
 'S am pluicion lán fleamhnain :

An craicionn d' a fgreaggadh ;
 'S an éarrach air peafgcadh ;
 Múir ghágach lán teasa,
 Mar ghreaddagh na seanntaig.

Thig oirbh eas-shlaintibh coibheach,
 Bolgach, pláigh, agus cloimhin ;
 'G ar fgrios, is 'g ar clomhadh,
 Mar eich bhrothach bhio's seanta.

*Oran ùir sean aois. Air fonn, The pearl of
the Irish nation.*

CHA tog mise fonn,
Cha 'n éirich e lium,
Tha m' aigneadh ró throm fa éislin;
An criodh a ta m' chom
Mar chloich bhiodh na deann,
Air tuitim an gleann nach éirich;
Tha gaisgeach nach tiom
Oir'n ag cogadh, 's a strí,
Nach urrainn a chui bhi ré rinn,
O 's treas e no sinn,
Theid lefin ar cladi,
'S cha teasraig aon ni fa 'n ghréin sinn.

Cha chúis, úr 's i dearbh
Bhi 'g iunndrainn na dh'fhalbh,
Ar cruitheachd, ar dealbh, 's ar n éagasg,
Ar cumachd, 's ar dreach,
Ar spionnadh, 's ar neart,
Ar cur an am gleac no fréupa;
Mar a sgaoileas an ceo
Thar aodann an fhéoir;

Mar a chaochlas na neoil 's na spéiribh,
 'S ann th' an ois a teachd óir'n,
 Cumhach, caointeach lan bróin,
 'S neamh-shaoireach r' a leon an te sin.

Aois odhar gun bhrìgh,
 Tha 'g ar toghar go cill
 Dh' fhagas bodhaig a chinn ro éididh :
 Aois bhodhar nach cluinn,
 Gun toghaidh gun fuim,
 Gun char foghainneach stri, no stréupa ;
 Aois aiceideach thinn,
 Gun tagfa, gun chlí
 Gun ghaisgeadh, gun spíd, gun spéaraid ;
 Lan airsteil is cráigh,
 Gun aidbheil bhí slán ;
 Gun aon neach 'g am bheil cás do d' éiginn.

Aois chafadach gharbh,
 Cheann-trom, chodaltach, bhalmh,
 Ann an ion 's a bhí marbh gun éirft u ;
 Cha ghluais u ach mall,
 Agus cuall ann do laimh,
 Dol mancuairt air gach ault is featha :

'S tu nach guidhir go brách,
 Cha chuidh dhuit e,
 Geall rithe, no-snamh, no léime;
 'S ann tha fiabhras is crágh,
 Ag t iarraidh go bás,
 Ni 's lionoir no pláigh na h Eipheid.

Aois chónoil ro-bhoc,
 Ri caoi na rug ort,
 Dimbrígheil, gun toirtt, gun spéis u:
 Do luchd commuinn is gaoil,
 Fa chomruig an aoig,
 'S gun air comus a h aon diu éiri:
 Dh' fhalbh t airneis, 's do chuid,
 Dh' fhalbh slainte do chuirp,
 Thig ort fállinne tuigs' is réasoin;
 Thig dio-cuimhne, thig báí,
 Thig diobhnas d' a,
 Thig mío-loinn do chairde féin ort.

Aois ghreannach, bhoc thruadh,
 'S miofa sealladh is tuar,
 Mhaol-sgallach, gun ghruag, gun déadach:
 Roc-aodannach cruaiigh,

Preafach, craicneach, lom, fuar,
 Crubach, crottach, gun ghluasad céime;
 Us' a loghair na spióc,
 Bheir na subhailce dhinn,
 Co 's an domhan le 'm binn do fhéisidh?
 Aois ghliogach gun cháil,
 'S tu 's miosa no 'm bás;
 'S tu 's tric a rinn tráill do 'n tréan-fhear.

Aois sheachdì lan brón,
 Gun riobhadh, gun spòrs,
 Gun toilintinn ri ceol d' a éisdeachd:
 Roib-fhiafagach glas,
 Air dhroch sheasamh-cas,
 Leisg, feottoil, neamhghrad go éiri:
 Cha 'n fhuilig u fuachd,
 'S olc an urr' u 'n cas cruagh,
 'S e do bhuinnig an tuath' 's an déirce:
 Cha 'n eil neach ort an tóir,
 Nach e aidbheil am beóil,
 Gur fada leo beo gun fheim u.

Aois uaine 's olc dreach,
 Or'm is fuarrach do theachd,

Cha 'n eil tuaireisgeul ceart fa'n ghreim ort ;
 U gun mhire, gun mhúirn ;
 U gun spiorad, gun fúrd ;
 For an cruinnich a chúirt cha téid u ;
 Aois chairti 's olc greann ;
 Aois aicceideach mhall ;
 Aois phrabb shuileach dhall gun learsainn,
 Cais feargach gun fúgh ;
 Lan farmaid is tuú,
 Ri fear meanmnach bhio 's luthor, gleusta.

Faire, fair' a dhuin' óig,
 Cia do bharondos mór ?
 'N i do bharail bhí beo 's nach éag u ?
 Go d' tha 'n saoghal 's an fheoil,
 Comhaontach na 's leoir,
 Air do chlaonadh o choir, go h éugcoir ;
 Comb-fhad 's a tha 'n dáil,
 Thig ort teachdair' a bháis,
 Na creid facall gur fáistín bhréig e ;
 Bí'dh do ghaird ort gle chruaigh ;
 Tha do námhaid mancuairt ;
 Cha tigh crábhaidh an uaigh an téid u ;

Ach

Ach ároch gun tuar, *unhappy he is not*
 Chnoigheach, dhaolagach, fhuar, *dear*
 Ann an cáirich iad suas leat féin u; *my*
 Chomh-mor 's tha do bheachd, *of an*
 Do d' stóir cha teid leat, *of*
 Ach bordain bheag shnait' is léine; *his*
 'S e cúram is mó, *the*
 Bhi dol dh' iunfaidh a mhóid, *the*
 Go toirt cuntus an cóir, 's an eugcóir, *in*
 For nach seasamh do ní, *the*
 Dhuit aon dad do t fhíoch:
 'S e 's cuis eagail bhi 'm príoson eiginn.

The Marquis of Montrose's lines upon the
 death of King Charles I.

Great! good! and just! could I but rate
My griefs, and thy too rigid fate,
I'd weep the world to such a strain,
As it should once deluge again. [plies,
But since thy loud-tongu'd blood demands sup-
More from Briareus' hands, than Argus' eyes,
I'll sing thy obsequies with trumpet-sounds,
And write thy epitaph with blood and wounds.

Translated

Translated extempore into Galic. By —.

A Thi mhóir, mhaith, cheart!
 Nach b' urra mise luach,
 Do bhróna féin,
 'S mo dhana géur an-truaghs',
 An soaghal ghuilinn
 Le caoi, 's le tuiribh cruagh,
 'S a dh' ath-tharraiginn tuil
 Thar mullach bheann, is chruach:
 Ach o 's mo tha teang'
 Ard-fhaclach t fhal' ag sgairt,
 Uir laimhin Bhriarius,
 No suilin Arguis thais,
 Caismeachd t fhalaire scinnim
 Le fuaimnich stoc,
 Scriobham do mharbhrainn
 Le fuil chreuchd-dhearg na 'n lot.

Lines wrote by the Marquis of Montrose when
 under sentence of death.

LET them bestow on ev'ry airth a limb,
 Then open all my veins, that I may swim
 To

*To thee, my Maker, in that crimson lake;
 Then place my parboil'd head upon a stake;
 Scatter my ashes, straw them in the air:
 Lord, since thou know'st where all those a-
 toms are,
 I'm hopeful thou'lt recover all my dust,
 And confident thou'lt raise me with the just.*

Translated extempore into Galic. By —

AIR gach beneig
 Cuireadh iad dhiom cnaimh,
 Mo chuislibh sgaoileadh,
 Iad 's go faodainn snamh
 Do d' ionfaighs', chruth-ai-fhir mhóir,
 'S an lochan ró-dhearg lans',
 'S mo chean leath-bhruicht
 Air barr ard-stuib biodh fáit';
 Sgappadh iad mo luath',
 'S an aer fhuar na stur:
 Dhe o tha fios agad
 For bheil gach dadmonn dhíu,

Tha me 'n lan-dóchus
 Go tiomasaich u fòs m' úir,
 'S a meafg do shluagh
 Go 'n tog u suas me d' chúirt.

*A passage of Montrose's speech to the parliament, translated extempore into Galic.
 By —.*

'S Ma fagadh Dia mo chorp,
 'N ain-mheadachd chórr,
 'S go 'n gearr' am mhíle million
 Píosa m' fheoil,

Ais-leath mo rioghachd,
 Bhi d'a dion 's a chóir ;
 Go 'm b' e mo mhiann,
 Mo roinn am mahiribh beo,
 Air barr gach stiobla,
 'S chroise cian na h Eorp.

Dh' ain-deoin mío-ruin,
 'S fuil-íotach dian luchd gó,
 Theid m' anam príseil
 Suas gun phian go gloir.

*Oran air aisling a bhruadair duin'-uasul ar-
raid, go roibh tuil ri tighin thairis air sior-
ramachd Earraghaidheal, air son iad a dh'
éiridh, &c. Agus 's e 's ainm do 'n oran,
an Airce. Air fonn, Tuitir Ile b' ainm do 'n
fhear, &c.*

Diaidh dhombh tuitim ann mo chadul,
Chonncas aislig chuir or'm cúram,
Cuth 'g am mhosgladh suas go sgairsteil,
Dol air theachdaireachd 'nuair dhúisginn.

'S go d' chaigh me 'm shuain go h órdoil,
Mar ba chóir do 'n h uile criostai,
Chonncas bruadar do dh' ion bócan,
Chuir air bhall-chrith m' fheoil, is m' fhiocla.

Gur he e Brigadeer Caimbeul,
A mharbhadh an abhar R—— S——,
Shummoin mise a raír am chadul,
Do air theachdaireachd 'nuair dh' eirinn.

Dh' earb e rium esin a righín,
Alastair criodha lean deonach,
Ris an standard sin Ph—— T——,
Dh' fhuilgeadh bas ais-leath na córach.

Fear Airdiliginis an t ármunn,
 Tha me 'g rádh, 's cha neach eile,
 'S go d' fhiubhail u an Eorp, 's an Aifi,
 Fhir th' am chláistinn chaoi na ceil e.

Dh' earail an guth labhairt ri'sin,
 A chlisgeadh fíos chuir air saoramh,
 Dheanadh gun fhaillinn deagh árdroch,
 Roi' 'n tuil ghábhai bha go taosgadh.

'S amhuil so, a labhair mise,
 Gun gne chuir ris, no thoirt uai ;
 Dh' earail me air go geur, sgairsteil,
 Dol ma 'n teachdaireachd ri luaitheir.

Agus, 's amhuil so, dubhuirt an guth.

A Naoi Chaimbeulaich an áigh,
 Dean Airce dhuit-fein a bhio's pailt ;
 Sábhail do theughlach go luath,
 Tha an tuil-ruagh a teachd air nais.

Cha ruig i leas a bhi ro mhór ;
 'S na biodh i idir beag ;
 Ceathair cheud lamhchoille 's a dhá,
 'S biodh i chomláidir ri creig.

Saor o theughlach Lochnaneala,
 'S cáil eile do dh' fhearabh coire,
 Na leig duín' a 's teach 's an loings',
 A ghabh unfa dh' ionntos R—— D—fa.

Póir do gach feorsá 's fearr,
 As gach mear a chinn o d' stoc,
 'Thoir cuideriut anns an Airee,
 Tha muir báite ri teachd ort.

Na gaidheil le 'm b' ainnimh bhí rioghoif,
 Cha 'n eil mio-thlachd againn riu ;
 Ach sibhs' d' am b' abhaist bhí d'áilís,
 Thoill sibh cíos thoirt dhibh, 's ar bruthadh.

Tog do d' mhousgaid, 's cuir ort furd,
 Air Airc' ur a dheanamh suas,
 'Thig an tuilbheumsá chomhcas,
 'S a thig fras a faoilleach fuar.

Tha diudhultas le guth árd,
 Mar bha fuil Abel 's an spéir,
 Ag uirni, 's ag iolach go h árd,
 Gort is pláigh theachd air gach cré :

Air gach cre a dhearg a lamh,
 Anns na rinneadh oir'ne bhruid;
 Do chreachadh, do losgadh, 's do dh' fhairg-
 neadh,
 'S cha chall linn marbhadh, ach murt.

Thig fo chomhcas ri beimsfleamha,
 Scrothaidh e leis gach ni thachras;
 Gach neach tha go smior na réabal,
 Lomaidh e géur o na clachamh.

Bárcaidh an tuil 'nuair nach faoil u,
 'S maith a dh' fhaoite gur h ann a niu;
 Tarr leat do dhilse, 's gach caraid,
 'S Barrnacara fag amuidh.

Na tugadh dio-chuimhn' no moufgaid
 Ort, Loudon fhagail an dearmad,
 'S fear eil' a ni 'mach am poire,
 Go ba throiteir gheibh e tearmad.

Thoir dhachaidh Dubhul, is Eain,
 'S gach fear tha dliaghach dhiut teasraig;
 'S do gach teughlach eile cáraid,
 Go modh-fíolaich fhagail beittir.

Na toir neach air bord do d' lestir,
 Ach póir do fhleasgaichibh calma;
 Na leig gne eanlai a 's teach ort,
 Ach go teachdaireachd do Chaluman.

Ceangail cu, cat, is clach-mhuillinn,
 Ma mhuineal burroil Mhic-Nibhein,
 'S tilg a fios e le neart cudum,
 An craos slugganach na dilionn;

Air neo, ma 's e do thoil fein e,
 Cum agad e go feim fiaich;
 'S biodh e cuideiris a Chaluman,
 Go 'n cuirt air falbh iad nan diais.

Cum ri Sir Donnchadh an caibin;
 'S buin go coir ri Inveraw;
 'S o bhio 's tu pailt do dhimh fhrancaich,
 Cum gun taing riu casg am paghaidh.

Ma tharras tu fear Choirechunna,
 Na fág fa chuntart na 'n tonn e;
 Thoir air bord a 's teach an duin' ad,
 'S buin ris urramach neamhlompais.

Ma dh' fhairies tu Caiptin Donnchadh,
 Am meafg an tromlaich d'a d' righin ;
 D'a t atach ag iarraidh buird ort,
 Ciuill le súrd a 's teach na d' chri e.

Gach aon duin' eile do 'n teughlach,
 Na bi meobhla riu na d' chriodha ;
 Thoir dhoibh teine, leab', is ardoch,
 Deoch, is failte, is moran biaigh.

Tha foigh'deir agus an criostai,
 Ann aon phearfainn ghrinn 's an Chaiptin ;
 'S do phoncamh rioghoil cho'-luchdor,
 Chaoi go 'n tuit é air a thappadh.

Tha e cho'-modhar ri moigh'din,
 Siofolta, coinneil, gun ghaisfeadh ;
 Gun chais', gun raife, gun stroilich,
 Lan do sgoinn ri uchd a ghaisgidh :

Tha e díreach, ríoghoil, rúnach,
 Tha e fiughuntach gun stró ann ;
 Tha e cuimiseach, glic na ghiulan,
 Flathoil, cúirteil, gun ghne mhórchuis :
 Tha

Tha e meinich, iochdor, báigheil,
Trócaireach, cáirdeach, lan athtruais;
Guineach ri naimhde 's na bláramh,
Gos an tárradh e fa smachd iad;

A sin, thaisbeineadh e thrócair,
Do bhochabh fógarrach gach áite,
'S cha chuireadh e 'n gníomh an t órdo,
Bha fa 'n fh—d—r na phatent:

Beannachd nochd', is bhochd' sin Mhúideort;
Beannachd gach dúcha na d' chuiddeachd,
A bhrìgh nach do chuir u le dólas,
Sean, no óg dhiu chum na h uiddil:

Uime sin, Alastair ghaolaich,
Gabh an caomhanachs' na t árdroich,
'S gach aon duin' eile d'a dhaoine,
Feach dhoibh aoighealachd is cáirdeas.

An t eittionn glan, fírinneach, bríoghail,
Gun mholl, gun ghiomb, gun rusg cathadh;
Claidhin chomhcruaigh', sgaiteach, rioghail,
'S a thairnidh go gníomh le T——.

Cha

Cha 'n fheim iad leighis, no urchaisg,
 No 'n cuir am purgudair fáile:
 Cho'-saor o chaire na 'n troit-fhear',
 'S go d' bheirt' iad a rair le 'm mathair'.

Tighearna-nan-Ard ma thachras,
 E riut, 's e 'g asnachadh dídinn,
 Tha e do 'n tseorsa gun truailidh,
 Nach roi' fuar do'n teughlach ríoghoil.

Thoir dhafan ionad chomhtaitneach,
 'S a bhio's agad anns an Airce;
 Biadh, is aodach, 's moran dighe;
 Giullaichd go h inich do chairde.

Sgibinis go d' ro' 'g a d' fhoinneachd,
 Ri griosadh coinneis, 's e 'g gal riut;
 'Tearmad no iochd cha do thoill e,
 Na bi foill dh'a, thoir dh'a salunn.

Ceangail bolla lín ma mheadhain,
 Bheir pian dh'a 's dliaghach d'a chaire;
 'S 'nuair bhio's e do phlubraich currai,
 Slaod leat go h ullamh a 's tigh e.

Cum amach fear Chnocbui,
 'S guidhim ort na leig a bhathagh ;
 Ceangail go daingiunn ris (*buoy*),
 Bheir snamh dh'a 'n uighim a chraigheoidh :

'S 'nuair nidhir as an-blas D——ch,
 'S an fhairrg' air a leon, 's air a mhiottadh,
 Spíon a 's teach e, 's thoir dh'a (*cordial*),
 A bheir beo e deis a fhliobraich.

Bi'dh tigh Chaladair an dóchus,
 Go leig u air bórd go leir iad ;
 O tha 'n cogois teann d'an scróbadh,
 Nach e Deórs' an R—— ach Seumas ;

Ach coinseonaichim u le h órdo,
 An R—— mhoir d' an coir dhuit géillidh ;
 Tilg amach iad uil' air fleódradh,
 'S aircion mór fa chórr a fgeith' :

Biodh sin mar phurgudair aca,
 'G an glanadh, 's 'g an carstadh o 'n ótrach ;
 Sin, 'nuair scúrar iad o 'm peacadh,
 Thoir go caomh a 's teach air bórd iad.

S—th—ll,

S—th—ll, fear-ain-neart nam bantroch,
 Na 'n díleachdan' fann, 's na 'n deorai :
 Iobair suas air altair Neptun,
 Air son a chreachan, 's dhoibheirt.

An Donullach Ileach an rascal,
 An glagaire fada bóstail :
 Thoir urchair dh'a chum an aigen,
 Go leaba-chadul na 'n fórnán.

Mac-Dheors'-oig go d' thuit e 'm peacá,
 Le impi prasgain, 's le górraich :
 Leig plummadh dh'a chum an áigen,
 'S thoir go grad a 's teach le d' róp e.

Spárr Aisginnis ann an tuba,
 'S fag e fa luidridh an anfaidh ;
 Biodh e 'mcaisg na 'n tonn air uiddil,
 Gos an cail e chuid do 'n aintheas.

Glac air laimh Ean-ban na Coirnil ;
 Mo dhílsein coiníullach, grádhach :
 Thoir dh'a biadh, is deoch, is coinniull,
 Boll, agus glainne 's a cháibin.

Richardson, grad thilg thar stoc e,
 'S tric a thog dhuinn tosta Th——;
 Ach o 'n fhleamhnaich e 'n a chreidimh,
 Afcaoin-eaglais air a mheirleach.

Ma thig a bhan-bhárd na d' líonamh;
 Ostag mbíó-narach an Obain,
 Ceangail achdair r'i do bhrandi,
 Go bi toirt dram do 'n a rónamh:

Ach ma chinnis i na Jonah,
 'S a sluggadh beo le muic-mhara:
 Go meal i a cairstealan fheólain;
 Ach a sgeith air córsa Chana.

Cuir adhaftar ri fear Chruachain;
 'S le luinnid cuir buarach ma chafamh;
 Leig futh' a fios go dha chluais e,
 Go glanadh an truaghain pheacaich.

Go toil lium Cailein ghlinn-iudhair,
 B' fheart lium go 'm b' iudhar 's nach b'
 fhearna;
 O thréig e nador a mhuinntrioch,
 'S gann a dh' fhaodar cuim thoirt dháfan:

Cuir

Cuir boifeid do dh' ionntos R—— D——fa,
 Do smior an oir ma theismeadhain ;
 'S íobair e Neptune ; (go fearbh lium),
 Mar grad ainmich e 'n R—— dliaghach ;

Ach ma dh' aidicheas e pheacadh,
 (Bhi cur-as d'a R—— 's d'a dhúthaich),
 Cuir ball chuig' amach mar theachdair' ;
 Spíon a 's teach air barr an tsúigh e.

Inbhereasragain, am fleasgach,
 Bha e leisg air dad do thrioblaid ;
 Thoir dhasan tùmmadh le beaddradh ;
 'S a chaoi na tòir cead a riobadh.

Eidirghlinn na cum ris párlai ;
 Biodh snamh aige no na biodh :
 Up amach go grad le d' laimh e,
 Thoir dh'a anrath, 's bathadh righin.

Ach ma leaghas tu aithri neamhchealgach,
 Gun dearmaid 'n a ghnúis a foilseadh,
 Thoir dh'a teasraigin, is tearmad,
 Go nach e go dearbh a thoill e.

Mac phrobhaist Donnchadh an daormunn,
 Tilg amach an craos na mar' e;
 Na toir dh'a comhthrom, no baoghal,
 A theifigeas do 'n daoidh-fhear anam.

Breib amach an truilleach Melbhin,
 Mar go pachta cú go fittig;
 Na leig róp, no ball, 'n a charamh,
 Air 'm bi dula, sgar, no sgittig.

Lachann-dubh ad Bhail-ea-ghroggain,
 'N do chinn lan croggain do phoinnseon,
 Gun pharlai iummain go stoc e,
 'S tilg 's an bharr-roc e le tuinnseadh:

O chaill e cáirdeas gach tíre,
 'S gach criostaí ríoghoil air thalamh,
 Na toir fairrge ghlas is tír dheth:
 Dean íobra do Ri na mara:

Go ma luai'te ruigeas e 'n grinnioll,
 Ceangail cloch-mhuillinn m' a sgórnan,
 Cut, cat, nathair, agus sionnach,
 Go communn chummail go póit ris:

Clann-

Clann-chamshrón', agus Clainn-Fhionainn,
 Olaidh go h ionbhainn a mharbh-deoch,
 Bhrath e na cinn-fheunna thlachdor,
 Nach ba tais ri uchd na 'n garbh-chath :

'S cinnteach bi'gh a bhrathair Judas,
 Go h úifeil ann uchd Abr'am,
 Ma 'ta dóchus ag an sgiurfáir,
 Anns a chúirt ad a bhi fábhailt'.

Tighearna na h O—tt—ch b' olc e;
 Cha roibh ann ach poca puinnseoin;
 Thoir purgaid shaibhir dh' a 'n tsláile,
 Is sgob gun dáil a 's teach na d' luing e.

Donnchadh-bui Mac-an-Aba,
 Bha e lag-chuifeach 'n a cháirdeas,
 'S mar a bhitheagh dhuinnne beagan,
 Cha ba leisg linn u 'ga bháthagh :

Ach do thoradh an tseora d' am bheil e,
 'S go 'n ionnfaicht' oilen na b' fhearr dh'a,
 Thoir do 'n uisge shailt' a leoir dh'a,
 'S tarraing beo 's teach do 'n Airc' e.

Achachrossain

Achachrossain chiunn a chrostachd,
 Ceangail air bh—d ris an luing e,
 'S 'nuair bhio's e réicil, 's ag osnaich,
 Slaod a 's teach am poca puinnseoin :

Ach mar sguir e sin d'a chrostachd,
 'S mar a h ól e tosta Thearlaich ;
 Sparr go daingiunn ann am poc e,
 'S tilg amach thar stoc am meirleach.

Caiptin Dhonnchadh Mac-a-Phiocair,
 Na fag am meafg na 'm barr-roc e ;
 Tumm go ciuin go ait' a chross' e,
 'S thoir a chlisgeadh 's teach air sgroig e.

Achamhuillinn tilg 's an fheammainn,
 Go deanamh do Neptun kealpa ;
 'S mar sluig e na gheibh an t fáile,
 Sior chum ris an dáifhear (*kelty*).

Mar sin, agus Noble gocach,
 Am poca-croite bhio's ag Júdas ;
 Go toil le d' chairdibh a phláigh ad,
 Leig fa sháil' e, le far-sgiúrsadh.

Ma chi u 'n rioghalach diamhair,
 'S e fuireach go cian an uachdar,
 M' a 's sgairteas e Dia 's R—— S——,
 Spíon le teimeadh a 's teach air ghruaig e.

Leigim fa bhienne do mhór thrócair,
 Gach cré tha beó ann do dhúthaich;
 Ach cuimhnich fag 's an chommunn rónach,
 Gach reubal Deórsach nach tiunntaidh.

Gabhfa ma thimchiull do ghnobhaich,
 Gun mhaill, gun choi'-earbs', gun fháillin;
 'S mar a dh' fháin am Br—d—r,
 Air ciunn na dile dean Airce.

Gheibh u cúirt is moran cliudha,
 'S bi'dh tu buidheach air a dheireadh;
 Faidh, iarrann, tearr, 's baill o ghallamb,
 'S dean Airce' do dharach Loch-seile.

Moladh a Chaimbeulaich dhuibh.

GO beag orts' an Caimbeulach dubh,
 Gar toil liums' an Caimbeulach dubh ;
 Biodh e dubh, no geal, no grísfhionn,
 Grágh mo chrioghas' an Caimbeulach dubh.

Go h inisgeach air an tseórs' u,
 Na 'm b' aithne dhomsa do phórsa,
 Chuirinn moran fios do 'n dóibheirt,
 'N an dubh dhlóintibh fótuíach, tiugh.

Suile coirpt' bh' ann an droch cruth,
 Am fuair oilbheim do 'n fhear gheal-dhubh,
 Do 'n dream oirdheirc 's foirmeile fuil :

'S duilich tolg a chuir 'n a chruaigh stuth.

'S tric le madai bhí ri dealunn,
 Ann oiche rot' ris an ghealaich ;
 B' ionann sin, 's eifeachd t ealain,
 Air cliu geal a Chaimbeulaich dhuibh.

'S cia mar fuair u dh' aodann no ghnu's,
 Caineadh uafail gun mhodh, gun tlus ?

Fhior

Fhior dhearc-luachrach chinnich a lus :

Ma t aoir bhacaich tacam u bhruic.

Sgiurfaidh me go 'm bi u marbh u ;

Cha bhi ach mo theang' do dh'arm riut :

A rag-meiflich, bhadaich a gharbhlaich,

'S iom gharbh-mhart dh' fheann u le d'

chuire.

Do 'n tsiol chruithneachd chuireadh go tiugh ;

Cha b' e 'n fhídeag, no 'n coirce dubh,

Ach por príseil, 's ro sgaoilteach cur,

Feadh gach ríoghachd air tir, 's air muir ;

Lomalan brighe o bharr g' a bhun ;

Feach a rís e ma 'n dit u luibh.

Gur iongadach lium a dhuinne,

Mar roibh meirin ort air tuineadh,

Ciod man do bhuin u do 'n urr' ad ;

Curaidh ullamh, 's cuiraidfeach fuil !

Dream na 'n geurlan go reubadh cuirp,

Cruaigh 'g a feachainn air beulamh trup ;

'S maith, 's is gleust' iad go bualadh phluc,

'N am retréata dh' éibheach le stuirt.

Cha bhreac brean-loin idir Cailen,
 Ach do dh' fhion-fhuil aird Mhic-Cailen :
 Teughlach úifeil Iarla-Bhealaich ;
 'S buaghach caithrim ri uchd an truid !

'S cinteach thiotadh gheibh u do mhurt,
 Ma t aoir chiottaich, mhiosguinich churt :
 Go do dh' idridh go roibh ort stuirt,
 Bi'dh a bhiodag riddleadh do chuirp.

Claigiunn gun inchinn, gun mheadrach,
 Ann faodadh na h iolairion niodadh :
 Cia mar fuair u ghnúis do sgiodar,
 Ghluasad idir an ionad puirt ?

Eisg bhoichd, chearbach feargaidh me tur,
 Do theanga chealgach a chearbaire dhuibh,
 Rinn an tsearbhag gun chair' amuigh :
 As'd a dh' earbainn cealgaireachd cruigh.

Cha bhiorrachdaire go d' bhiodh fearg air,
 Do 'n d' rinn us' a dhuin' an tsearbhag ;
 Ach óg faighidneach gun earraghloir ;
 Lan do dh' fear-ghuimh, dhearbh e le
 ghuin.

Bha

Bha u mio-mho'oil a toirt dh'a guth :

Crág a chobhair go mágradh gruth :

Leobas odhar a ghlaimeadh futh,

Deis dh'a leughadh, 's e rith na sgruth.

Cha ba bheudagan go tabbaid,

Ach fíor leoghann stolda, staideil,

Do 'n d' rinn us' an t oran prabach ;

Ach fíor ghaisgeah ; 's am blar 'g a chur.

Sparram cinteach ort a glas-ghoib ;

Lofgadh peircill, corcadh, is cuip,

Air son ascaoin caclach do bhuis ;

B' fhearr go 'm bithinns' fagaig dhuit :

Go do bhiodh tu caineadh gháidheal,

Anns gach siorramachd a dh' áirinn,

Seachainn muinntir Earraghaidheal,

'S gun a Cheolraí fabharrach dhuit.

'S mairg a dh' éiridh ri fiol an tuirc,

Casraidh ghléusta nach éaradh cluich ;

Cha ba bhéus dhoibh bhí ris a mhurt,

Ach cath tréun, is comh-throm r' an uchd'.

Go beag ortsa míle cuairt e,

'S ioma sonn aigionntach uallach,

Eidir

Eidir Afainn, 's Cluaigh-nan-luath-long,
A 's trom luaigh air Caimbeulach dubh.

Suil na féoca, 's ro bhochoil cur,
An ceann ró bhinn nam bachlag dubh ;
Cha b' i fróg-shuil, rógair' a chruigh ;
Fior fhiobh feodair orr' ann a sul.

'S geal 's a 's dearg do leac, is t aogaig,
Go dubhuirt iad peirciull caol riut ;
Cha b' ionann as sligeas-gaoisneach,
'S fiasag pit-laoigh air nach bheil tiugh.

'S go reachadh tu 's na spéiribh,
'G airb Caimbeulaich a dh' éisgeadh,
Tuiteadh tusa mar a bhéisteag,
'N a t ionad féin am buachar mairt ;
Esin ag eiri suas le sgairt ;
Us' a bhreinen magaran cac ;
Esin ghlé-ghlan lomlan do thlachd ;
Us' a dhéistinn 's muig ort air at,
Mar ba bhéus do dhoran no chat.

Aodann graineig, tarr-aodann tuirc ;
Com a chnaimh-fhi'ch, 's nador na muic ;

Beul mhic-lamhaich, 's faileadh a bhruic;

Spága clarach; failibh na 'n cusp';

Casa curra, uchd a ghiomaich;

Suile liunnach, sgamalach fliuch.

Do dh' oirlichibh aori bardoil,

Tomhaism o d' bhathais, go d' fháil u;

'S feannam do leathar a thráill diot,

Chiunn u cháineadh a Chaimbeulaich
dhuibh.

Cha 'n fhear sgippi us' ach fíor ghluig;

S beirt gun teagabh bí'dh tu fa bhruid;

T iasag failidh, t fhalt, is do ruifg;

Tuitidh t fhiocla, 's falbhaidh do thuigs':

'S cofail nach b' aithne dhuit mise,

'Nuair a bha me so gun fhios dhuit;

Na 'm b' eol, cha ghlacadh tu mhifneach,

Róinne riobbadh as an fhear dhubh.

Craimhaidh t ingne 's maife do cbuirp;

Feirgidh t insgin; feargaidh do chuid:

Sean cruaiigh aithri a chaoi ma 'n luigh,

Chiunn a cháineadh a Chaimbeulaich dhuibh.

Chomh-

*Ccumb-radhb, mar go b' ann eider caraid agus
namhaid an Uisgebheatha.*

Caraid. **M**O ghaol an lasgaire spracoil,
Fear na'n gorm-shuille maifeach.
Chuireadh foirm fa na macamb,
'Nuair a thachradh iad ris:
'Nuair chruinnichidh do chóisir,
Cha b' i chuilm gun a chó'-radh;
Gheibhte rainn agus órain,
'S iomad stóiri na meafg:
Gille beaddarrach, fúgach,
Tha na chleasaiche lúthor;
'S ro-mhaith bhreabbadh an t úrlar,
Agus tionntadh go brisg;
'S e dhamhsadh go h uallach,
Go h aucaideach, guanach;
Gun sealltainn air truailleachd,
Ach uaisl' agus meas.

Namhaid. 'S mairg a dheanadh an t óran,
'S nach deanadh air chóir e;

Gun

Gun bhí moladh an doi-fhir,
 Bha na rógaíre tric :
 Fear a sheargadh an conach,
 Thiunntadh mionach na 'n sporan
 Dh' fhágadh lean'ba air aimh-bheirt,
 Ann an caraid 's an drip :
 An struthaire dio-bhuain,
 Tha go brosgolach, briagach ;
 Fear crosta mi-chiallach,
 Gun riaghailt, gun mheas :
 Call mor tha gun bhuinnig,
 Ann sólas ro dhiom-buain ;
 'S fear sfórais a 's urra
 Bhí cummontas ris.

Car. Mhíe toisich, mhích brachia,
 Fhir chombraig na 'n gaisgeach,
 Chuireadh bóilich 's na claignibh,
 Chuireadh casabh air chrith :
 Ba tu cleochda na h aittibh,
 'N aghaidh rôt' agus sneachda,
 Dheanadh notion do fhrasamh ;
 'S chuireadh seachad an cith :

B b

Dheanadh

Dheanadh dána fear faideolt' ;
 Dheanadh lag am fear neartor ;
 Dheanadh dai-fhear do'n bheirteach,
 Dh' ain-deoin beirtis a chruigh ;
 Ann ceart aghaidh na th' aca,
 Do mhúirn, no mheoghail, no mhacnas,
 'S tu roighin a 's taitnich,
 Do chúis mhacnais air bioth.

Namh. A dhuin' ! an cuall u no fac' u
 Riabh ni 's miosa chuis mhacnais,
 Na bhi 'n a d' shémeadh 's na claisibh,
 Gun chlaisteachd, gun rith ?
 Air do mhúchadh le daoraich ;
 'G a do ghiulan ag daoine,
 'N a d' chúis bhúrd ag an tfaoghal,
 For nach faodar a chleath :
 'S e bhi 'g coinneachadh Ratti,
 Ni do lomadh ma d' bheirteas ;
 Luchd a chommuinn, 's a chaidríbh,
 Rinn e 'n creachadh gun fhios :
 'S i ciall-sguir a bhio's aca,
 Bhi ri buillibh, 's ri crappabh ;

Go 'm bi fail air an claignibh,
'S bi'dh am battacha brist.

Car. Mo ghaol an lasgaire suairce,
Chleachd bhi 'n caidribh na 'n uaislibh ;
'S lionar tlachd, is deagh bhuaigh,
Ata fuaite ri d' chríos :
Biorach, gorm-shuileach, meallach,
Beachdoil, colgarra, fallain,
Laidir, caoin, air deagh tharraing
Go fógra gaillinn a chuirp :
For an cruinnich do phaislibh,
Go 'm bi mír' ann is márran,
Augus iomad ceolgáire ;
'S iad neamhchraite ma 'n cuid ;
Bheir e 'n t umbi go sólas ;
Ni e glic am fear górrach ;
Ni e suntach fear brónach ;
'S ni e górrach fear glic,

Namh. 'M b' e sin roighin na 'm macabh,
Bhi gun fhragharc, gun chlaisteachd ;
'Nuair ba mhiann léo dol dhachaidh,
'S e ni thachras ni a 's mios' ;

Gur e 'n ceann a 's treas cas dhoibh,
 Lomlan mheall, agus chrappa ;
 Gach aon bhall go 'm bi aca,
 Gaid a neart uath' gun fhios :
 Iad na 'n taffaisg gun toinifg ;
 Iad a labhairt an donuis ;
 Iad ro lamhach go conus,
 'S nach urr' iad cuir leis :
 Bi'dh an n aoidnibh 'g an scróbadh,
 Bi'dh an aodach 'n a shróicibh ;
 Cha 'n fhaod iad bhi stolda,
 'S iad an comhnai air mhifg.

Car. Nach boidheach a spórs,
 Bhi fuidhe ma bhordabh,
 Le cuideachda chóir,
 Bhio's an tóir an digh !
 Bi'dh mo bhottul air sgórnan,
 Ri toirt cop air mo stópan ;
 Nach toirtteil an ceol lium
 An cronan, 's an gliogg !
 Go 'm bi fear air an daoraich ;
 Go 'm bi fear dhiu ri baoireadh ;

Go

Go 'm bi fear dhiu ri caoineadh ;
 Nach beag a shaoileadh tu sid !
 Ni e fosgaoilr' fear dionach ;
 Ni e crosta fear ciallach ;
 Ni e toftach fear briarach,
 Ach am blialum pach tuig.

Namb. Nach dona mar spórs,
 Bhi fuidhe ma bhórdabh ;
 Na bhi milleadh mo stórais,
 Le górraich gun mheas !
 Le siaraich, 's le stáplaich ;
 Le briath'ra mio-ghnáthaicht' ;
 Ri spearadh, 's ri sáradh
 An Abharfáir dhuibh :
 Bi'dh an donus, 's an dólas,
 Do chonas, 's do choi'-strith ;
 'S do tharraing air dhórnamh,
 Anns an chomhail nach glic :
 Ri fuathas, 's ri sgannuil ;
 Ri gruaidhibh 'g an prannadh,
 Le gruagabh 'g an trarraing
 Le barrachd do 'n mhísg.

Car. Mo ghaol an gille glan éibhinn,
 Dh' fhás go cineadail spéiseil ;
 Dh' fhás go spioradail tréadhach,
 'Nuair a dh' éiridh an driop ;
 Bhiodh do ghillibh ri sólas,
 Iad go mireagach bóidheach,
 Iad ag fireadh na 's leoir,
 'S iad ag ól mar a thig ;
 Iad go h aidhireach fonnor,
 Iad gun athadh, gun lompais ;
 Iad go maith air an rongais,
 'Nuair a b' antlachd an cluich :
 Cuid d'a fasán air uairibh,
 Duirn, is batt, agus gruagabh,
 Dh' aithn't a dhreach air a spuacabh,
 Go roibh bruidleir 's an mhisg.

Namb. Tha mhisg deonai 'n a nádor,
 Lomlan mórchuis, is árdain ;
 Lomlan bósd agus spáraig,
 Anns gach cás air an tig ;
 Tha i tuair-shreapach, fiaghaich,
 Tha i murtaí 'n a h iarbhail ;

Tha

Tha i duftach, droch-nealach,
 Lan do dh' fiabhras, 's do fhriodh.
 Go 'm bi fear dhiu 'n a fhíneadh ;
 Go 'm bi fear 'n a chúis-mhíó-loinn ;
 Go 'm aithlife líonor ;
 'S iad am maoidheadh na 'm pluic' :
 Tha i tuarrapach foilleil ;
 Iomad uair an droch oilen ;
 'S gun do dh' fhuaifgladh fa dheireadh,
 Ach 's i ba chaireach a mhifg.

Car. Mo ghaol an cleasaiche lúthor,
 Fear gun cheafad, gun chúna ;
 Fear gun cheiltinn air cúineadh,
 'N am bhi dlúthachadh ris :
 Bheireadh tlachd as a mhúigen ;
 Dheanadh gealtair do 'n diúmhlach ;
 Dheanadh dán' am fear diúid,
 Chum a chúis a dhol leis :
 Fear a 's fearr a 's tigh óst' u ;
 Fear a 's urbhailteach órain ;
 Fear nach fuilgir 'n a ónar,
 Ach a bhóilich 's an driop ;

Fear

Fear tha bárranach ceolar ;
 Grioghoil, cáirdeach le pógabh,
 'S a lamh dheas air a phóca
 'S sgappadh stórais le misg.

Namb. A chinn-abhair a chonais,
 'S tric a dh' fhaobhaich na sporain ;
 Fhir nach d' fhaolum an onair,
 'S i bhiodh 'g a d' mholadh a bhleid :
 'Nois o 's búanna ro dhaor u,
 Tha ri buaireadh nan daoine,
 Dol mancuairt air an tsaoghal,
 Chum na dh' fhaodas tu ghaid,
 Fear ri aithreachas mór u ;
 Fear ri carraid, 's ri coimhstrith ;
 Fear ri geallam ; 's cha tóram ;
 Thug síd leonadh do d' mheas :
 Ni u 'm póit-fhear 'n a striopoich,
 Ni u striopoich 'n a póit-fhear ;
 'S iomad mìle droch comhail
 Tha 'n tóir air a mhisg.

Car. Go b' e thionnsgain, no dh' íntrig,
 Air an ionnstramaid phríosoil,

'S duine gruntoil 'n a intinn,
 Bha go h intinneach glic ;
 Thug o arbhar go fiol e ;
 Thug o bhraich, go ni a 's brigheil' ;
 'Thug a prais 'n a cheo-liath e
 'Mach roimh chliath na 'n lúb tric ;
 Thug a buiddeal go stóp e ;
 Rinn e 'n tsuibainte cómblan ;
 Thogadh slioggach an róta,
 Far fir bhreóite gun sgridd :
 'N donus coinnimh no cómhail,
 No eireacas mór-shluaigh ;
 Gun do cheileireadh boidheach,
 Cha bhi sólas na measg.

Namb. Go b' e thionnsgan an aimlisg,
 'S olc an grunt bha 'n a inchinn,
 'S mor a dhúisg e do dh' arg'maid,
 'S do dhroch sheanchas marr ris ;
 Dheilbh e misg agus daorach ;
 Rinn e breisleach 's an tsaoghal ;
 B' fhearr nach beirte go h aois e,
 Ach bás na naoidheachan beag ;

Dhúisg e triobblaid is coimh-strith ;
 Rúisg e bioddag' an dornamh ;
 Chuir e piobar fa 'n deobhnachd,
 'Nuair a thoisich a mhísg :
 Cha chúis bhuinnig a leanbhainn ;
 Ach cúis ghuil agus fhalamhaich ;
 'S a chaoi cha 'n urr' u 'g a sheanchas,
 Cia mar dh' fhalbh do chuid leis.

A GLOS-

A GLOSSARY; explaining, in English, all the words that seemed difficult in the preceding work.

A Quambling

A *Maladh*, interweaving, intermixing, or interspersing.

Aisling, a dream.

Aisling-chonnain, a libidinous dream.

Arral, a bairnly pride, self-conceit.

Ainnir, a female beauty.

Ainnis, poverty, want.

Aiñeamh, a blemish.

Aineambach, blemished, maimed, lame.

Anart, haughtiness, presumption.

Anartach, being presumptuous, or of a saucy, affected carriage.

Anfadh, the rolling of the sea, a tempest, a storm.

Anfadhach, tempestuous, stormy, &c.

Aoigheil, mild, affable, courteous; also hospitable.

Aoighealachd, mildness, affability, courteousness; also hospitality.

Anam-fais, a vegetative soul.

Arcuinn, a cow's udder.

Arsai, old, overaged.

Ain-fheoil, corrupted flesh.

Ainbi, extraordinary, inconsistent.

Aingealta, perverse, peevish, froward, fretful.

Aigionntach, greatness of mind, magnificent, spirituous; *magnificus*

B

Baggonta, tight, compact; also vigorous, lively. *Snug nest!*

Ballag, a shell of an egg, &c.; also a spruce neat little woman.

Beolum, a scold; also ridicule. *alunt*

Brisg, brittle; also quick, lively.

Briofg-ghloir, a quick short accent; also a gabble or prattle.

Briofg-ghloireach, a shortness of accent; also having a prattling, chattering disposition.

Barracaideach, proud, saucy; also overloquacious. *boasting*

Bréun, putrified, rotten.

Bréine, putrefaction, rotteness.

Breun-laoghrach, rotten-toe'd.

Báirich, bellowing, roaring.

Bururus, a warbling purring noise.

Brúshaiſte, bread or meal soaked in the fat of broth. *gubſaw*

Baideil, the tops of hills, castles, and sails, &c.

Bachoil, of, or belonging to Bacchus.

Biui, a strong able man, worthy of a great character; also a formidable enemy.

Beic, a roar, a cry.

Béicil, roaring, crying, yelling.

Buiren, no *Buirich*, bellowing. *and at the*

same time leaving the ground with the fore paws

Biogoil, vigorous, lively; also neat, small, minute.

Briſc-ghéal, limpid.

Buair, a herd of cows, &c.

Boiriche, a bank, or rising ground.

Bairneach, a limpet.

Bliaghna-chórr, no *Leim*, a leap-year.

Beinnſhiont, a certain mountain in the country of Ardnomorchan. *q. d.*

Bélmheilliridh, flattery, fawning, soothing. *honey*

Braccuirneach, no *Braccach*, of a grayish, badger colour.

Broggonta, brisk, cocking, forward.

Bundaiſte, grassum. *usley*

Brach-shuileach, blear-eye'd.

Bochol, lofty, ostentatious; also vigorous and nimble.

C

A cheolraidh, the muses.

Ceumtuiflidh, a stumbling-block.

Clio, one of the nine muses.

Calin, a maiden.

Calliope,

- Cailliope*, one of the nine muses.
- Cearcall*, a hoop, a circle.
- Cearcalach*, circulary, curled.
- Coinniullach*, flexible, plyable.
- Conn*, regulator. *muir cre*
- Craimhinn*, a cancer. *the sacrifice of*
- Comaradh*, aid, assistance, help.
- Crainniag*, a well favoured young woman, of a round make.
- Caineal*, cinnamon.
- Craos*, gluttony.
- Cruachan*, a mountain in Upper-Lorn. *the*
- Camparach*, haughty, fretful, proud, peevish.
- Cearbach*, awkward, imperfect, unhandy, lame.
- Cullach*, an eunuch; also a he sow.
- Cailidair*, snot, phlegm, or any kind of matter that gathers about the eyes or nose.
- Caisreag*, wrinkle.
- Caisreagach*, wrinkled, or creased.
- Cochull*, a husk; also any kind of a wrapper or covering, especially such as are made of any kind of skin.
- Giobhall*, the jaw-bone.
- Geal*, the place in a vessel wherein the mast stands; also forgetfulness, stupidity. *the peck stone in a Ship*
- Gnottag*, *no Grottog*, a device for knocking barley in; also a bunch-backed woman.
- Guisle*, a vein.
- Guisinne-fniombain*, the twisted winding veins of trees.
- Geim*, a step.
- Geimeadh*, stepping.
- Coimb-sheirm*, a concert.
- Clialú* (among pipers), is that division of a pipe-spring, so called, because the nine fingers are at once in the quickest motion playing it.
- Crioschombchulluinn*, the herb my lady's belt.
- Camblach*, a navy.
- Giuchran*, a childish, melodious, faint sound.
- Cupan*, a cup.
- Crannag*, the round top of a mast; also a pulpit.
- Cóisir*, a choir; also the best part of company.

Cuan-choire, a sea glen, a gulph.

Cath-chrith, no *Crith-chath*, is a fit of trembling occasioned by eagerness, and being hindered from fighting and revenge.

Confadh, rage, madness, eagerness.

Casgradh, cutting down, devouring.

Caismeachd, an alarm by sound of trumpet, &c.

Clia, no *Gliath*, (among pipers), all the nine fingers.

Cuifle-chiuil, a musical vein.

Cluaran, a sort of gowan

Cir-mheala, a honey-comb.

Ceir chuachag, a little cup pasted with bees wax.

Calg, very strong hair, &c. also the point of any thing. *Arrolle*

Cloch-iuil, a loadstone.

Cuallach, the herding or attending of cattle.

Graobh-sheanchais, a genealogical-tree.

Crúisgen a lamp.

D

Doire, tuft, or bush of trees.

Diombas, lasciviousness.

Dubhfhailceach, a vicious man, or woman.

Dreigeiseach, peevish, easily angered.

Deoch-thunta, decanted drink.

Dúldachd, dark surly weather; but most commonly applied to winter, and the beginning of spring.

Dril, a drop, small globules of dew, &c.

Dubb, black; also an eclipse.

Déireach, an exquisite loud report; also a dull pain in the body.

Dúr, stubborn, impregnable, surly.

Dinsair, ginger.

Dioggladh, sucking close.

Dallag, a mole; also a blow on the cheek.

Doideach, busky.

Durradha, gloomy, sullen, surly; also robust.

Dannarra, bold, resolute, undaunted. *unsocial*

Dearrafan, the noise made by a banner, &c. when displayed in the wind, or by flesh, hair, &c. when thrown into the fire.

Euterpe,

E

- Euterpe*, one of the nine muses.
Euggurra, exact, precise.
Erato, one of the nine muses.
Elebor, a kind of snuff that occasions much sneezing.
Eallach, a burthen; also cattle.
Eanbúchainn, a melodious sea-fowl.
Eisg, a satyr, a censorious nipping poet.

F

- Falt-doiddeach*, short bushy hair.
Fairigan, a word of admiration.
Fathrom, noise.
Phœnix, a rare fowl.
Foithliqb, acting imperfectly, in a hurry.
Fairche, a beetle or hammer.
Faircheadh, beating with a hammer, &c.
Fuiche, a walking-green, a street.
Fuiche-bboul, a bowling-green.
Fonn-mbeug, the thickest, and best sort of whey.

- Feuda-coille*, the flower of woodforrel.
Falluinn, a mantle, or any sort of covering.
Feasgarrain, vespers, or evening-prayers.
Foirne, a brigade.
Foinneachadh, tempering.
Foinnicht, tempered.
Fúidridh, commixing.
Fúidricht, commixed.
Fuar-ghreann, a cold-like aspect.
Fás, empty; also growth.
Fáslaich, vacuities.
Faine, a ring,
Faineach, annular, or adorned with rings.
Faoisgneadh, the dropping, or bursting forth of any thing out of its husk, &c.
Foairnen, a stalk of grass; also a hair.
Frogganta, pert, lively, vived.
Fann, faint, weak, pithless.
Falcaire, a scoffer, a derider; also a practitioner of subtle cunning tricks.
- G
- Genmni*. chaste.
Genmneachd,

- Genmneachd*, chastity.
Guiliugag, a word of rejoicing; also of admiration.
Gealthuireide, white turrets.
Grian-lasda, sun-shining.
Gódach, of a coquettish, giddy carriage.
Gangaideach, narrow, mean, slovenly, surly.
Gearr, short.
Gearr-mhattagan, unshapely, short, swollen feet.
Glib, fleet.
Glib-sblemhin, sliddery with fleet.
Geocoil, gluttonous.
Goil, courage.
Gothadh, proneness; a bending or rushing forward.
Griofadh, incensing; also beseeching.
Goggoil, clacking, a shrill noise.
Guccag, a bell or bubble.
Guccagach, covered, or abounding with bells, &c.
Gloc-nid, no *Gloic-nid*, a dram in the bed.
Guilig, any kind of singing resembling that of swans.
Guidan, stratagems, perverse contrivances.
Glocan, a forked stick. &c.
Gróadhan, a groan, a deep severe sigh.
- H
- Herpsicore*, one of the nine muses.
- I
- Jupiter*, the greatest pagan deity.
Insgineach, vigorous, sprightly, lively.
Iomghaoth, eddy-wind.
Ialach, a loud cry.
Ioc-sblaint', cordial, balm, salve.
Iomacach, butterish, or abounding with butter.
Isben, a faucer.
Ineolta, neat, tight, conformed to art.
- L
- Laogh*, a calf.
Laoigh a bheoil, the calves of his mouth.
Lurach, gay, neat, amiable, merry.

Lafair-chloch, a carbuncle.

Leath-phairteach, partial.

Leadanach, precise, exact, distinct; also musical.

Leaddurra, elegant, pathetic; also harmonious.

Leaddurrachd, eloquence, pathetickness; also harmoniousness.

Lobhran, a leper.

Loirc-chuag, a deformed foot.

Lubhghort, a field, a meadow.

Lóinneach, downy, pappous, spungy.

Long-phort, a harbour.

Lóchran, a flambeau, or torch.

Ler, no *Lear*, the sea

Lurachan, the flower of ramps.

Loim, heavy corn.

Luth, Luther.

M

Menemofene, the goddess, Jupiter's wife.

Melpomene, one of the nine muses.

Malcadh, putrefaction.

Meadrach, metre.

Mórchuis, greatness, ambition, magnanimity.

Mathsbhlogh, a congregation.

Mactalla, the echo.

Mear-bhuillibh, musical notes.

Meacuinn, no *Meacraich*, sobbing, or sighing, &c.

Maidnen, mattins, or morning-prayers

Madhunna, meadows.

Mothar, a prodigious high sea; also a loud report.

Meirghe, a banner.

Meang, a defect.

Muigen, a churl, a surly grim fellow.

N

Neamhbhurj, tenacious of beauty.

Niainhinn, pearls.

Niosgaid, a boyle or ulcer.

O

Orbhui, yellow gold.

Orraichion, charms.

Oirseid, harmony, melody.

Osnach, a carcass, a blast of wind; also a sigh.

Oirpheall, gilt, shining like gold.

D d

Oilbheim,

Oilbheim, offence, back-biting.

P

Prabach, snotty about the eyes.

Poll, dirt, a pond.

Poll-búiridh, the deers rutting pond.

Phuntuinn, exquisite cold, benumbing.

Prioblosgadh, a prickling burning, occasioned by being quickly touched with any hot thing; also a twinkling blaze or sparkle.

Paitt, an unnatural lump or bunch upon any body.

Pollag, a hole, a hiding-place.

Plub, a plunge.

R

Róp, a rope.

Rópal, rapsody, vain and idle talk, vapour, vaunting.

Ronnaireachd, slavery,

Ronnaireachd (among pipers), when the notes seem to be played with wet fingers, &c.

Rodi, old like; also grim.

Rasgaich, a jarring, disagreeing sound.

Rácudul, a bitter herb.

Ruaim, an inflammation in the face, denoting anger.

Ruiddeis, frisking.

Rag, stiff, solid, firm; also starch.

Rugga, an old man or woman, &c.

Roccach, wrinkled, crested.

Rochdan, an intangling, perplexing, or intricate place of any kind, such as a thick growth of sea-tangles, &c.

S

Siolladh, a syllable.

Sté, a foundation.

Stoite, prominent.

Sgallais, disdain, slander.

Sgallaiseach, disdainful, reproachful.

Slamagan, tresses.

Siannart, stint, want.

Stannartachd, stintness, scarceness.

Stroth, extravagance, lavishness.

Stróshoil, extravagant, lavish, expensive.

Sladmbearaich (among pipers),

pipers), an awkward and tardy motion of the fingers.

Subhailc, virtue.

Seasg-chorpach, barren.

Soddan, joy, blythness.

Sail-chuspach, mouldiness in the heels.

Soilis, silliness, flattery.

Strotholachd, prodigality, profuseness, riotousness.

Seile, a river in Moydart.

Stuirteil, stately, grave, calm.

Sgolghaoir, a loud cry, an huzza.

Stadhach, strutness.

Sothghraghach, amiable, lovely, affectionate.

Stoc, a trumpet. &c.

Sticleadh, cramming, stifening.

Staipeal, a cork, a bung.

Spisearnach, smelling of, or abounding with spice.

Sriddeag, a spark, a drop.

Sriddeagach, sparkling, falling in drops.

T

Taom, a fit of any passion.

Troidh't, a cataplasm or plaster.

Torroichim, sound sleep.

Trileonta, a triling, quivering, quick sound or motion.

Talcorra, sturdy, corpulent.

Tururuich, a warbling, purling noise.

Toirleim, dismounting.

Tein'-eibhinn, a bonfire.

Tionsgnadh, a beginning, an onset.

Torrach, pregnant.

Tailceanach, a corpulent, sturdy, shapely man.

U

Urania, one of the nine muses.

Usgruichion, jewels, equipage; also bells on liquor.

Urlar, a floor; also the set, or slow part of a pipe's spring.

Uros, no *Ur-ros*, a bloom.

Urchaid, vexation, confusion, &c.

Urchasg, physic.

Uillidh, oil.

Umpaidh, an idiot, a heavy-headed stupid fellow.

MEARACHD' A CHLO-BHUALAIDH.

Taobh. lin.

2.	10.	leagb' 'a a
4.	22.	'n a
5.	8.	Écim
6.	3.	daonnan
	5.	tigheabh
7.	8.	chios!
	10.	shuilibh
8.	2.	do d'
	6.	ghlasabh
	20.	Mhelpomone
10.	6.	spéiribh
11.	13.	na 'n
14.	8.	'g am
20.	23.	an
21.	3.	'g ar
	15.	an csi
	18.	deir.
22.	21.	biann-phort
23.	3.	na
26.	1.	an fhonn
	9.	'g am
28.	13.	oich'.
42.	13.	'g a
	19.	air an
43.	2.	na 'n
45.	15.	nan
	17.	naí
46.	2.	fa'ghrunt
47.	6.	trud
	9.	uair
50.	12.	Triath
	14.	na 'n
51.	3.	uaibh

Taobh. lin.

51.	8.	leagb' 'n af
58.	2.	'g an
64.	2.	hont' do
	3.	raithneach
76.	3.	tharfa
89.	22.	spéir
90.	8.	dois
	10.	luingeas
91.	6.	dh'
93.	10.	'M bi
	11.	lan-darnhach
98.	2.	M —
102.	10.	Seurlus.
106.	4.	d' an
108.	16.	nan
114.	15.	thaoibh-ghéal
131.	12.	dhoibh
133.	9.	na 'n
137.	20.	an
138.	6.	'g ar.
146.	21.	caillibh
	22.	smáladh.
152.	22.	gidheadh
158.	14.	uimhreach
167.	4.	mo bhróna
	5.	do dhana
170.	12.	bócaín
175.	1.	fhairesas
179.	4.	's a
183.	2.	ionmhuinn
186.	16.	as
200.	18.	phóitfhear

Do bhrìgh nach b' urrainn an t ughdar freasdal do an fháisgen, agus nach b' aithne do na cloi-fheara aon fhacall do an chánoin; ta e nadora ri smuainteachadh nach feadadh an obair so bi faor o mhearachda. Mar sin, ta moran do na faclabh, agus do na poncabh, air am brionglaideachadh, agus air an cur as an ordo: cuid eile dhiu air am fágail amuigh go h iomlán. Ach anois, ta a phairt is follaisaiche do na h iomraill sin, air an foilleireachadh amach, mar os ceann.

